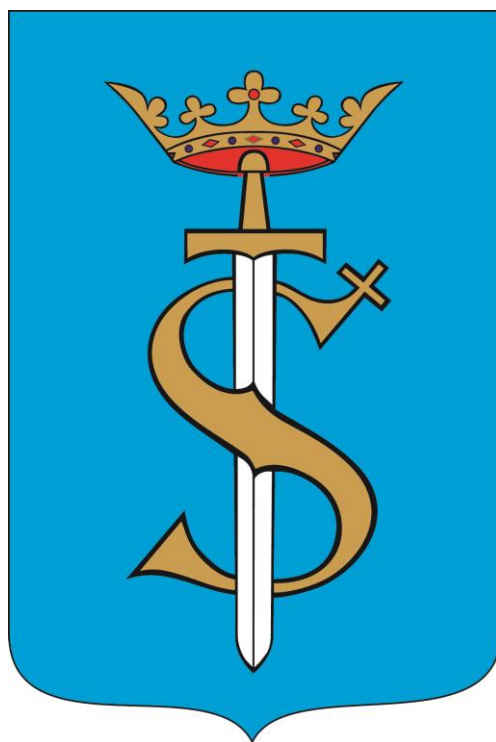

Załącznik do Uchwały Nr XX/281/16
Rady Miejskiej w Skawinie z dnia 22 czerwca 2016 r.

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH W GMINIE SKAWINA NA LATA 2016-2022

Skawina, 2016

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH W GMINIE SKAWINA NA LATA 2016-2022

Opracowanie:

**FRDL Małopolski Instytut Samorządu Terytorialnego
i Administracji**

MISTiA NA SZLAKU

SPIS TREŚCI

WPROWADZENIE.....	3
Podstawy opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych	3
Metodologia prac.....	4
Zakres prac.....	7
DIAGNOZA.....	10
Charakterystyka gminy Skawina	10
DEMOGRAFIA	11
Liczba i struktura ludności.....	11
Wskaźniki demograficzne.....	16
POMOC SPOŁECZNA.....	18
Korzystający z pomocy społecznej.....	18
Działalność Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Skawinie.....	31
KAPITAŁ SPOŁECZNY.....	37
Edukacja	37
Kultura	39
Organizacje pozarządowe.....	39
SYTUACJA GOSPODARCZA	41
Przedsiębiorczość i podmioty gospodarcze	41
Rynek pracy	43
ANALIZA SWOT W ZAKRESIE POLITYKI SPOŁECZNEJ	47
WYZWANIA STRATEGICZNE DLA POLITYKI SPOŁECZNEJ W GMINIE SKAWINA	52
WIZJA I MISJA POLITYKI SPOŁECZNEJ W GMINIE SKAWINA	56
PLAN OPERACYJNY DLA STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH W GMINIE SKAWINA.....	59
ZGODNOŚĆ PROGRAMU Z WYTYCZNYMI I ZAŁOŻENIAMI ZAWARTYMI W DOKUMENTACH WYŻSZEGO RZĘDU	100
SYSTEM WDRAŻANIA, MONITOROWANIA, EWALUACJI I AKTUALIZACJI STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH W GMINIE SKAWINA NA LATA 2016-2022.	105

WPROWADZENIE

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Skawina na lata 2016-2022 jest dokumentem, stanowiącym podstawę do realizacji kierunków interwencji społecznych, które mają przyczynić się do poprawy jakości życia mieszkańców. Dotyczy to w szczególności tych mieszkańców, którzy są zagrożeni lub dotknięci marginalizacją i wykluczeniem społecznym, aby w konsekwencji doprowadzić do ich aktywizacji i integracji ze społecznością lokalną.

Oparcie funkcjonowania polityki społecznej w gminie na długofalowym planowaniu i przejrzystych celach pomaga zarządzać sferą społeczną (skutecznie zapobiegać i rozwiązywać problemy społeczne) i ułatwia pozyskiwanie funduszy zewnętrznych na realizację interwencji społecznych. Pozwala również na zintegrowanie i skoordynowanie działań różnych instytucji i podmiotów, działających na polu polityki społecznej (jednostek samorządu terytorialnego różnych szczebli, podmiotów polityki społecznej, gospodarki, rynku pracy i zatrudnienia, organizacji pozarządowych i innych) wokół potrzeb i oczekiwań głównych odbiorców tej polityki, nadrzędnego kierunku działań (misja polityki społecznej w gminie) oraz kluczowych problemów i pożądaných interwencji w tej sferze.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych jest dokumentem, który uświadamia społeczności lokalnej skalę zjawisk i problemów społecznych oraz wychodzi naprzeciw jej potrzebom, natomiast dla samorządu stanowi kompleksowy i uporządkowany zbiór celów, działań i metod, ukierunkowanych na wprowadzenie skutecznych rozwiązań w obszarze rozwiązywania problemów społecznych. Projektowane działania służą zapobieganiu zjawiskom skutkującym wykluczeniem społecznym oraz likwidacji ich przyczyn, a w przypadku wystąpienia problemów - szybkiej ich diagnozie oraz podejmowaniu skutecznych interwencji społecznych.

Strategia postępowania w obszarze bezpieczeństwa społecznego w Gminie Skawina opierać się będzie na racjonalnej, adekwatnej do zdiagnozowanych potrzeb oraz zmian struktury społecznej, nowoczesnej polityce społecznej, realizowanej w ramach szerokiej współpracy międzyorganizacyjnej i międzysektorowej.

Podstawy opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych

Podstawę prawną opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych stanowi przede wszystkim Ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (Dz. U. z 2015 r. poz. 163). Zgodnie z treścią Ustawy, przygotowanie Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych jest obowiązkiem każdej gminy, co wynika z art. 16b. 1. „Gmina i powiat opracowują strategię rozwiązywania problemów społecznych, a samorząd województwa

strategię w zakresie polityki społecznej” oraz art. 17. 1. „Do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka”.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych jest odpowiedzią na zdiagnozowane problemy oraz potrzeby i oczekiwania jej interesariuszy, wynika z obecnej sytuacji społeczno-ekonomicznej Gminy Skawina i jej otoczenia, związanej m.in. z coraz szybszymi i bardziej zasadniczymi przemianami demograficznymi, społecznymi i gospodarczymi.

Poza tym, wobec prowadzonych obecnie procesów reorganizujących politykę regionalną i społeczną w Polsce, zachodzi konieczność uspołnienienia polityki lokalnej z założeniami polityki regionalnej i krajowej - przeglądu i weryfikacji lokalnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w kontekście dostosowania założeń do wytycznych i rekomendacji, które płyną z dokumentów o charakterze nadrzędnym (wzajemnego powiązania ich zapisów).

Posiadanie aktualnej oraz spójnej z dokumentami szczebla krajowego i regionalnego Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych jest jednym z argumentów w procesie ubiegania się o fundusze w ramach nowej perspektywy finansowej Unii Europejskiej na lata 2014-2020 i korzystania z nowych narzędzi finansowych.

Metodologia prac

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych powinna być wyrazem polityki społecznej, przyjętej w drodze uzgodnień i debaty publicznej, w którą zaangażowani zostali reprezentanci środowisk lokalnych. W związku z tym, w ramach prac nad Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Skawina na lata 2016-2022 zastosowano model partycypacyjno-ekspercki, z wykorzystaniem trójkąta współpracy. Trójkąt współpracy to metoda włączania (partycypacji społecznej) przedstawicieli różnych środowisk tworzących wspólnotę lokalną do prac nad opracowaniem, wdrażaniem, ewaluacją i aktualizacją Strategii.

Władze Gminy Skawina uznały, że proces strategicznego planowania w zakresie rozwiązywania problemów społecznych w gminie powinien być wspierany zarówno przez reprezentantów środowisk lokalnych, jak również przez konsultantów zewnętrznych. Do prac nad Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych zaproszeni zostali przedstawiciele sektora publicznego, społecznego i biznesowego, zarówno z terenu gminy, jak i otoczenia, tworząc Konwent Strategiczny ds. opracowania SRPS. W skład Konwentu weszli przedstawiciele następujących środowisk gminy:

- Kierownictwo i pracownicy Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, a także reprezentanci innych placówek i instytucji pomocy społecznej,

- Przedstawiciele Centrum Wspierania Rodziny, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Społecznych, Pełnomocnik Burmistrza ds. Przeciwdziałania Alkoholizmowi i Zapobiegania Narkomanii,
- Przedstawiciele organizacji pozarządowych, działających w zakresie polityki społecznej (np. na rzecz osób niepełnosprawnych, potrzebujących, itp.),
- Przedstawiciele powiatowych jednostek organizacyjnych (np. Urzędu Pracy Powiatu Krakowskiego),
- Reprezentanci Specjalistycznej Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej,
- Reprezentanci szkół i placówek oświatowych (dyrektorzy, zastępcy, pedagodzy, itd.),
- Przedstawiciele instytucji kultury z terenu gminy, np. Centrum Kultury i Sportu,
- Przedstawiciele placówek ochrony zdrowia,
- Przedstawiciele służb odpowiedzialnych za bezpieczeństwo (Policja, Straż Miejska, Straż Pożarna),
- Przedstawiciele Urzędu Miasta i Gminy w Skawinie.

Przyjęta metodyka opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Skawina oparta została na eksperckim przygotowaniu analiz diagnostycznych oraz partnerskiej budowie planu strategicznego, której elementem były w szczególności warsztaty z udziałem Konwentu Strategicznego ds. opracowania SRPS, prowadzone przez konsultantów FRDL Małopolskiego Instytutu Samorządu terytorialnego i Administracji (Dawid Hoinkis i Bartosz Kożuch). Rola konsultantów zewnętrznych polegała przede wszystkim na przygotowywaniu i realizacji wszelkiego rodzaju analiz, potrzebnych do opracowania dokumentu, moderowaniu procesu prac oraz proponowaniu narzędzi i podawaniu przykładów rozwiązań sprawdzonych w innych przypadkach. Warsztaty strategiczne dawały możliwość pracy indywidualnej, w zespołach i na sesji plenarnej. Dzięki temu umożliwiono uczestnikom spotkań całościową refleksję nad perspektywami rozwoju polityki społecznej w gminie.

Tabela 1. Członkowie Konwentu Strategicznego ds. opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Skawina

1.	Ewa Szczepanik	Sekretarz Gminy Skawina
2.	Marek Marzec	Kierownik Wydziału Edukacji, Zdrowia i Kultury UMiG w Skawinie
3.	Małgorzata Kopeć	Pełnomocnik Burmistrza ds. Przeciwdziałania Alkoholizmowi i Zapobieganiu Narkomanii
4.	Grzegorz Horwacik	Zespół ds. pozyskiwania środków zewnętrznych
5.	Karol Łuczak	Komendant Straży Miejskiej
6.	Józef Madej	Straż Miejska

7.	Alicja Płonka	Przewodnicząca Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
8.	Maria Alechnowicz	Kierownik Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej
9.	Małgorzata Spyrka	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
10.	Renata Korpalska	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
11.	Małgorzata Garbień	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
12.	Monika Kozak	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
13.	Witold Grabiec	Przewodniczący Rady Miejskiej w Skawinie
14.	Antoni Bylica	Wiceprzewodniczący Rady Miejskiej w Skawinie
15.	Ryszard Majdzik	Wiceprzewodniczący Rady Miejskiej w Skawinie
16.	Ewa Masłowska	Wiceprzewodnicząca Rady Miejskiej w Skawinie
17.	Mirosław Śliwa	Przewodniczący Komisji Budżetowej Rady Miejskiej w Skawinie
18.	Antoni Sapała	Przewodniczący Komisji Gospodarki i Ochrony Środowiska Rady Miejskiej w Skawinie
19.	Grzegorz Klimas	Przewodniczący Komisji Infrastruktury Wsi i Rolnictwa Rady Miejskiej w Skawinie
20.	Józef Niechaj	Przewodniczący Komisji Rewizyjnej Rady Miejskiej w Skawinie
21.	Łukasz Raczkowski	Zastępca Przewodniczącego Komisji Zdrowia i Pomocy Społecznej Rady Miejskiej w Skawinie
22.	Anna Motyl	Jadłodajnia dla Ubogich
23.	Urszula Wiącek	Fundacja „Dar Serca”
24.	Anna Morawska	Fundacja „Dar Serca”
25.	Ryszard Panek	Skawińskie Stowarzyszenie Klubu Seniora „Seniorek” w Skawinie
26.	Zofia Jakubowska	Prezes Stowarzyszenia Pomocy Osobom Niepełnosprawnym i Ich Rodzinom „Kruszynki”
27.	Włodzimierz Galaciński	Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów
28.	Stanisława Szczepaniak	Kierownik Środowiskowego Domu Samopomocy
29.	Grażyna Tajs-Zielińska	Dyrektor Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Krakowie
30.	Agnieszka Żmuda	Kierownik Filii Urzędu Pracy Powiatu Krakowskiego
31.	Krzysztof Gerc	Dyrektor Specjalistycznej Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej
32.	Małgorzata Czerniawska	Specjalistyczna Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna
33.	Anna Stec	Dyrektor Zespołu Szkół Techniczno- Ekonomicznych

34.	Grażyna Wójcik	Dyrektor Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego
35.	Janusz Bysina	Dyrektor Centrum Kultury i Sportu
36.	Karolina Kozanecka	Centrum Kultury i Sportu
37.	Zdzisław Procki	Dyrektor Pogotowia Ratunkowego w Skawinie
38.	Krzysztof Adamus	Kierownik Rewiru Dzielnicowych Komisariatu Policji
39.	Anna Pyzik	Sołtys wsi Gołuchowice
40.	Jerzy Kłępa	Sołtys wsi Jurczyce
41.	Czesław Blak	Sołtys wsi Wola Radziszowska
42.	Łukasz Samborski	Prezes Zarządu Przedsiębiorstwa Gospodarki Mieszkaniowej

Dzięki zaangażowaniu przedstawicieli samorządu, instytucji publicznych, organizacji pozarządowych i lokalnych liderów życia społecznego, Strategia Rozwiązywanie Problemów Społecznych w Gminie Skawina stanowi syntezę świadomych wyborów i rekomendacji, sformułowanych w ramach szerokiej debaty publicznej (przez przedstawicieli różnych społeczności tworzących wspólnotę samorządową gminy).

Ponadto, tworzenie i rozwijanie partnerstw, w tym również zainicjowanych w ramach procesu prac nad dokumentem, będzie miało istotne znaczenie dla efektywności działań (synergia) i pozyskiwania zewnętrznych zasobów finansowych na realizację poszczególnych przedsięwzięć na etapie wdrażania zapisów Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Skawina na lata 2016-2022.

Zakres prac

Prace związane z przygotowaniem Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Skawina na lata 2016-2022 obejmowały w szczególności następujące etapy:

- 1) Przygotowanie metodologii prac, zgodnie z ustawą o pomocy społecznej.
- 2) Ekspertskie opracowanie diagnozy społeczno-demograficznej i gospodarczej gminy – na podstawie ogólnodostępnych danych statystycznych gromadzonych przez Główny Urząd Statystyczny, danych i informacji Gminy Skawina, głównie Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, a także Urzędu Pracy Powiatu Krakowskiego i innych podmiotów. Dane zostały przedstawione i przeanalizowane w ujęciu dynamicznym oraz porównawczym. Scharakteryzowane zostały także przestrzenne uwarunkowania występowania problemów społecznych na terenie gminy.

- 3) Przeprowadzenie 3 warsztatów strategicznych (17.02, 2.03 i 9.03.2016 r.) z udziałem przedstawicieli wspólnoty samorządowej, w ramach których dyskutowane i ustalane były następujące kwestie:
- Ocena strategiczna zasobów pomocy społecznej:
 - Analiza zasobów polityki społecznej w gminie przeprowadzona za pomocą analizy SWOT (analiza zasobów własnych oraz otoczenia), zogniskowanej wokół problematyki polityki i pomocy społecznej w gminie. Praca z udziałem Konwentu Strategicznego ds. opracowania SRPS.
 - Zdefiniowanie strategicznych wyzwań dla polityki społecznej:
 - Zdefiniowanie wyzwań dla polityki społecznej w gminie, mających swoje źródło w zmieniających się uwarunkowaniach demograficznych, społecznych, prawnych, ekonomicznych i technologicznych - na podstawie diagnozy zjawisk i problemów społecznych oraz wyników analizy SWOT, jako podstawa do formułowania celów strategicznych i operacyjnych Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych.
 - Wyznaczenie celów i kierunków interwencji w zakresie przeciwdziałania problemom społecznym:
 - W ramach prac z udziałem Konwentu Strategicznego ds. opracowania SRPS - wybór obszarów priorytetowych oraz celów strategicznych i operacyjnych, określenie kierunków interwencji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych, a także ram logistycznych ich realizacji (instytucja koordynująca zadanie, partnerzy realizacyjni, itd.).
- 4) Identyfikacja mierników realizacji celów Strategii – ekspercko-konsultacyjny dobór mierników dla poszczególnych celów z uwzględnieniem takich kryteriów, jak: adekwatność do celów, mierzalność, łatwość w pozyskiwaniu i komplementarność z miernikami przyjętymi w dokumentach nadrzędnych.
- 5) Określenie założeń systemu wdrażania, monitorowania, ewaluacji i aktualizacji dokumentu Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych – Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Skawina nie ogranicza się w swych zapisach tylko do zadań realizowanych bezpośrednio przez Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, ale proponuje zadania, które stanowią wyzwania dla całej społeczności lokalnej i wszystkich podmiotów działających na polu polityki społecznej w gminie. Dlatego wdrażanie Strategii, zawierającej zadania będące w kompetencjach wielu lokalnych i ponadlokalnych instytucji, organizacji i środowisk, wymagać będzie ścisłej koordynacji i współpracy pomiędzy zainteresowanymi stronami. Opracowana

została stosowna procedura wdrażania, monitorowania, ewaluacji i aktualizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych.

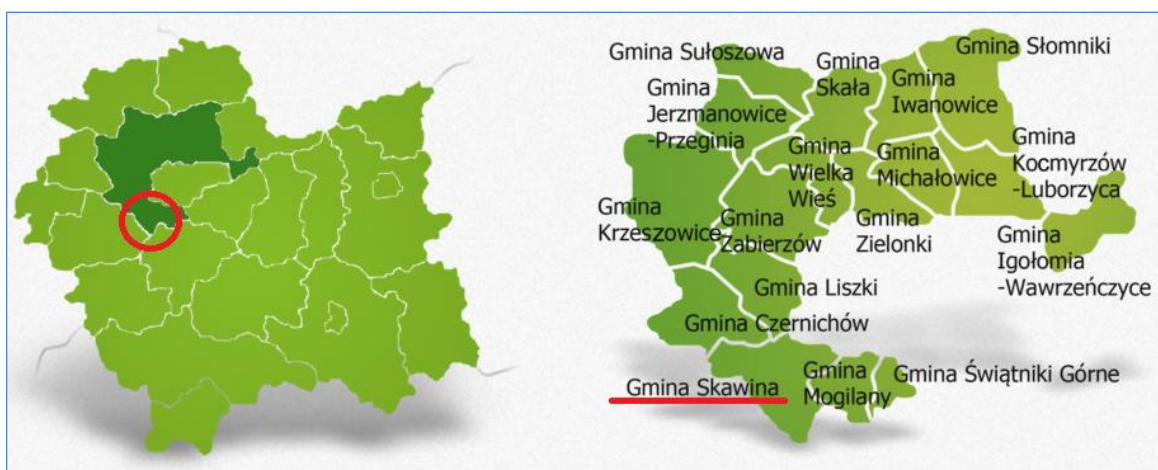
- 6) Określenie ram finansowych realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych – szacunkowe określenie potrzeb finansowych w ramach poszczególnych celów strategicznych, z wykorzystaniem/uwzględnieniem modeli i poziomu dotychczasowego finansowania zadań z zakresu pomocy społecznej w zestawieniu z prognostycznymi możliwościami gminy. Warunkiem skutecznej i efektywnej realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych będzie zabezpieczenie przez gminę potrzebnych zasobów, w tym odpowiednich środków finansowych oraz korzystanie ze środków zewnętrznych.
- 7) Przeprowadzenie transparentnego procesu konsultacji społecznych dokumentu, (głównie w formie dodatkowych e-konsultacji) włączającego grupy kluczowych interesariuszy i mieszkańców, analiza uwag i opracowanie ostatecznej wersji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Skawina na lata 2016-2022.

DIAGNOZA

Charakterystyka gminy Skawina

Gmina Skawina jest gminą miejsko-wiejską położoną w bezpośrednim sąsiedztwie stolicy województwa małopolskiego, w południowej części powiatu krakowskiego. Zajmuje powierzchnię 100 km². Od północy gmina sąsiaduje z gminami: Czernichów, Liszki oraz Kraków, od wschodu z gminą Mogilany. Od południa graniczy natomiast z powiatem myślenickim – gminami: Myślenice oraz Sułkowice, a od zachodu z powiatem wadowickim – gminami: Lanckorona Kalwaria Zebrzydowska oraz Brzeźnica.

Rysunek 1. Położenie gminy Skawina na tle powiatu krakowskiego oraz województwa małopolskiego

Źródło: http://www.zasoby-ludzkie.wup-krakow.pl/powiat-7-powiat_krakowski.html (dostęp: 6.04.2016 r.)

Gmina Skawina składa się z miasta Skawina oraz 16 sołectw: Borek Szlachecki, Facimiech, Gołuchowice, Grabie, Jaśkowice, Jurczyce, Kopanka, Krzęcin, Ochodza, Polanka Hallera, Pozowice, Radziszów, Rzozów, Wola Radziszowska, Wielkie Drogi i Zelczyna.

Rysunek 2. Mapa gminy Skawina

Źródło: opracowanie własne

Połączenie drogowe ze stolicą regionu zapewnia gminie droga krajowa nr 44, łącząca Górny Śląsk z Krakowem. Z Kalwarią Zebrzydowską łączy ją droga województwa nr 953. Gmina Skawina przynależy do Krakowskiego Obszaru Metropolitalnego, obejmującego swoim zasięgiem przestrzennym miasto Kraków oraz powiaty: bocheński, krakowski, miechowski, myślenicki, proszowicki i wielicki.

Gmina Skawina leży na pograniczu Pogórza Wielickiego oraz Wyżyny Krakowsko-Częstochowskiej, stanowiących odpowiednio jej południową i północną część. Największym kompleksem leśnym na jej terenie jest Las Bronaczowa w Radziszowie (ma ponad 750 ha powierzchni i jest pozostałością olbrzymiej niegdyś, pierwotnej puszczy karpackiej). Gminę Skawina cechuje relatywnie dobrze rozwinięta infrastruktura wypoczynku i rekreacji (nowoczesny basen, zadbane tereny zielone) oraz szeroka gama wydarzeń kulturalnych.

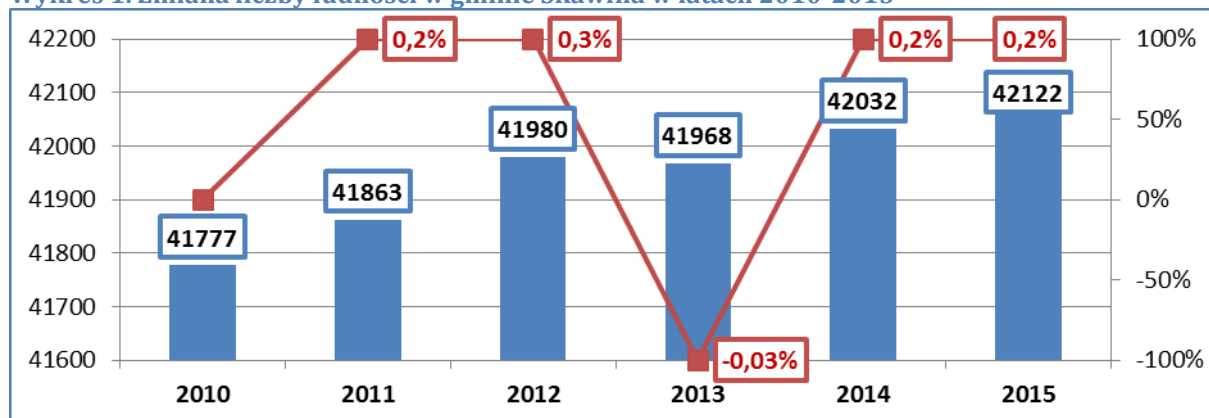
Miasto Skawina, liczące ponad 23 tysiące mieszkańców, stanowi centrum gospodarcze i usługowe gminy. Jest także ważnym satelitą gospodarczym Krakowa, głównie ze względu na dobrze rozwinięty przemysł. W Skawinie swoje zakłady ulokowało kilka znaczących firm, także zagranicznych. Działalność gospodarcza koncentruje się w dwóch strefach ekonomicznych: Skawina-Północ i Skawina-Zachód. Korzystne położenie w centrum regionu, dobre skomunikowanie z Krakowem, długie tradycje przemysłowe oraz ułatwienia w prowadzeniu procesów inwestycyjnych służą rozwojowi gospodarczemu gminy.

DEMOGRAFIA

Liczba i struktura ludności

Według danych Urzędu Miasta i Gminy w Skawinie, na koniec 2015 roku gminę zamieszkiwały 42 122 osoby, z czego 23 272 osób zamieszkiwało miasto Skawina a 18 850 osób zamieszkiwało obszary wiejskie gminy (16 sołectw). Za wyjątkiem 2013 roku, obserwowalny jest stały wzrost liczby mieszkańców gminy. Łącznie w latach 2010-2015 liczba mieszkańców zwiększyła się o 345 osób, co oznacza wzrost o około 0,8%.

Wykres 1. Zmiana liczby ludności w gminie Skawina w latach 2010-2015

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta i Gminy w Skawinie

Sołectwami o największej liczbie mieszkańców są: Radziszów (3 438 osób), Wola Radziszowska (2 392 osoby), Rzozów (1 656 osób) oraz Krzęcin (1 613 osób).

Tabela 2. Liczba mieszkańców gminy Skawina w 2010 i 2015 roku w podziale na sołectwa

Borek Szlachecki	1297	1385	88	6,8%
Facimiech	647	682	35	5,4%
Grabie	393	402	9	2,3%
Gołuchowice	456	515	59	12,9%
Jaśkowice	1075	1073	-2	-0,2%
Jurczyce	513	567	54	10,5%
Kopanka	921	926	5	0,5%
Krzęcin	1576	1613	37	2,3%
Ochodza	891	926	35	3,9%
Polanka Hallera	459	473	14	3,1%
Pozowice	680	687	7	1,0%
Radziszów	3177	3438	261	8,2%
Rzozów	1628	1656	28	1,7%
Wielkie Drogi	1139	1175	36	3,2%
Wola Radziszowska	2365	2392	27	1,1%
Zelczyna	923	940	17	1,8%
Ogółem obszary wiejskie	18140	18850	710	3,9%
Miasto Skawina	23637	23272	-365	-1,5%
Gmina Skawina	41777	42122	345	0,8%

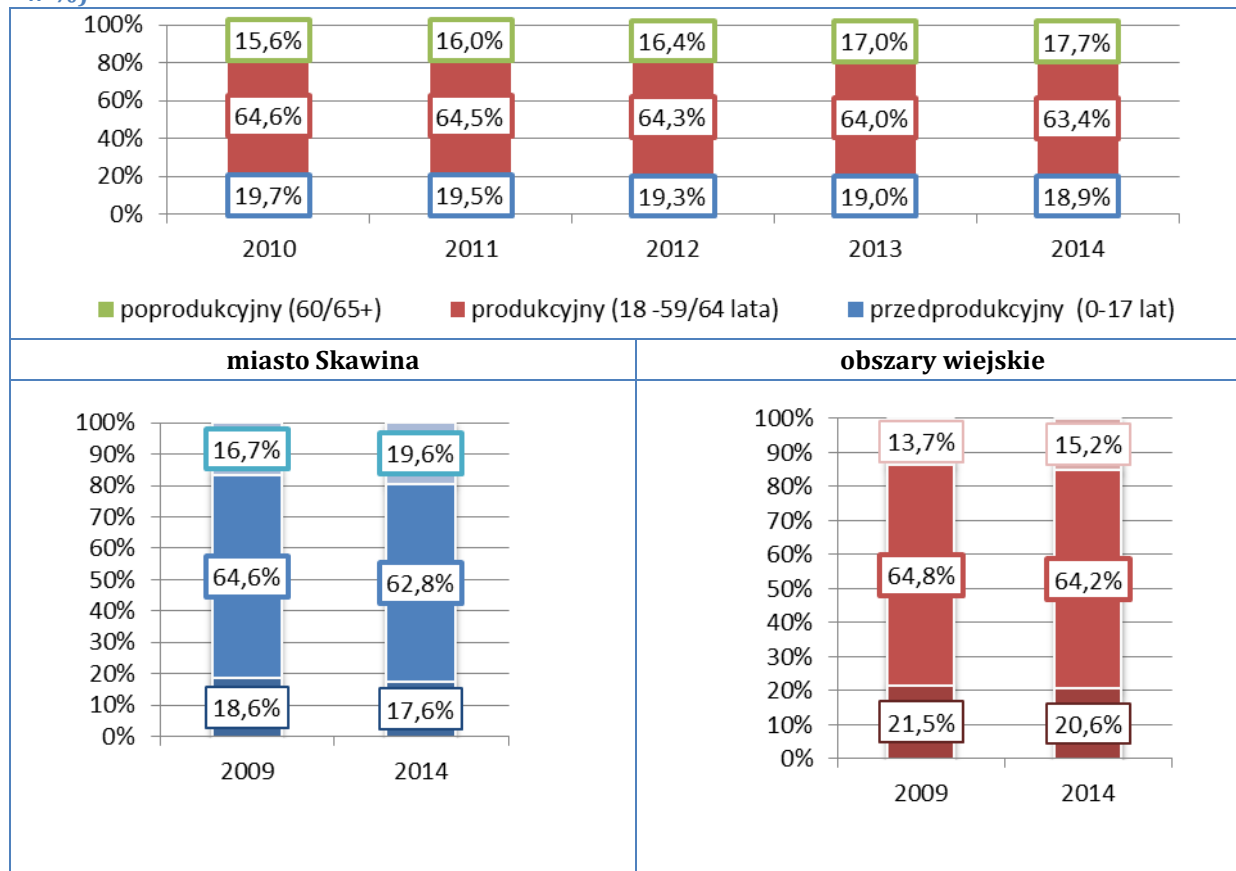
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta i Gminy w Skawinie

Największa dynamika wzrostu liczby ludności obserwowalna jest w sołectwach: Gołuchowice (wzrost liczby mieszkańców o 12,9% w stosunku do 2010 roku), Jurczyce (wzrost o 10,5%) oraz Radziszów (wzrost o 8,2%). Wysoką dynamiką odznaczają się ponadto sołectwa: Borek Szlachecki (6,8%) oraz Facimiech (5,4%). Jedynym sołectwem, w którym zaobserwowano negatywną dynamikę zmian w liczbie ludności w latach 2010-2015, jest sołectwo Jaśkowice, w którym odnotowano spadek liczby ludności o 0,2% (2 osoby).

Pozytywne tendencje demograficzne obserwowane na terenie całej gminy są zbieżne z trendami dla całego województwa oraz powiatu krakowskiego, gdzie w latach 2010-2014 odnotowano wzrost liczby mieszkańców odpowiednio o 0,9% oraz 3,57%. Związane są one przede wszystkim z wyższym od średniej dla powiatu krakowskiego przyrostem naturalnym oraz ze spadającym, ale wciąż dodatnim saldem migracji na teren gminy.

Według danych BDL GUS, w 2014 roku 18,9% wszystkich mieszkańców stanowiły osoby w wieku przedprodukcyjnym (0-17 lat) a 17,7% stanowiły osoby starsze w wieku poprodukcyjnym (60+/65+). Pozostałe 63,4% mieszkańców stanowiły natomiast osoby w wieku produkcyjnym.

Wykres 2. Ludność wg ekonomicznych grup wieku w gminie Skawina w latach 2010 - 2014 (dane w %)

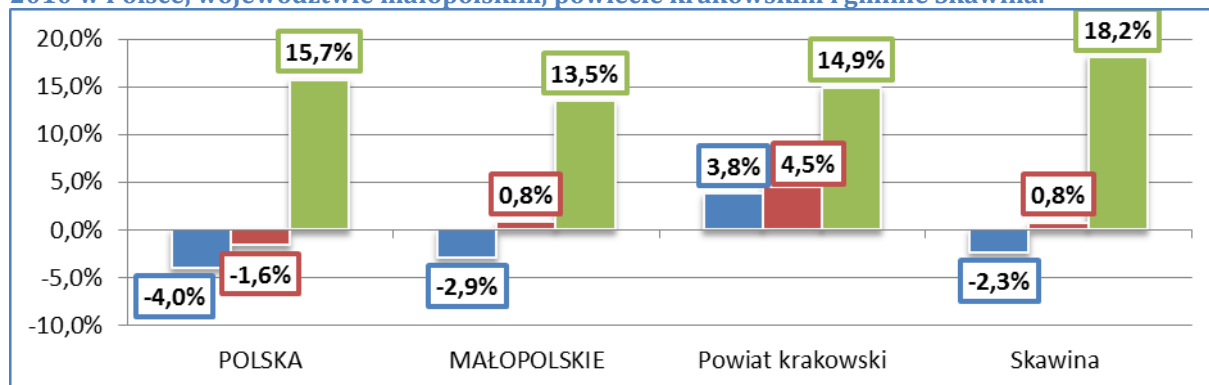
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Analiza danych pozwala ponadto stwierdzić spadek udziału osób w wieku przedprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności oraz wzrost udziału osób w wieku poprodukcyjnym – w 2009 roku osoby w wieku przedprodukcyjnym stanowiły bowiem 19,7% ogółu ludności, natomiast udział osób w wieku poprodukcyjnym w 2009 roku wynosił zaledwie 15,4%. Tendencje te są właściwe zarówno dla miasta Skawina, jak i obszarów wiejskich gminy, gdzie także obserwowalny jest spadek odsetka ludności w wieku przedprodukcyjnym na rzecz ludności w wieku poprodukcyjnym. Skala zjawiska, na tle sytuacji w innych jednostkach w województwie małopolskim i całym kraju, nie jest duża, jednak wskazuje na tendencje, które rzutować będą na całą politykę gminy. Zmiany w strukturze ludności stanowią wyzwanie dla nowej polityki rozwoju, w szczególności w zakresie wzmacniania atrakcyjności osadniczej i dostosowywania systemu świadczenia usług publicznych - głównie w obszarze polityki społecznej i edukacji.

Aby dokładniej zobrazować skalę opisywanego zjawiska, poniżej przedstawiono dynamikę opisywanych zmian w porównaniu do całego kraju, województwa małopolskiego i powiatu krakowskiego. Przyrost ludności w wieku poprodukcyjnym, dla przedziału 2009-2014, wyniósł

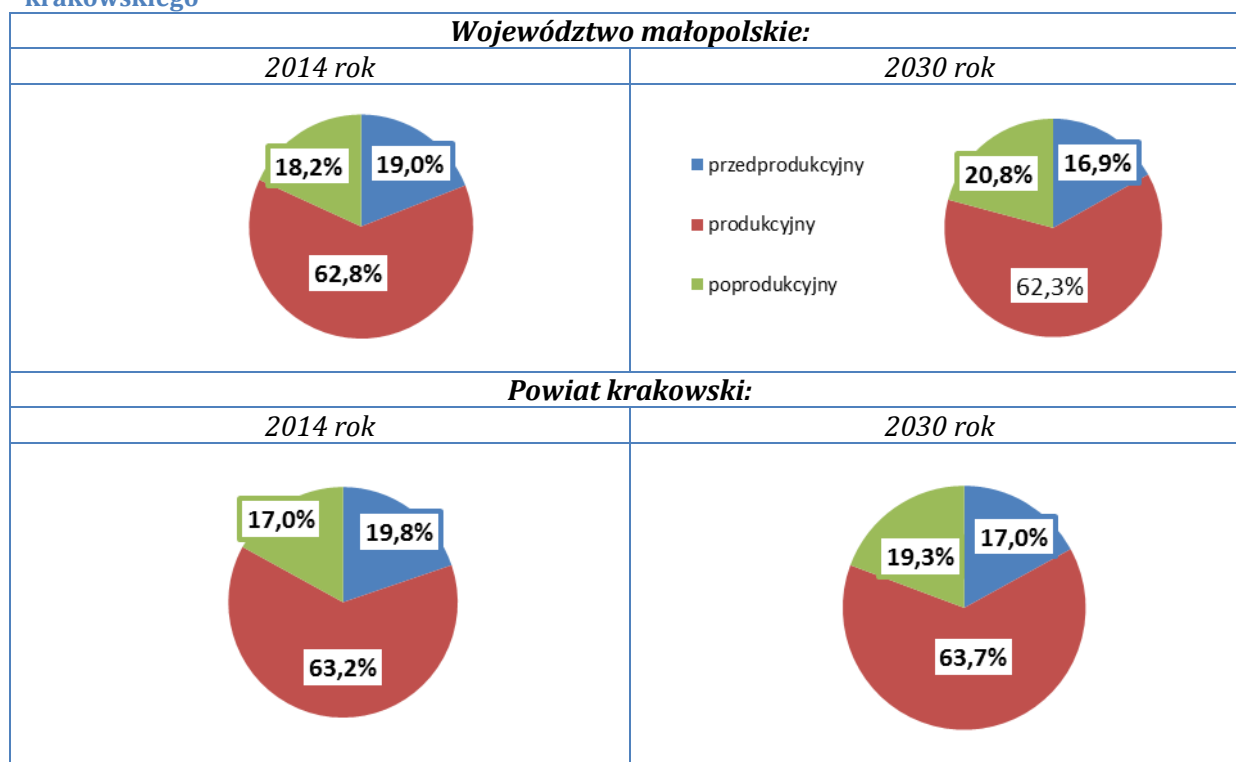
w gminie Skawina 18,2%, co było wynikiem wyższym niż średnia krajowa (15,7%), a także średnia dla województwa małopolskiego (13,5%) oraz powiatu krakowskiego (14,9%).

Wykres 3. Zmiana liczby ludności wg ekonomicznych grup wieku w stosunku do roku bazowego 2010 w Polsce, województwie małopolskim, powiecie krakowskim i gminie Skawina.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Wykres 4. Prognoza struktury ludności w 2030 roku dla województwa małopolskiego i powiatu krakowskiego

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

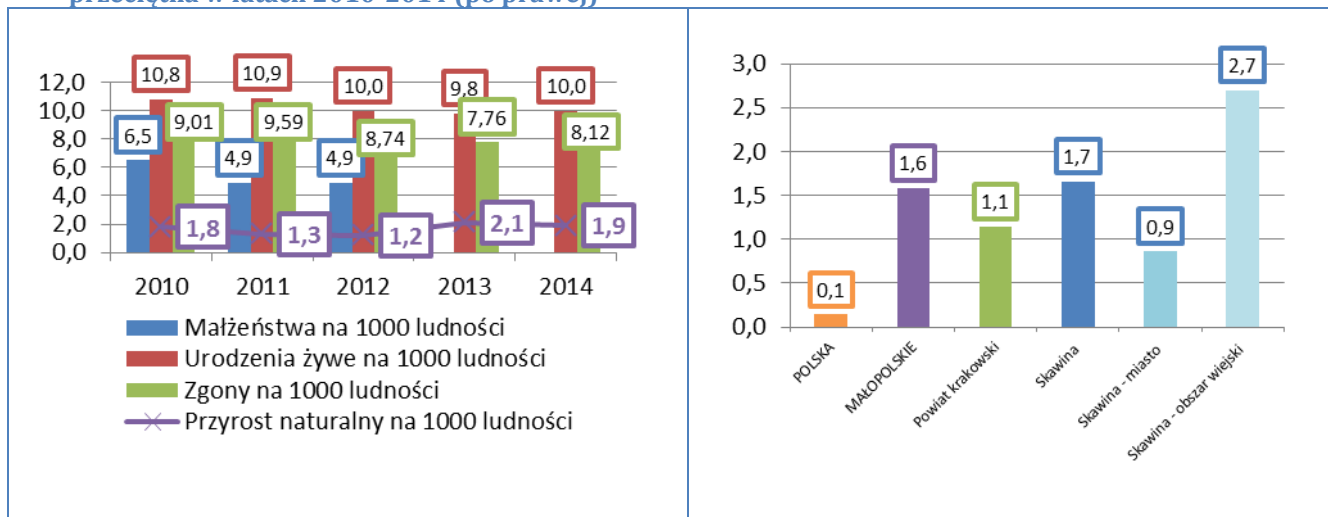
Według prognoz BDL GUS, do 2030 roku odsetek osób w wieku poprodukcyjnym w Małopolsce i powiecie krakowskim wzrośnie w stosunku do roku bazowego (2014) odpowiednio o 2,6 pkt. proc. oraz 2,3 pkt. proc. Jednocześnie prognozowany jest dynamiczny spadek liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym. Tendencje te z dużym prawdopodobieństwem projektować można także na cały obszar gminy Skawina, co oznacza konieczność przeorientowania usług z zakresu polityki społecznej.

Wskaźniki demograficzne

Przyrost naturalny

Na przestrzeni całego badanego okresu gmina Skawina odnotowuje wysokie wartości dodatnie przyrostu naturalnego, co oznacza że w każdym roku liczba urodzeń była wyższa niż liczba zgonów. W 2014 roku przyrost naturalny wyniósł 1,9‰.

Wykres 5. Przyrost naturalny w gminie Skawina w latach 2010-2014 (po lewej) oraz wartość przeciętna w latach 2010-2014 (po prawej)

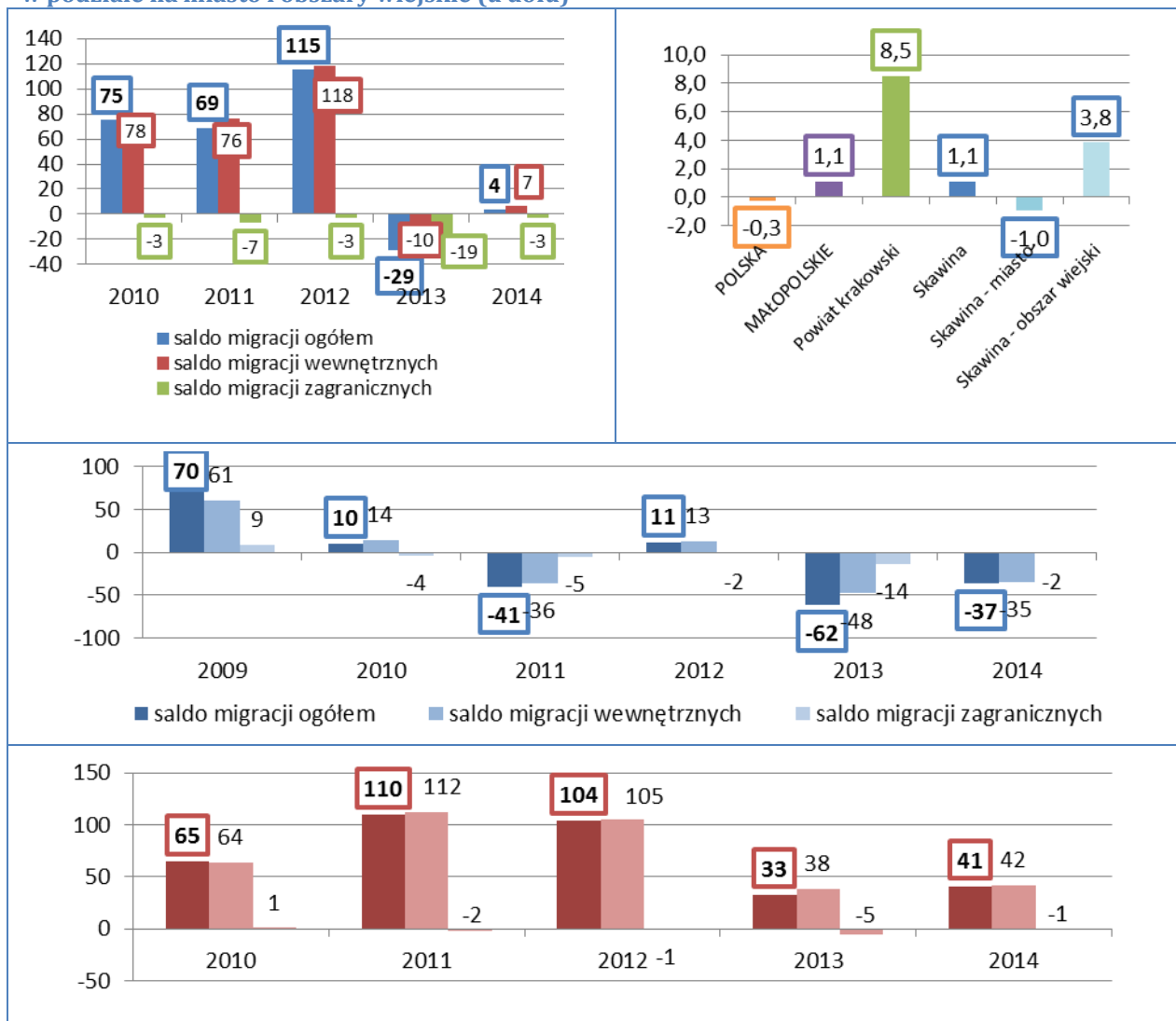
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Jednocześnie średnia wartość przyrostu naturalnego z lat 2010-2014 w gminie Skawina (1,7‰) była wyższa niż średnia dla całego kraju oraz województwa małopolskiego (1,6‰). Podkreślić należy jednakże, że wysoka średnia wartość przyrostu naturalnego generowana jest przede wszystkim przez wysoką przewagę urodzeń nad zgonami na obszarach wiejskich gminy Skawina – średnia wartość przyrostu naturalnego z lat 2010-2014 wyniosła na nich aż 2,7‰.

Migracje

W latach 2010-2012 obserwowalne na terenie gminy Skawina było dodatnie saldo migracji na pobyt stały. W 2013 roku odnotowano natomiast ujemne saldo migracji ogółem (-29 osób), które w 2014 roku ponownie osiągnęło wartość dodatnią na poziomie 4 osób. Jednocześnie średnia wartość salda migracji dla gminy Skawina z lat 2010-2014 była równa średniej wartości dla województwa małopolskiego, ale niższa niż średnia dla powiatu krakowskiego (8,5).

Wykres 6. Saldo migracji na pobyt stały w latach 2010-2014 w gminie Skawina (po lewej) w podziale na miasto i obszary wiejskie (u dołu)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

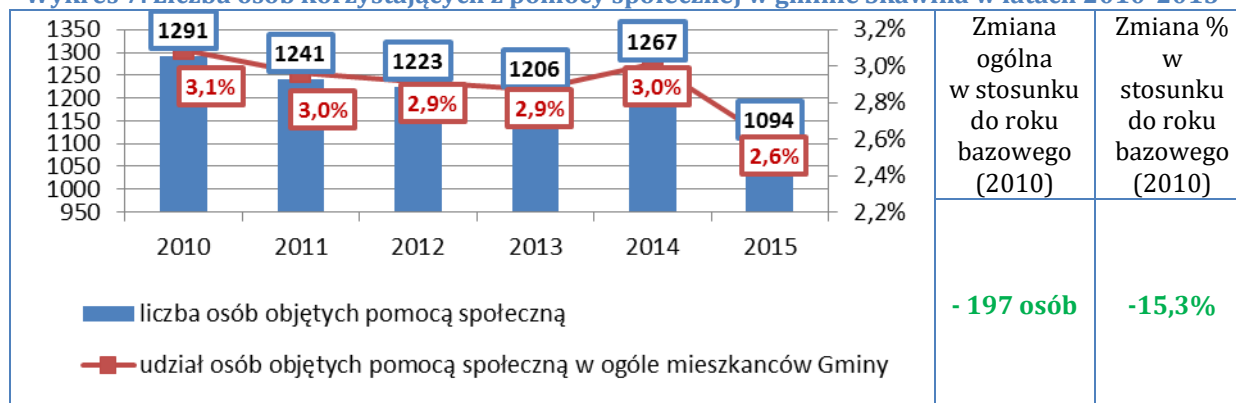
Należy podkreślić, że dodatnie saldo migracji na terenie gminy Skawina wynika przede wszystkim z utrzymującego się w latach 2010-2014 dodatniego salda migracji na obszarach wiejskich. Od 2011 roku to właśnie migracje na teren sołectw przewyższają negatywne tendencje w tym zakresie obserwowalne na terenie miasta Skawina.

POMOC SPOŁECZNA

Korzystający z pomocy społecznej

Zgodnie z danymi MGOPS w Skawinie, w 2015 roku z pomocy społecznej korzystały 1 094 osoby. Jednocześnie w latach 2010-2015 obserwowalny jest spadek liczby mieszkańców korzystających z pomocy społecznej – w stosunku do roku bazowego (2010) wynosił on – 15,3% (spadek o 197 osób). Wyjątek stanowił 2014 rok, kiedy to liczba osób korzystających z pomocy społecznej wzrosła, by w kolejnym roku ponownie spaść.

Wykres 7. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej w gminie Skawina w latach 2010-2015

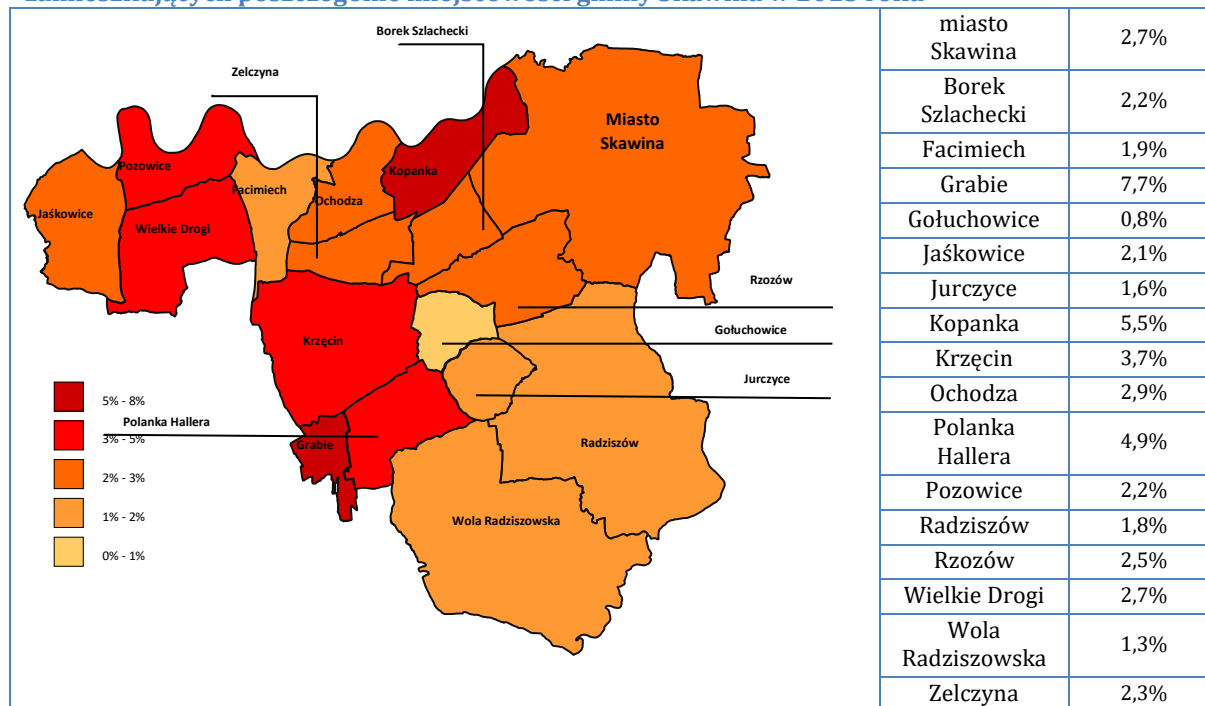

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Skawinie

Spadek ogólnej liczby korzystających z pomocy społecznej może wskazywać na poprawiającą się sytuację społeczną gminy Skawina, jednakże należy mieć na uwadze zmiany w kryterium dochodowym, uprawniającym do świadczeń, które także mają istotny wpływ na liczbę beneficjentów pomocy społecznej. Niemniej jednak, podobny trend obserwowany jest w całym województwie małopolskim.

Należy ponadto podkreślić, że pomimo zmniejszającej się ogólnej liczby osób uzyskujących świadczenia, w 2015 roku zdecydowana większość beneficjentów pomocy społecznej (933 osoby, 85,3% ogółu) korzystała z niej powyżej 1 roku, co może świadczyć o długotrwałej sytuacji problemowej i pewnym uzależnieniu się tych osób od świadczeń w ramach systemu pomocy społecznej. Dostrzegalne są także zmiany w strukturze osób korzystających z pomocy społecznej – w stosunku do roku bazowego (2010) liczba osób poniżej 18 roku życia zmalała z 632 do 452 mieszkańców (spadek o 180 osób; -28,5%). Odnotowano ponadto nieznaczny wzrost liczby mężczyzn powyżej 65 roku życia, którzy korzystają ze świadczeń – z 25 w 2010 roku do 29 w 2015 roku (wzrost o 4 osoby, 16,0%). Tendencje te są spójne z opisanymi wcześniej zmianami demograficznymi zachodzącymi na terenie całej gminy Skawina.

Wykres 8. Udział % liczby osób, które skorzystały z pomocy społecznej, w ogólnej liczbie osób zamieszkujących poszczególne miejscowości gminy Skawina w 2015 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Skawinie

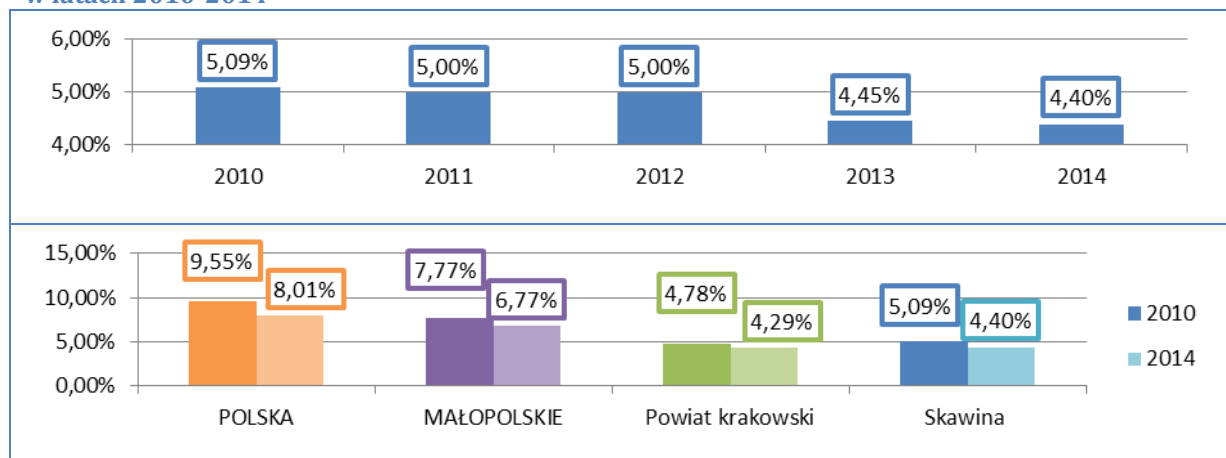
Największy udział osób korzystających z pomocy społecznej wśród ogólnej liczby mieszkańców w miejscowościach gminy Skawina odnotowano w przypadku sołectw: Grabie (7,7% ogółu ludności; 31 osób, którym przyznano świadczenia), Kopanka (5,5%; 51 osób), Polanka Hallera (4,9%; 23 osoby), Ochodza (2,9%; 27 osób) oraz Wielkie Drogi (2,7%; 32 osoby). W mieście Skawina udział ten wynosił 2,7% wszystkich mieszkańców (620 osób).

W celu możliwie najdokładniejszego oddania sytuacji społecznej gminy Skawina na tle województwa małopolskiego i powiatu krakowskiego, na potrzeby analizy wykorzystano także dane dotyczące beneficjentów pomocy społecznej prezentowane w sprawozdaniach Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej (MRPiPS). Dane te są zbieżne ze statystyką udostępnioną przez MGOPS, jednakże wyliczane są na podstawie informacji o rzeczywistej liczbie osób w rodzinach objętych pomocą społeczną i obejmują szerszy zakres świadczeń, w tym przede wszystkim świadczenia przyznane w ramach zadań zleconych i własnych bez względu na rodzaj, formę, liczbę oraz źródło finansowania. Ze względu na odmienny sposób gromadzenia danych odsetek osób objętych pomocą społeczną jest więc wyższy, niemniej jednak obserwowalne zmiany są analogiczne do zmian stwierdzonych w przypadku analizy rejestrów MGOPS.

W latach 2010-2014 obserwowalny jest spadek odsetka osób objętych pomocą społeczną w gminie Skawina – w 2010 roku wynosił on 5,09%, natomiast w 2014 roku było to 4,40% ogółu

mieszkańców. Tendencja ta jest właściwa dla całego kraju, województwa małopolskiego oraz powiatu krakowskiego.

Wykres 9. Udział osób korzystających z pomocy społecznej w ogólnej ludności w gminie Skawina w latach 2010-2014

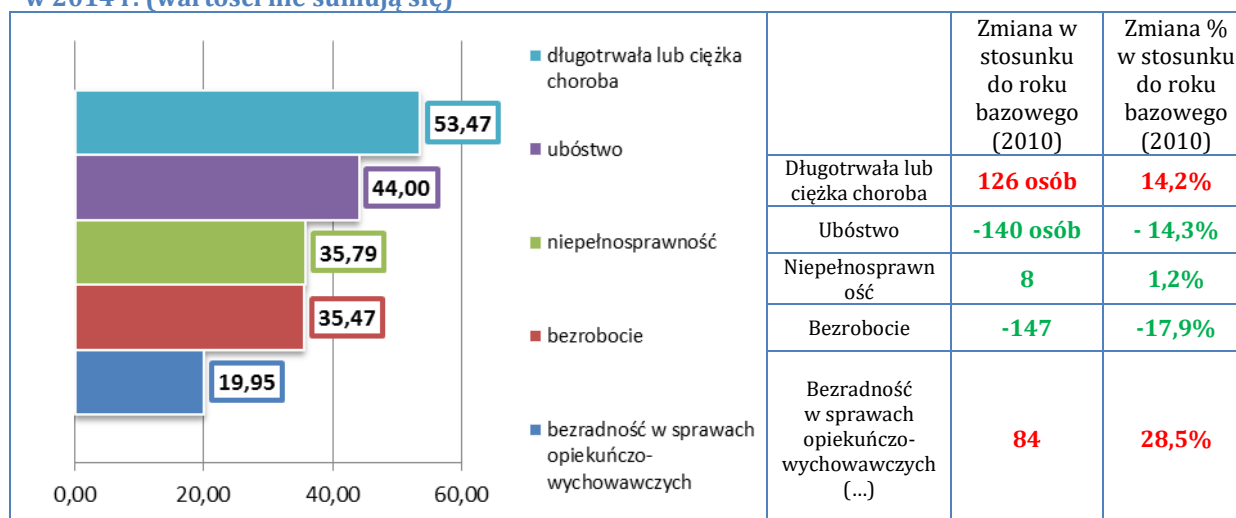

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

Udział osób objętych pomocą społeczną w ogólnej ludności w 2014 roku w gminie Skawina był niższy niż średnia dla Polski (8,01%) oraz województwa małopolskiego (6,77%), ale wyższy niż średnia dla powiatu krakowskiego (4,29%). Wynik ten był także niższy niż w przypadku ośmiu gmin powiatu krakowskiego, wśród których najwyższy odsetek osób bezrobotnych odnotowano w gminach: Igołomia-Wawrzeńczyce (11,37% ogółu mieszkańców), Sułoszowa (7,37%) oraz Słomniki (6,80%).

Według danych MRPiPS, głównymi powodami korzystania przez mieszkańców gminy Skawina z pomocy społecznej w 2014 roku były: długotrwała lub ciężka choroba, ubóstwo, niepełnosprawność, bezrobocie oraz bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych.

Wykres 10. Główne powody udzielania pomocy społecznej (% korzystających) w gminie Skawina w 2014 r. (wartości nie sumują się)

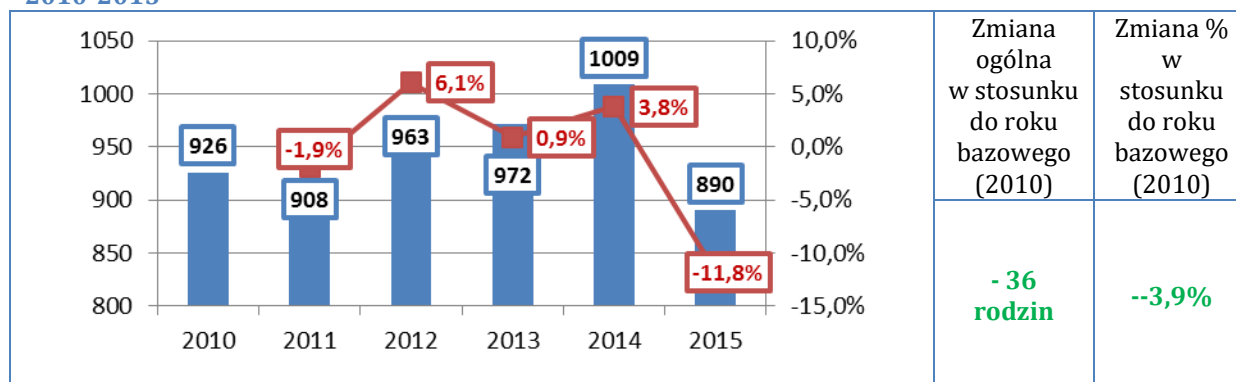

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

Zauważalny jest ponadto wzrost liczby osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu długotrwałej lub ciężkiej choroby (o 126 osób; 14,2% w stosunku do 2010 roku) oraz bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego (o 84 osoby; 28,5% w stosunku do 2010 roku).

Według danych MGOPS w Skawinie, na koniec 2015 roku pomoc społeczna przyznawana była 890 rodzinom, co oznacza spadek w stosunku do roku bazowego (2010) o 3,9% (36 rodzin). Jednocześnie w 2015 roku zaobserwowano pierwszy spadek liczby rodzin, będących beneficjentami pomocy społecznej, od 2011 roku. Spadek ten przełamał ponadto negatywne tendencje z lat 2011-2014, kiedy to z roku na rok rosła liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej.

Wykres 11. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej w gminie Skawina w latach 2010-2015

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Skawinie

Należy po raz kolejny podkreślić, że – podobnie jak w przypadku liczby beneficjentów pomocy społecznej - zmiany liczby rodzin, korzystających ze świadczeń pomocy społecznej, w dużej mierze warunkowane są zmianami prawnymi, dotyczącymi kryteriów dochodowych.

Tak samo jak w przypadku beneficjentów indywidualnych (dane MRPiPS), głównymi powodami udzielania pomocy społecznej rodzinom w gminie Skawina w 2015 roku były (dane MGOPS): długotrwała lub ciężka choroba, ubóstwo, niepełnosprawność, bezrobocie oraz bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego.

W latach 2010-2015 obserwowalny jest spadek liczby rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu przemocy w rodzinie (- 26 rodzin; -70,3% w stosunku do 2010 roku), bezrobocia (-109 rodzin; -39,2% w stosunku do 2010 roku), bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego (-15 rodzin; -14,7% w stosunku do 2010 roku). W stosunku do roku bazowego (2010) wzrosła natomiast liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu wielodzietności (wzrost o 20 rodzin; 133,3%) oraz bezdomności (wzrost o 6 rodzin; 75,0%). Odnotowano ponadto wzrost liczby rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu potrzeby ochrony macierzyństwa, długotrwałej lub ciężkiej choroby i niepełnosprawności.

Tabela 3. Powody korzystania z pomocy społecznej przez rodziny w gminie Skawina w latach 2010-2015

ubóstwo	422	180	976	390	160	844	435	159	933	406	168	900	409	159	836	378	154	738
sieroctwo	0	0	0	1	0	5	1	0	5	1	0	5	1	0	5	1	0	4
bezdomność	8	2	8	9	2	11	13	1	20	15	1	22	15	1	15	14	0	16
potrzeba ochrony macierzyństwa	51	25	222	67	31	301	65	29	301	66	32	290	63	34	293	57	28	282
wielodzietność	15	8	102	24	12	145	33	18	200	32	15	164	38	19	216	35	18	212
bezrobocie	293	114	821	272	118	745	299	111	797	294	118	787	257	87	674	184	71	467
niepełnosprawność	340	123	672	326	129	580	368	126	655	346	141	608	371	140	680	362	119	650
długotrwała lub ciężka choroba	405	157	890	387	151	853	425	155	879	415	151	879	478	194	1016	445	178	928
bezzadność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	102	33	295	114	50	426	79	26	238	102	44	356	103	45	379	87	43	347
przemoc w rodzinie	37	23	112	28	14	99	18	6	55	18	9	56	16	4	42	11	3	37
potrzeba ochrony ofiar handlu ludźmi	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
alkoholizm	70	19	147	61	18	135	66	19	127	53	11	96	57	14	92	45	15	69
narkomania	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
zdarzenie losowe	8	7	16	3	2	8	3	1	10	10	2	34	4	4	12	2	2	6
sytuacja kryzysowa	0	0	0	0	0	0	2	1	4	1	0	3	1	1	5	1	0	4

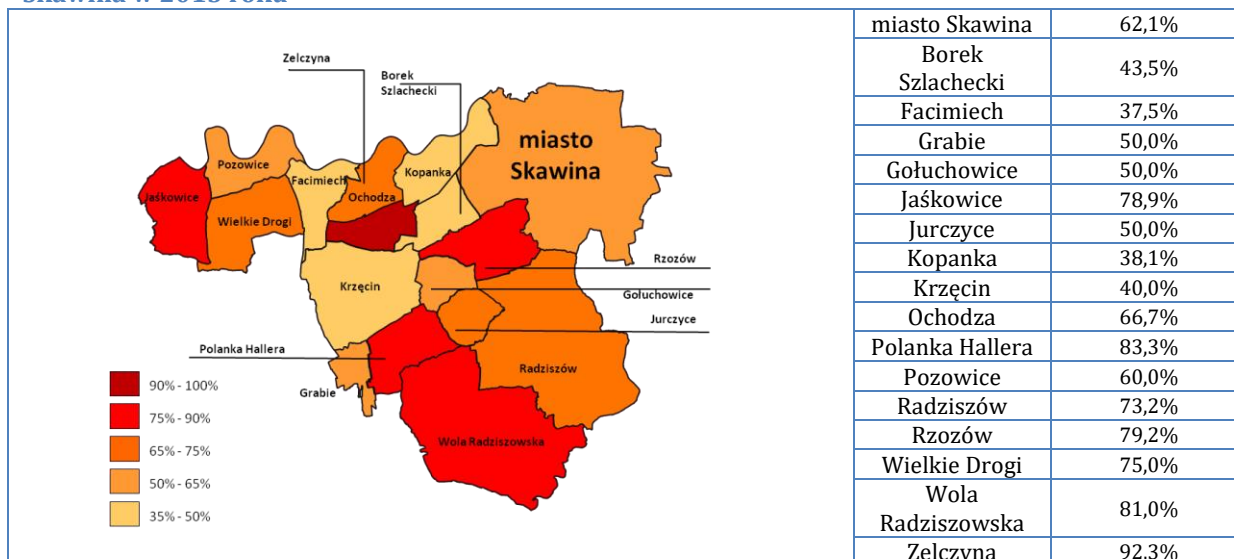
Źródło: opracowane przez Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Skawinie

Tabela 4. Powody udzielania pomocy społecznej rodzinom w miejscowościach gminy Skawina w 2015 roku

miejscowość	Liczba mieszkańców	liczba rodzin	Ubóstwo (liczba korzystających rodzin)	% rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa w ogóle rodzin korzystających z pomocy w danej miejscowości	% rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa w ogóle rodzin korzystających z pomocy społecznej z tego powodu w gminie	Bezrobocie (liczba korzystających rodzin)	% rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia w ogóle rodzin korzystających z pomocy w danej miejscowości	% rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia w ogóle rodzin korzystających z pomocy społecznej z tego powodu w gminie	Niepełnosprawność liczba (korzystających rodzin)	% rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności w ogóle rodzin korzystających z pomocy w danej miejscowości	% rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności w ogóle rodzin korzystających z pomocy społecznej z tego powodu w gminie	Długotrwała lub ciężka choroba (liczba korzystających rodzin)	% rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby w ogóle rodzin korzystających z pomocy w danej miejscowości	% rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu choroby w ogóle rodzin korzystających z pomocy społecznej z tego powodu w gminie	Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gosp. domowego (liczba korzystających rodzin)	% rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu bezradności w ogóle rodzin korzystających z pomocy w danej miejscowości	% rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu bezradności w ogóle rodzin korzystających z pomocy społecznej z tego powodu w gminie
Skawina	23272	430	224	52,1%	59,3%	113	26,3%	61,4%	243	56,5%	67,1%	267	62,1%	60,0%	44	10,2%	50,6%
Ochodza	926	12	7	58,3%	1,9%	4	33,3%	2,2%	4	33,3%	1,1%	8	66,7%	1,8%	2	16,7%	2,3%
Kopanka	926	21	3	14,3%	0,8%	7	33,3%	3,8%	0	0,0%	0,0%	8	38,1%	1,8%	1	4,8%	1,1%
Gołuchowice	515	4	2	50,0%	0,5%	1	25,0%	0,5%	0	0,0%	0,0%	2	50,0%	0,4%	0	0,0%	0,0%
Zelczyna	940	13	9	69,2%	2,4%	3	23,1%	1,6%	7	53,8%	1,9%	12	92,3%	2,7%	2	15,4%	2,3%
Wielkie Drogi	1175	16	12	75,0%	3,2%	4	25,0%	2,2%	8	50,0%	2,2%	12	75,0%	2,7%	3	18,8%	3,4%
Facimiech	682	8	3	37,5%	0,8%	3	37,5%	1,6%	3	37,5%	0,8%	3	37,5%	0,7%	1	12,5%	1,1%
Polanka Hallera	473	12	5	41,7%	1,3%	2	16,7%	1,1%	8	66,7%	2,2%	10	83,3%	2,2%	2	16,7%	2,3%
Rzozów	1656	24	20	83,3%	5,3%	7	29,2%	3,8%	12	50,0%	3,3%	19	79,2%	4,3%	1	4,2%	1,1%
Krzęcin	1613	35	20	57,1%	5,3%	10	28,6%	5,4%	6	17,1%	1,7%	14	40,0%	3,1%	20	57,1%	23,0%
Radziszów	3438	41	23	56,1%	6,1%	6	14,6%	3,3%	27	65,9%	7,5%	30	73,2%	6,7%	2	4,9%	2,3%
Borek Szlachecki	1385	23	13	56,5%	3,4%	6	26,1%	3,3%	11	47,8%	3,0%	10	43,5%	2,2%	6	26,1%	6,9%
Pozowice	687	10	8	80,0%	2,1%	4	40,0%	2,2%	5	50,0%	1,4%	6	60,0%	1,3%	2	20,0%	2,3%
Jaśkowice	1073	19	11	57,9%	2,9%	4	21,1%	2,2%	12	63,2%	3,3%	15	78,9%	3,4%	0	0,0%	0,0%
Wola Radziszowska	2392	21	12	57,1%	3,2%	6	28,6%	3,3%	10	47,6%	2,8%	17	81,0%	3,8%	1	4,8%	1,1%
Grabie	402	12	3	25,0%	0,8%	2	16,7%	1,1%	2	16,7%	0,6%	6	50,0%	1,3%	0	0,0%	0,0%
Jurczyce	567	9	3	33,3%	0,8%	2	22,2%	1,1%	4	44,4%	1,1%	6	66,7%	1,3%	0	0,0%	0,0%
RAZEM	42122	710	378	-	-	184	-	-	362	-	-	445	-	-	87	-	-

Źródło: opracowane przez Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Skawinie

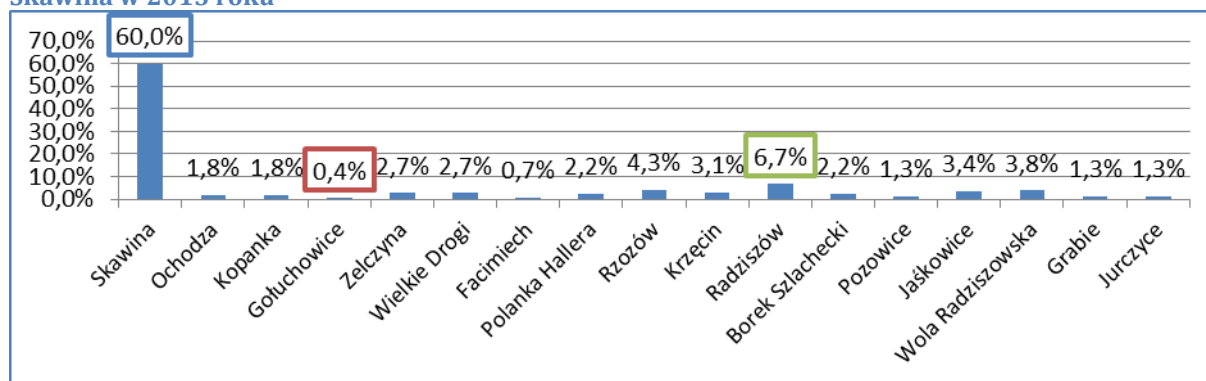
Wykres 12. Udział % rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby w ogóle rodzin korzystających z pomocy społecznej w miejscowościach gminy Skawina w 2015 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Skawinie

Według danych MGOPS na koniec 2015 roku, największy odsetek rodzin korzystających z pomocy z tytułu długotrwałej lub ciężkiej choroby w ogóle rodzin korzystających z pomocy społecznej w miejscowościach gminy Skawina odnotowano w sołectwach: Zelczyna (12 rodzin; 92,3% ogółu rodzin objętych pomocą w tej miejscowości), Polanka Hallera (10 rodzin; 83,3% ogółu), Wola Radziszowska (17 rodzin; 81,0% ogółu) oraz Jaśkowice (15 rodzin; 78,9% ogółu). W mieście Skawina odsetek ten wynosi 62,1%, co oznacza, że z pomocy społecznej z tytułu długotrwałej lub ciężkiej choroby korzystało 267 z 430 rodzin objętych pomocą społeczną w mieście.

Wykres 13. Odsetek rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby w ogóle rodzin korzystających z pomocy społecznej z tego powodu w gminie Skawina w 2015 roku

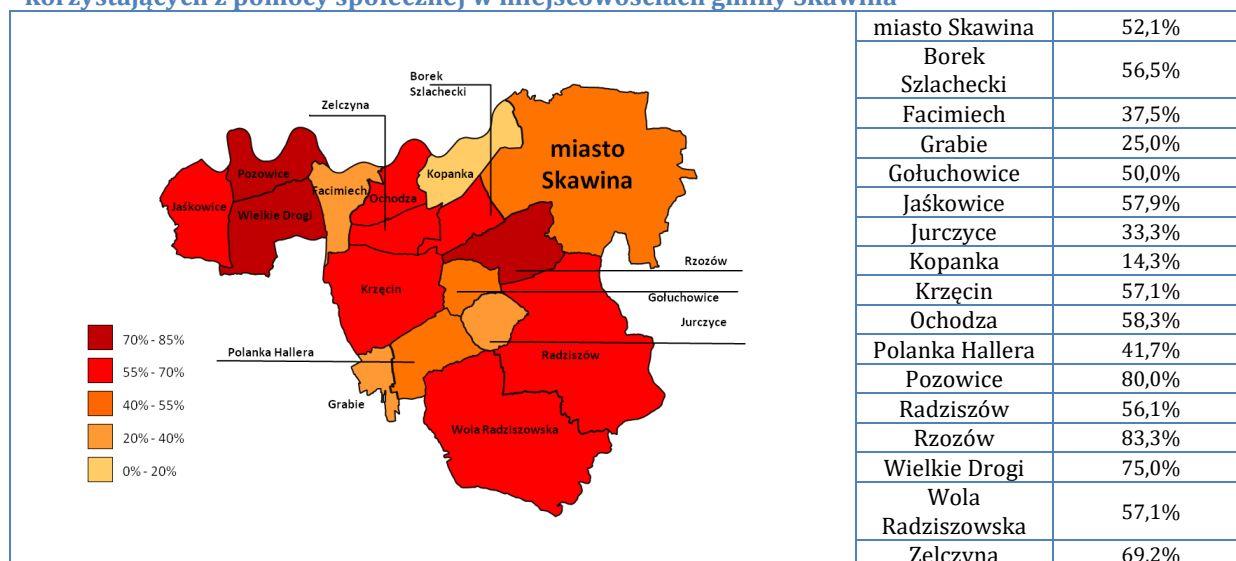

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Skawinie

Aż 60,0% wszystkich rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby w gminie Skawina w 2015 roku zamieszkiwało w mieście Skawina (267 z 445 rodzin korzystających z pomocy z tego powodu w całej gminie). Sołectwem, w których odnotowano największą liczbę rodzin korzystających z pomocy społecznej z tego tytułu był

Radziszów (30 z 445 rodzin w całej gminie; 6,7%), a sołectwem o najmniejszej liczbie rodzin korzystających z tego tytułu były Gołuchowice (2 z 445 rodzin w całej gminie; 0,4%).

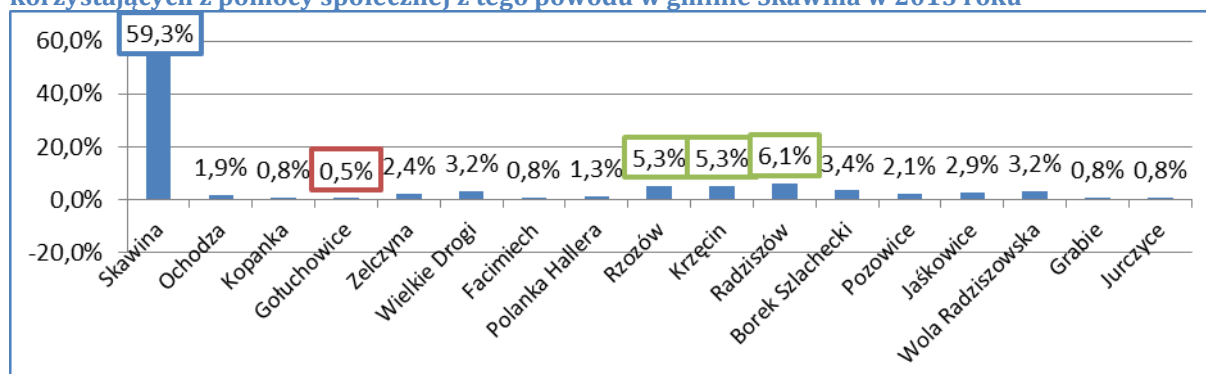
Wykres 14. Udział % rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa w ogóle rodzin korzystających z pomocy społecznej w miejscowościach gminy Skawina

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Skawinie

Sołectwami o najwyższym odsetku rodzin objętych pomocą społeczną z powodu ubóstwa w ogóle rodzin korzystających ze świadczeń w miejscowościach były na koniec 2015 roku: Rzozów (20 rodzin; 83,3% ogółu rodzin objętych pomocą w tej miejscowości), Pozowice (8 rodzin; 80,0% ogółu) oraz Wielkie Drogi (12 rodzin; 75,0% ogółu). Na terenie miasta Skawina z pomocy społecznej z tego tytułu w 2015 roku skorzystały 224 rodziny, co stanowiło 52,1% wszystkich rodzin zamieszkujących miasto i korzystających ze świadczeń pomocy społecznej.

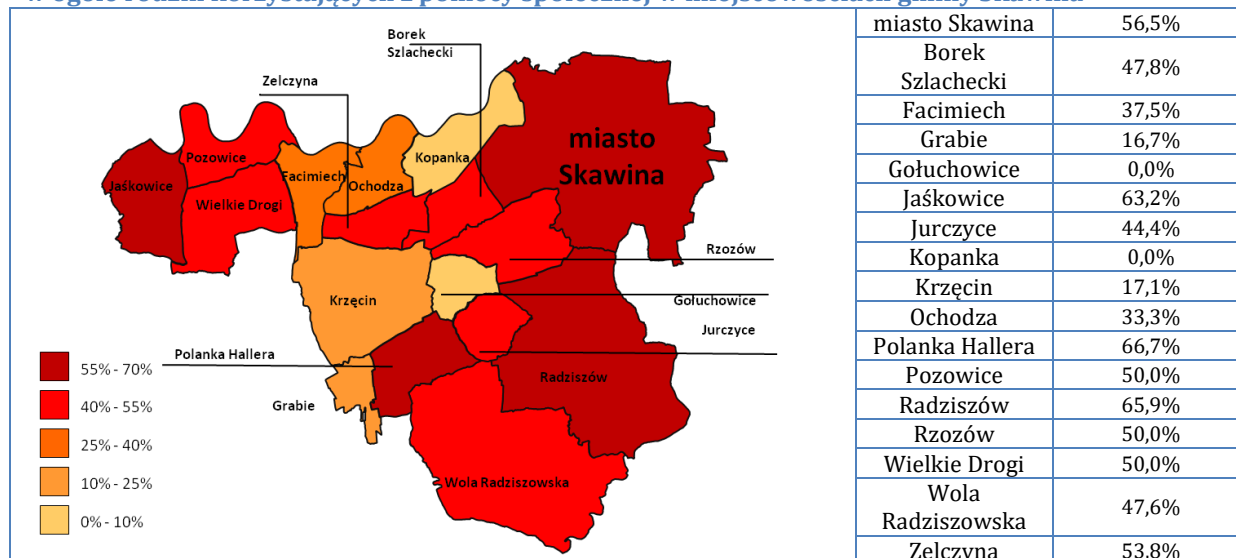
Wykres 15. Odsetek rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa w ogóle rodzin korzystających z pomocy społecznej z tego powodu w gminie Skawina w 2015 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Skawinie

59,3% wszystkich rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa w gminie Skawina w 2015 roku zamieszkiwało w mieście (224 z 378 rodzin korzystających z pomocy z tego powodu w całej gminie). Sołectwami o najwyższym odsetku rodzin były: Radziszów (6,1%; 23 z 378 rodzin w całej gminie), Rzozów (5,3%; 20 z 378 rodzin w całej gminie) oraz Krzęcin (5,3%; 20 z 378 rodzin w całej gminie).

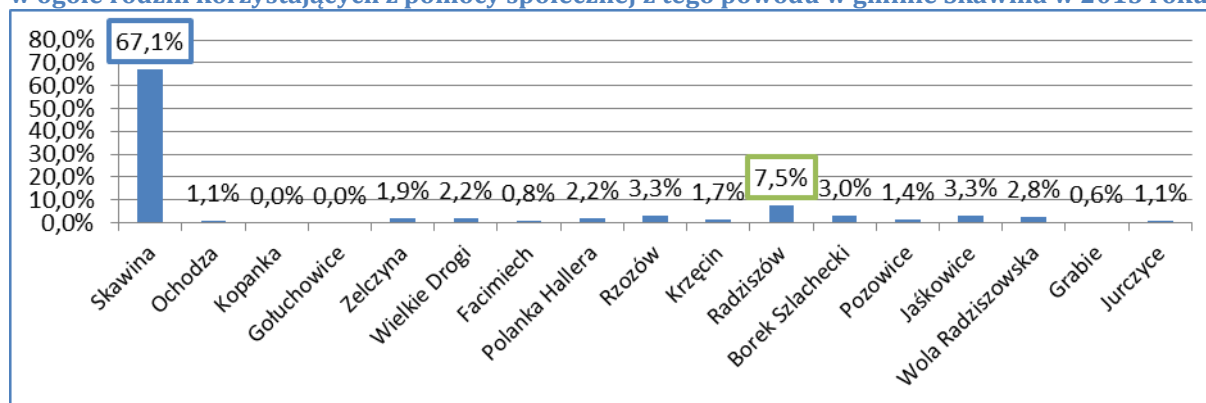
Wykres 16. Udział % rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności w ogóle rodzin korzystających z pomocy społecznej w miejscowościach gminy Skawina

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Skawinie

Największy odsetek rodzin korzystających z pomocy z powodu niepełnosprawności w ogóle rodzin korzystających z pomocy społecznej w miejscowościach odnotowano w sołectwach: Polanka Hallera (8 rodzin; 66,7% ogółu rodzin objętych pomocą w tej miejscowości), Radziszów (27 rodzin; 65,9% ogółu) oraz Jaśkowice (12 rodzin; 63,2% ogółu). W mieście Skawina z pomocy społecznej z tego powodu korzystały 243 rodziny, czyli 56,5% wszystkich rodzin korzystających z pomocy społecznej w mieście.

Wykres 17. Odsetek rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności w ogóle rodzin korzystających z pomocy społecznej z tego powodu w gminie Skawina w 2015 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Skawinie

67,1% wszystkich rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności w gminie Skawina w 2015 roku zamieszkiwało w mieście Skawina (243 z 362 rodzin korzystających z pomocy z tego powodu w całej gminie). Kolejny raz sołectwem o najwyższym odsetku korzystających z pomocy rodzin jest Radziszów (7,5%; 27 z 362 rodzin w całej gminie). W sołectwach: Kopanka i Gołuchowice w 2015 roku nie przyznano świadczeń z powodu niepełnosprawności.

Strukturę i liczbę niepełnosprawnych beneficjentów pomocy społecznej w gminie Skawina przedstawia poniższa tabela:

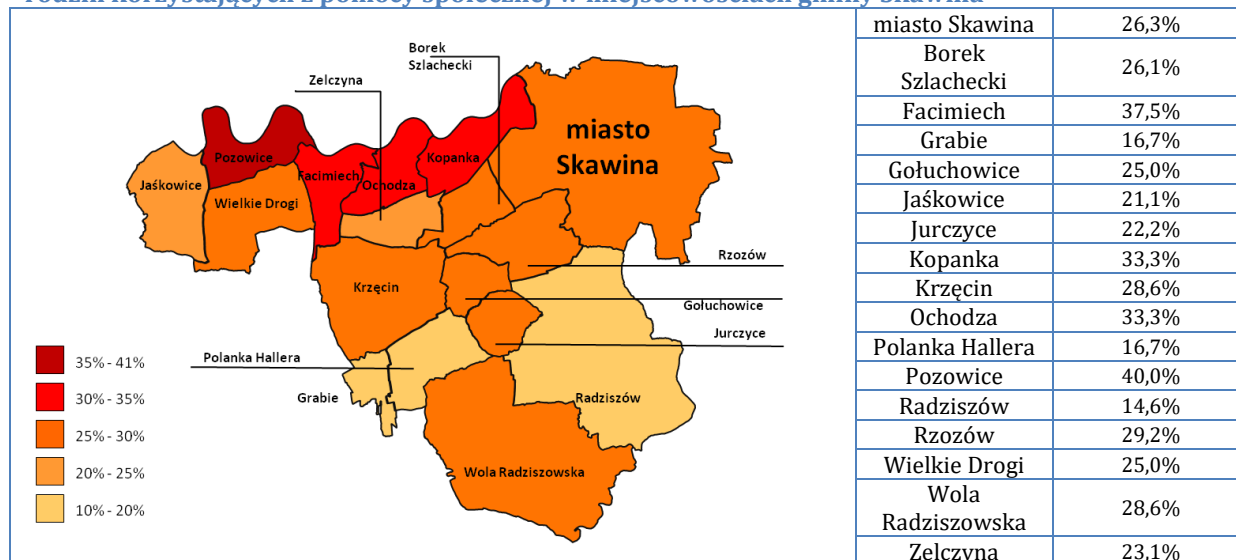
Tabela 5. Liczba i struktura osób niepełnosprawnych, będących beneficjentami pomocy społecznej

Wiek przedprodukcyjny	27	32	59
Wiek produkcyjny	86	164	250
Wiek poprodukcyjny	61	15	76
Gimnazjalne i poniżej	75	84	159
Zasadnicze zawodowe	59	107	166
Średnie ogólnokształcące	28	13	41
Średnie zawodowe i policealne	5	7	12
Wyższe	8	2	10
Pracujący	18	7	25
Niepracujący	158	206	364

Źródło: opracowane przez Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Skawinie

Kolejnym z najczęstszych powodów korzystania z pomocy społecznej w gminie Skawina jest bezrobocie.

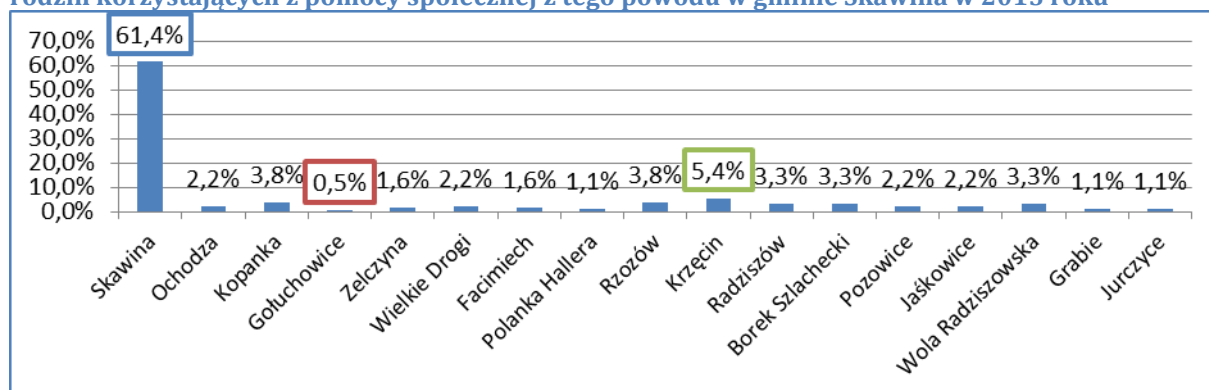
Wykres 18. Udział % rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia w ogóle rodzin korzystających z pomocy społecznej w miejscowościach gminy Skawina

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Skawinie

W 2015 roku największy udział rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia w ogóle rodzin uzyskujących świadczenia w miejscowościach odnotowano w sołectwie Pozowice (4 rodziny; 40,0% ogółu rodzin objętych pomocą w tej miejscowości). Na terenie miasta Skawina z pomocy społecznej z tytułu bezrobocia skorzystało 113 rodzin, czyli 26,3% ogółu rodzin korzystających z pomocy społecznej w mieście.

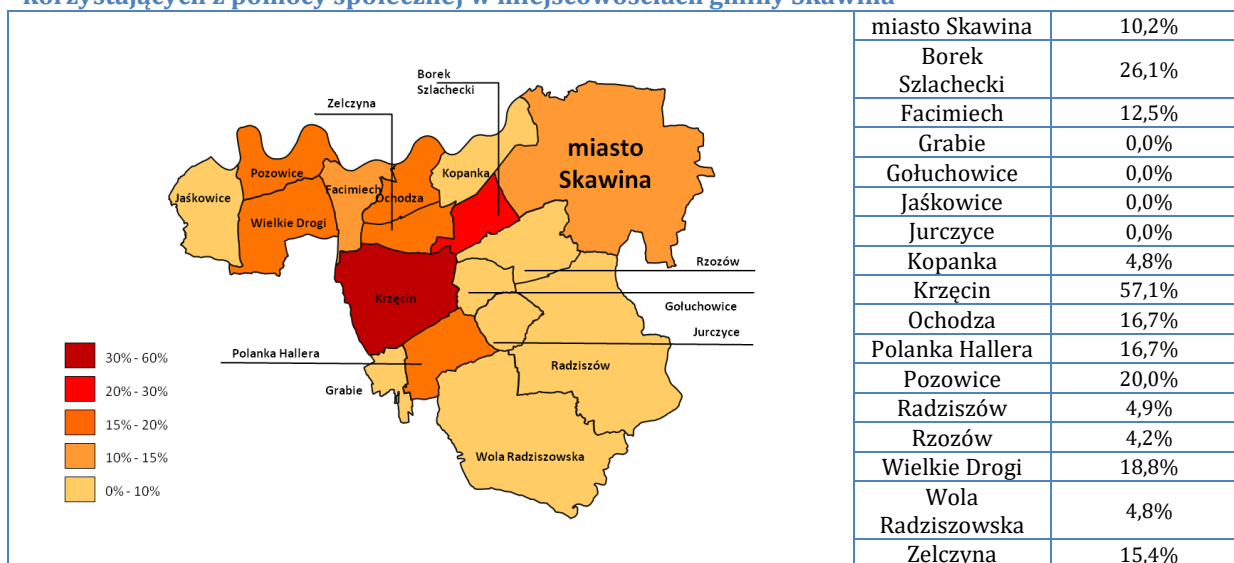
Wykres 19. Odsetek rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia w ogóle rodzin korzystających z pomocy społecznej z tego powodu w gminie Skawina w 2015 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Skawinie

61,4% wszystkich rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia w gminie Skawina w 2015 roku zamieszkiwało w mieście Skawina (113 ze 184 rodzin korzystających z pomocy z tego powodu w całej gminie). Największą liczbę rodzin korzystających z tego tytułu na obszarach wiejskich gminy odnotowano w sołectwie Krzęcin (10 ze 184 rodzin w całej gminie; 5,4%).

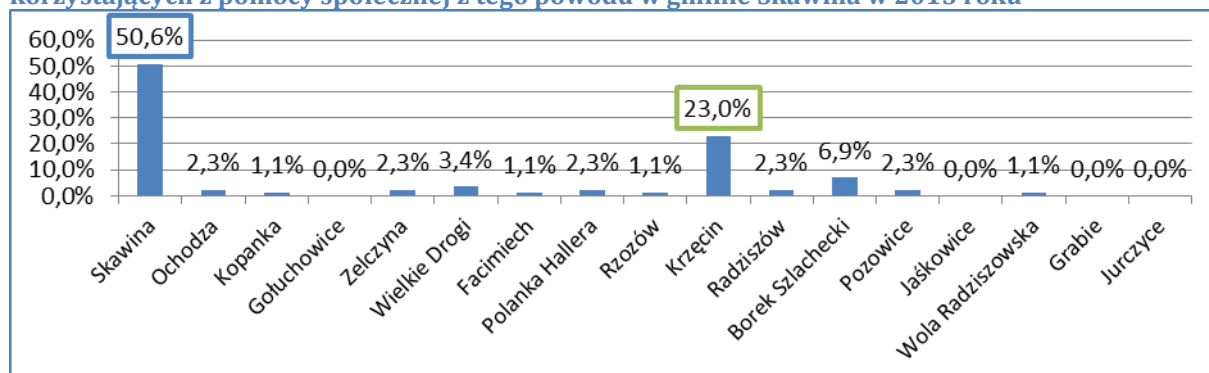
Wykres 20. Udział % rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego w ogóle rodzin korzystających z pomocy społecznej w miejscowościach gminy Skawina

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Skawinie

Najwyższy odsetek rodzin korzystających z pomocy z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego w ogóle rodzin korzystających z pomocy społecznej w miejscowościach gminy Skawina w 2015 roku odnotowano w sołectwie Krzęcin, gdzie ze świadczeń z tego tytułu skorzystało 20 rodzin, tj. 57,1% ogółu rodzin korzystających z pomocy społecznej w tej miejscowości. Wysoki odsetek rodzin korzystających z pomocy z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego zauważalny jest ponadto w sołectwach: Borek Szlachecki (6 rodzin; 26,1% ogółu) oraz Pozowice (2 rodziny; 20,0% ogółu). W mieście Skawina udział ten wynosił 10,2% (44 rodziny).

Wykres 21. Odsetek rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego w ogóle rodzin korzystających z pomocy społecznej z tego powodu w gminie Skawina w 2015 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Skawinie

W mieście Skawina zamieszkuje 50,6% wszystkich rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego w gminie Skawina w 2015 roku (44 z 87 rodzin korzystających z pomocy z tego powodu w całej gminie). Szczególnie wysoki odsetek rodzin odnotowano ponadto w sołectwie Krzęcin (23,0%; 20 z 87 rodzin w całej gminie). W sołectwach: Gołuchowice, Jaśkowice, Grabie i Jurczyce w 2015 roku nie przyznano świadczeń z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych lub prowadzenia gospodarstwa domowego.

Działalność Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Skawinie

Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Skawinie jest gminną jednostką organizacyjną, odpowiedzialną za realizowanie zadań z zakresu polityki społecznej w gminie Skawina. Pracuje w nim łącznie 35 osób, z czego 21 jest pracownikami socjalnymi.

Tabela 6. Kadra Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Skawinie w 2015 roku

Liczebność kadry	35 (w tym 1 świadczenie rehabilitacyjne)
Liczba pracowników socjalnych	21
Liczba pracowników, posiadających wyższe wykształcenie	28
Liczba pracowników, posiadających I stopień specjalizacji w zawodzie pracownik socjalny	0
Liczba pracowników, posiadających II stopień specjalizacji w zawodzie pracownik socjalny	0

Źródło: Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Skawinie

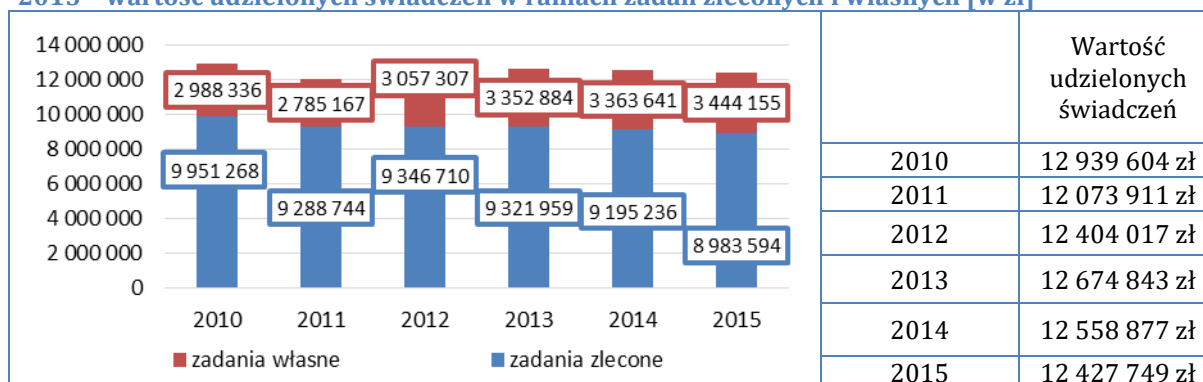
Poniżej zamieszczono zestawienie, prezentujące rodzaje stanowisk w MGOPS w Skawinie z uwzględnieniem wykształcenia i stażu pracy osób je zajmujących. Średni staż pracy pracownika MGOPS w Skawinie wynosi 19 lat, z czego samych pracowników socjalnych – 18 lat.

Tabela 7. Stanowiska w Miejsko-Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Skawinie w 2015 roku

Kierownik	1	wyższe, staż pracy 38 lat
Kierownik Sekcji Świadczeń Rodzinnych	1	wyższe, staż pracy 32 lata
Główny księgowy	1	wyższe, staż pracy 21 lat
Starszy specjalista pracy socjalnej	2	wyższe, staż pracy 24 lata
		wyższe, staż pracy 23 lata
		wyższe, staż pracy 19 lat
		wyższe, staż pracy 34 lata
		wyższe, staż pracy 20 lat
		wyższe, staż pracy 23 lata
		średnie, staż pracy 35 lat
		wyższe, staż pracy 26 lat
		wyższe, staż pracy 24 lata
		wyższe, staż pracy 30 lat
		wyższe, staż pracy 22 lata
		wyższe, staż pracy 12
		wyższe, staż pracy 6 lat
		wyższe, staż pracy 3 lata
		wyższe, staż pracy 8 lat
		wyższe, staż pracy 9 lat
		wyższe, staż pracy 7 lat
		wyższe, staż pracy 22 lata
		wyższe, staż pracy 14 lat
		wyższe, staż pracy 10 lat
		wyższe, staż pracy 10 miesięcy
		wyższe, staż pracy 24 lata
		wyższe, staż pracy 33 lata
		średnie, staż pracy 28 lat
		wyższe, staż pracy 12 lat
		wyższe, staż pracy 6 lat
		średnie, staż pracy 24 lata
		średnie, staż pracy 12 lat
		wyższe, staż pracy 2,5 roku
		wyższe, staż pracy 1,5 roku
		średnie, staż pracy 29 lat
		średnie, staż pracy 21lat

Źródło: Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Skawinie

Wykres 22. Wydatki Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Skawinie w latach 2010-2015 – wartość udzielonych świadczeń w ramach zadań zleconych i własnych [w zł]

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Skawinie

Wartość udzielonych przez MGOPS w Skawinie w 2015 roku świadczeń ogółem była niższa o 4,0% (spadek o 511 855 zł) od wartości świadczeń odnotowanej w 2010 roku. Znaczny spadek wartości udzielonych świadczeń odnotowano w szczególności w 2011 roku (o 6,7%; 865 693 zł w stosunku do roku poprzedniego), po którym następował stopniowy wzrost aż do 2013 roku, kiedy to całkowita wartość świadczeń wynosiła 12 674 843 zł. W latach 2014-2015 wysokość świadczeń stopniowo spadała.

Ogólna kwota wydatków MGOPS w Skawinie w 2013 roku wyniosła 12 427 749 zł, z czego zdecydowaną większość stanowiły wydatki w ramach zadań zleconych –72,29%. Wydatki w ramach zadań własnych gminy stanowiły tym samym 27,71% ogółu wydatków MGOPS. Najobszerniejszą kategorię wydatków MGOPS (52,28% ogółu) stanowiły świadczenia rodzinne – udzielono ich na kwotę 6 497 460 zł. Kolejną co do wielkości grupę wydatków stanowiły wydatki związane z funkcjonowaniem funduszu alimentacyjnego (10,83% ogółu), a trzecią co do wielkości grupę stanowiły świadczenia przeznaczone na działalność rodzin zastępczych (2,93% ogółu).

Tabela 8. Wydatki Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Skawinie w 2015 roku

Zadania zlecone		
Zadania zlecone ogółem, w tym:	8 983 594 zł	72,29%
świadczenia rodzinne	6 497 460 zł	52,28%
fundusz alimentacyjny	1 345 729 zł	10,83%
zasiłek dla opiekuna	309 920 zł	2,49%
składka emerytalno rentowa od świadczenia pielęgnacyjnego	310 299 zł	2,50%
składka emerytalno rentowa od specjalnego zasiłku opiekuńczego	17 387 zł	0,14%
składka emerytalno rentowa od zasiłku dla opiekuna	41 070 zł	0,33%
odsetki od świadczeń -zasiłku dla opiekuna	279 zł	0,002%
składki zdrowotne - Świadczenie Pielęgnacyjne	22 090 zł	0,18%
składki zdrowotne - Specjalny Zasiłek Opiekuńczy	2 959 zł	0,02%
składki zdrowotne - Zasiłek dla Opiekuna	8 986 zł	0,07%
dodatek energetyczny i obsługa dodatków energetycznych	8 106 zł	0,07%
specjalistyczne usługi opiekuńcze	51 220 zł	0,42%
karta dużej rodziny	2 921 zł	0,02%
dodatek do świadczenia pielęgnacyjnego w tym:	1 649 zł	0,01%
rządowy program - dodatek świadczenia pielęgnacyjnego	1 600 zł	0,01%
obsługa dodatku do świadczenia pielęgnacyjnego rodziny zastępcze	49 zł	0,00%
	363 519 zł	2,93%

Zadania własne		
Zadania własne ogółem, w tym:	3 444 155	27,71%
odpłatność gminy za pobyt w domu pomocy społecznej	660147,56 zł	5,31%
pobyt dzieci w pieczy zastępczej	282 538	2,27%
zapewnienie rodzinom wsparcia asystenta	91 102	0,73%
składka zdrowotna od zasiłku stałego i uczestnika CIS	63 724	0,51%
zasiłki celowe i zasiłki celowe specjalne	230 745	1,86%
zasiłek z tytułu zdarzenia losowego	8 500	0,07%
zasiłki stałe	734 720	5,91%
zasiłek okresowy	304 600	2,45%
sprawianie pogrzebu	5 098	0,04%
schronienie	26 400	0,21%
dodatki mieszkaniowe	511 667	4,12%
usługi opiekuńcze	154 787	1,25%
posiłki	344 198	2,77%
posiłki refundowane	903	0,01%
dowóz posiłków	25 025	0,20%
Ogółem:	12 427 749 zł	100,00%

Źródło: Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Skawinie

Najwyższe wydatki wśród zadań własnych MGOPS w Skawinie stanowiły zasiłki stałe (5,91% ogółu), odpłatności za pobyt w domu pomocy społecznej (5,31% ogółu) oraz środki przeznaczone na dodatki mieszkaniowe (4,12% ogółu).

Tabela 9. Świadczenia niepieniężne w gminie Skawina w latach 2010-2015

Powody udzielenia pomocy	Liczba osób/rodzin korzystających z pomocy					
	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Usługi opiekuńcze	48/45	44/42	49/45	46/42	52/48	51/48
Domy Pomocy Społecznej	25/25	27/27	24/24	23/23	27/27	31/31
Praca socjalna	695/252	711/313	911/373	946/378	1182/515	884/340
Razem	768/322	782/382	984/442	1015/443	1261/590	966/419

Źródło: Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Skawinie

W latach 2010-2014 obserwowalny jest coroczny wzrost liczby osób i rodzin objętych niepieniężnymi świadczeniami – z 768 osób (322 rodzin) do 1261 osób (590 rodzin), po którym nastąpił spadek. W 2015 roku MGOPS w Skawinie udzielił świadczeń niepieniężnych 966 osobom z 419 rodzin z terenu gminy. Zdecydowana większość tego typu świadczeń udzielona została w formie pracy socjalnej (884 osoby z 340 rodzin).

Procedura Niebieskiej Karty jest instrumentem, służącym przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Możliwość wszczęcia procedury mają jednostki organizacyjne pomocy społecznej, gminne komisje rozwiązywania problemów alkoholowych, funkcjonariusze Policji, przedstawiciele oświaty i ochrony zdrowia. Niebieskie Karty zakładane są rodzinom, co do których funkcjonariusze wyżej wymienionych służb publicznych mają uzasadnione podejrzenie o występowaniu problemu przemocy. Procedura Niebieskiej Karty obliuguje funkcjonariuszy Policji m.in. do monitoringu sytuacji danej rodziny, udzielania podejrzanym o stosowanie przemocy informacji o grożących sankcjach karnych oraz ewentualnego wszczęcia czynności procesowych. Z kolei na przedstawicielach organów pomocy społecznej ciąży obowiązek monitorowania sytuacji danej rodziny, udzielania kompleksowego wsparcia socjalnego oraz informowania o możliwości uzyskania wsparcia psychologicznego, prawnego czy pedagogicznego oraz informacji o możliwościach innych działań, służących zaradzeniu zaistniałemu problemowi.

Tabela 10. Realizacja procedury Niebieskiej Karty w gminie Skawina w latach 2012-2015

Liczba niebieskich kart, w tym:	122	152	170	160
Skawina	67	82	87	87
Borek Szlachecki	7	6	4	3
Facimiech	2	2	6	3
Gołuchowice	0	0	0	0
Grabie	0	0	0	1
Jaśkowice	4	5	6	5
Jurczyce	0	2	3	3
Kopanka	4	4	3	1
Krzęcin	4	8	10	4
Ochodza	5	4	5	4
Polanka Hallera	0	0	1	2
Pozowice	0	3	2	1
Radziszów	11	11	15	16
Rzozów	5	11	8	14
Wola Radziszowska	6	7	10	11
Wielkie Drogi	3	4	10	4
Zelczyna	4	3	0	1
Liczba grup roboczych	116	152	112	97
Liczba rodzin objętych działaniami grup roboczych	116	147	140	143

Źródło: Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Skawinie

W stosunku do 2012 roku obserwowalny jest wzrost liczby rodzin objętych procedurą Niebieskiej Karty – liczba wydanych dokumentów zwiększyła się 31,1% (38 Kart). Świadczyć to może o coraz powszechniejszym wykorzystaniu tej formy interwencji w zakresie walki z problemem przemocy w rodzinie. Najwięcej Niebieskich Kart w gminie Skawina wydanych zostało na terenie miasta (87 Kart w 2015 roku), a także w sołectwach: Radziszów oraz Rzozów

(odpowiednio

16

i 14

Kart).

Tabela 11. Zasoby mieszkaniowe w gminie Skawina w 2015 roku

Lokalizacja budynku	Liczba mieszkań	Łączna powierzchnia mieszkań w m ²
Mieszkania socjalne	109	2507,79 m ²
Mieszkania chronione	0	0
Mieszkania czynszowe	359	15364,37 m ²
Mieszkania: Lokatorskie	74	3527,63 m ²
Własnościowe	1477	68093,95 m ²
Z odrębną własnością	1151	56386,20 m ²

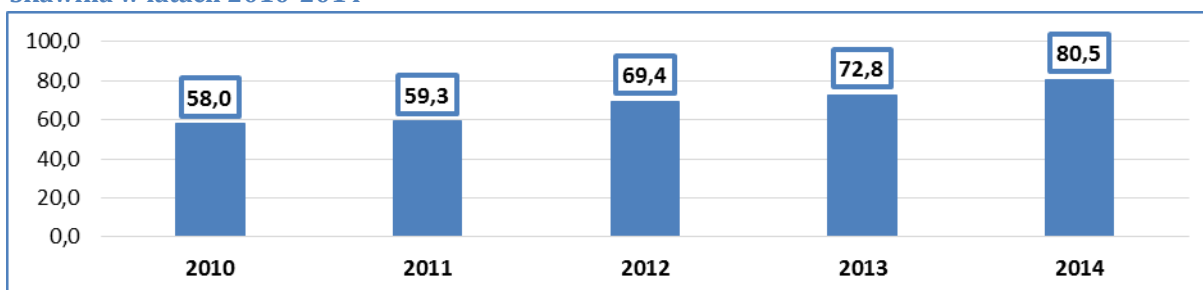
Źródło: Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Skawinie

W 2015 roku Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Skawinie miał do dyspozycji na terenie gminy 109 mieszkań socjalnych o łącznej powierzchni 2507,79 m² oraz 359 mieszkań czynszowych o łącznej powierzchni 15 634, 37 m². Gminy Skawina nie dysponuje natomiast mieszkaniem chronionym, co oznacza brak możliwości udzielania pomocy zapewniającej osobom (które ze względu na trudną sytuację życiową, wiek, niepełnosprawność lub chorobę potrzebują wsparcia) przygotowanie do prowadzenia samodzielnego życia w społeczeństwie lub/i mogącej zastąpić pobyt w placówce zapewniającą całodobową opiekę.

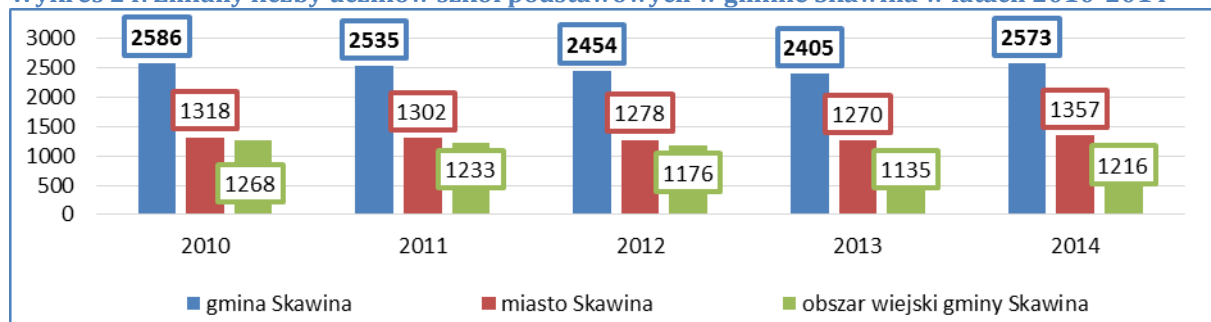
KAPITAŁ SPOŁECZNY

Edukacja

Odsetek dzieci w wieku 3-5 lat objętych wychowaniem przedszkolnym w gminie Skawina w 2015 roku wyniósł 80,5% i był wyższy zarówno od średniej dla województwa małopolskiego (78,9%) jak i powiatu krakowskiego (79,6%). Zaznaczyć należy pozytywny trend w przypadku gminy Skawina – od 2010 roku odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym systematycznie rośnie. Potrzeby w tym zakresie są jednak nadal aktualne. Zalecane jest stałe monitorowanie i prognozowanie wskaźników demograficznych oraz zapotrzebowania mieszkańców gminy na tego typu usługi.

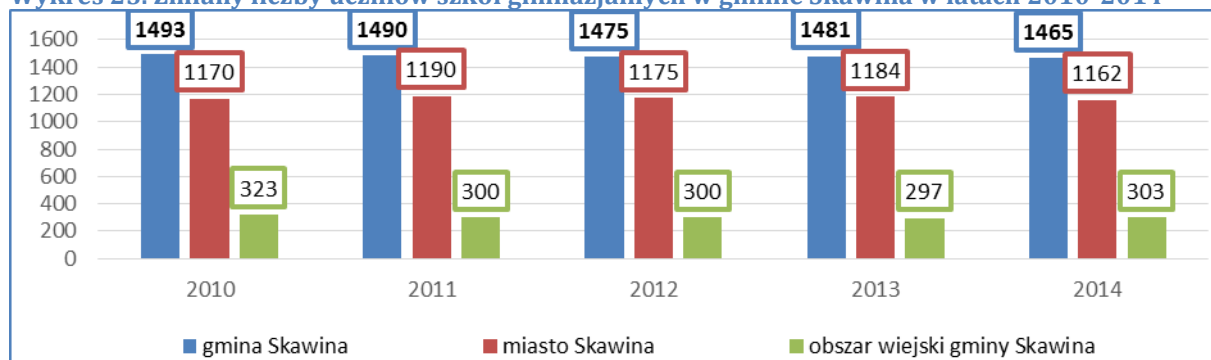
Wykres 23. Odsetek dzieci w wieku 3-5 lat objętych wychowaniem przedszkolnym w gminie Skawina w latach 2010-2014

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Wykres 24. Zmiany liczby uczniów szkół podstawowych w gminie Skawina w latach 2010-2014

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Według danych BDL GUS, w 2014 roku do szkół podstawowych na terenie gminy Skawina uczęszczało 2 573 uczniów, z czego 1 357 dzieci to uczniowie szkół w mieście Skawina. Obserwowalny jest niewielki spadek ogólnej liczby uczniów, który – w stosunku do 2010 roku – wyniósł około 0,5% (-13 osób). Niemniej jednak 2014 rok był pierwszym rokiem, w którym odnotowano wzrost liczby uczniów w stosunku do roku poprzedniego. Tendencja wzrostowa dotyczy zarówno uczniów szkół podstawowych z terenu miasta Skawina, jak i uczniów placówek z obszarów wiejskich. W jednej klasie szkoły podstawowej w gminie Skawina w 2014 roku uczyło się średnio 19 uczniów.

Wykres 25. Zmiany liczby uczniów szkół gimnazjalnych w gminie Skawina w latach 2010-2014

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

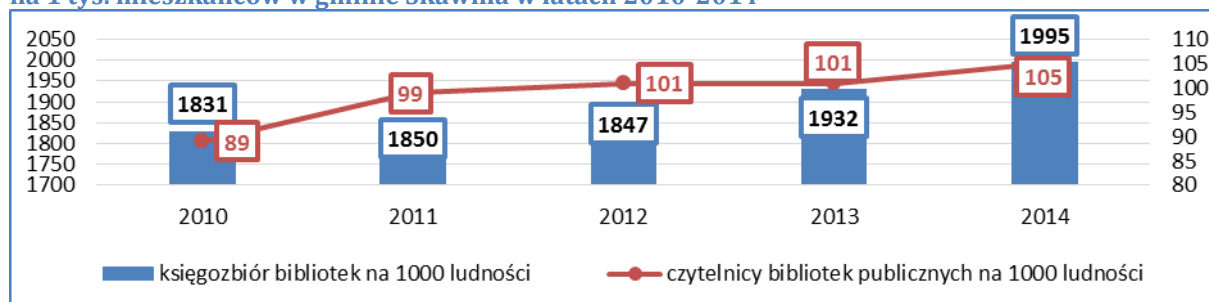
Według danych BDL GUS, do szkół gimnazjalnych w gminie Skawina w 2014 roku uczęszczało 1 465 uczniów, z czego zdecydowana większość (1 162 osoby; 79,3%) uczyła się w szkołach w mieście Skawina. W stosunku do roku bazowego (2010) liczba gimnazjalistów z terenu gminy spadła o 1,9% (28 osób). Negatywna tendencja w tym obszarze jest szczególnie widoczna w gimnazjach z obszarów wiejskich gminy Skawina, gdzie dynamika zmian w stosunku do 2010 roku wynosiła -6,2% (- 20 osób). W jednej klasie szkoły gimnazjalnej w 2014 roku na terenie gminy Skawina uczyło się średnio 22 uczniów.

Kultura

Według danych BDL GUS, w 2014 roku na terenie gminy Skawina funkcjonował jeden dom kultury, zlokalizowany w mieście i nieposiadający filii na obszarze sołectw. W tym samym roku instytucje kultury z terenu gminy Skawina zorganizowały 149 imprez kulturalnych, w których uczestniczyło aż 37 848 mieszkańców. Należy zaznaczyć, że dane statystyczne nie oddają w sposób obiektywny i miarodajny atrakcyjności oferty kulturalnej na terenie gminy. Sposób ich zbierania, gromadzenia i przetwarzania jest niedoskonały, w szczególności nie są ewidencjonowane imprezy, których organizatorem są podmioty inne niż domy, ośrodki kultury, kluby i świetlice, np. organizowane przez organizacje pozarządowe.

Na terenie gminy Skawina funkcjonuje 9 z 64 bibliotek (oraz ich filii) zlokalizowanych w powiecie krakowskim. Ich łączny księgozbiór liczy nieco ponad 86 045 woluminów. Rocznie z bibliotek gminy Skawina korzysta ponad 4 500 osób.

Wykres 26. Księgozbiór bibliotek na 1 tys. mieszkańców oraz czytelnicy bibliotek publicznych na 1 tys. mieszkańców w gminie Skawina w latach 2010-2014

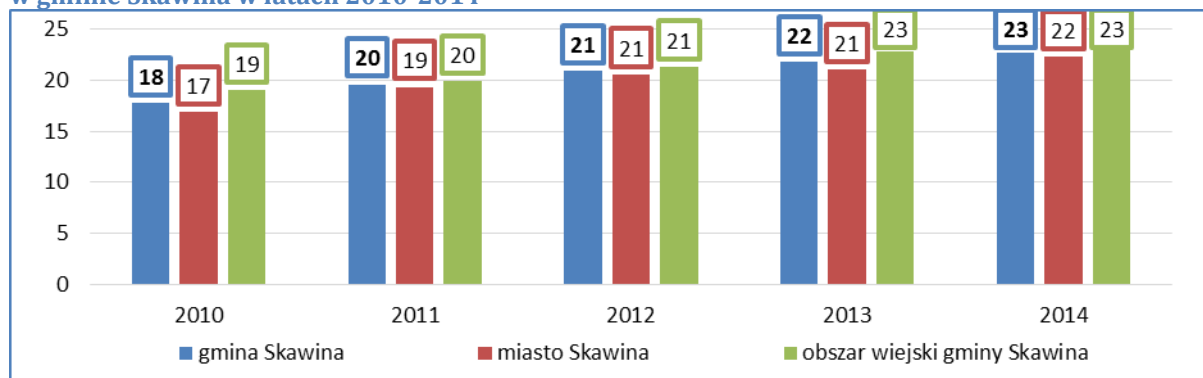
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

W latach 2010-2014 na terenie gminy Skawina wzrastała liczba woluminów oraz czytelników bibliotek publicznych w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców – liczba książek na 1 tys. mieszkańców wzrosła o 164 woluminy, natomiast liczba czytelników na 1 tys. mieszkańców wzrosła o 16 osób.

Organizacje pozarządowe

Jednym z ważniejszych filarów społeczeństwa obywatelskiego jest wysoki poziom aktywności i zaangażowania społecznego mieszkańców. Skutecznym, efektywnym i użytecznym sposobem wpływania obywateli na życie publiczne jest ich działalność w ramach zorganizowanych form, jakimi są organizacje pozarządowe. Organizacje trzeciego sektora częstokroć wspomagają samorząd w realizowaniu zadań użytecznych społecznie, są partnerem do prowadzenia projektów prorozwojowych i płaszczyzną dla wzmacniania się kapitału społecznego.

Wykres 27. Liczba fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych na 10 tys. mieszkańców w gminie Skawina w latach 2010-2014

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Wedle danych BDL GUS, liczba organizacji pozarządowych, działających na terenie gminy Skawina w 2014 roku, w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców, równa była 23 podmiotom, co było wynikiem gorszym od średniej dla województwa małopolskiego (33 organizacje/10 tys. mieszkańców) oraz średniej powiatowej (27 organizacji 10 tys. mieszkańców). Jednocześnie od 2013 roku widoczna jest większa koncentracja organizacji pozarządowych na obszarach wiejskich gminy Skawina. Listę kluczowych organizacji pozarządowych oraz instytucji, z którymi współpracuje Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Skawinie, przedstawia poniższa tabela.

Tabela 12. Organizacje pozarządowe i instytucje współpracujące z MGOPS w Skawinie

Urząd Miasta i Gminy w Skawinie - Centrum Wspierania Rodziny Skawina, ul. Ks. Jerzego Popiełuszki 17 tel.: 12 276 34 10
Środowiskowy Dom Samopomocy Skawina, ul. Węgierska 5 tel.: 12 276 85 29
Fundacja Dar Serca Skawina, ul. Rynek 12 tel.: 12 291 01 83
Jadłodajnia dla ubogich im. ks. W. Troski przy parafii rzymskokatolickiej św. ap. Szymona i Judy Tadeusza Skawina, ul. Kilińskiego 1 tel. 12 276 84 56
Stowarzyszenie Pomocy Osobom Niepełnosprawnym i ich Rodzinom „Kruszynki” ul. ks. W. Troski 17, 32-050 Skawina adres do korespondencji: ul. Konstytucji 5/1, 32-050 Skawina tel.: +48 501 673 522
Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Sołectwa Jaśkowice XXI Wiek Jaśkowice 233/2, 32-051 Wielkie Drogi tel.: 668 486 978, 12 270 64 46
Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów, Skawina, ul. Bukowska 1, tel. 12 276 20 05
Polski Związek Niewidomych, Stowarzyszenie Wyższej Użyteczności Koło Terenowe w Skawinie Skawina, ul. Bukowska 1 tel.: 12 276 28 40, +48 512 356 476

Związek Kombatantów RP i Byłych Więźniów Politycznych Koło w Skawinie Skawina, ul. Żwirki i Wigury 23/16
Chrześcijańskie Stowarzyszenie Dobroczynne Klucze, ul. Bolesławska 23 tel./fax (032) 647-14-41 tel. (032) 647-10-15
Świętokrzyskie Stowarzyszenie Akademickie Kielce, ul. IX Wieków Kielc 15 tel.: 41 344 59 87
Caritas Archidiecezji Krakowskiej ul. Michała Ossowskiego 5 30-656 Kraków tel.: 12 637 07 12

Źródło: Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Skawinie

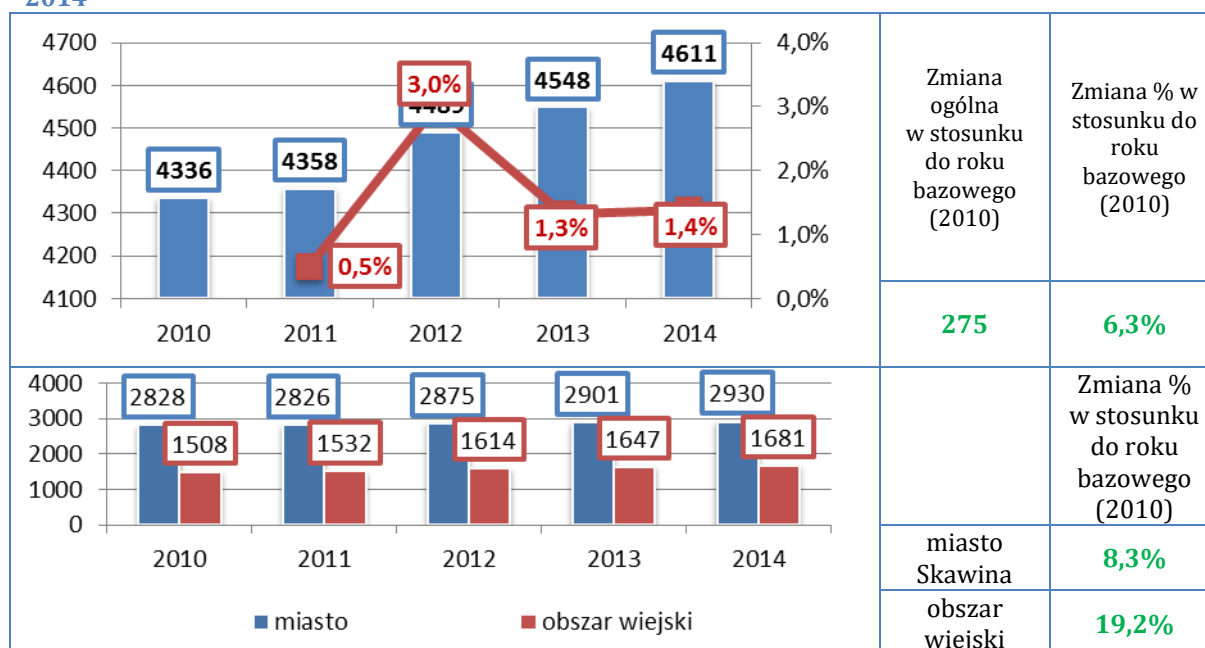
W 2016 roku w gminie Skawina zarejestrowane są 3 organizacje pożytku publicznego, czyli takie, które mogą korzystać z 1% podatku.

SYTUACJA GOSPODARCZA

Przedsiębiorczość i podmioty gospodarcze

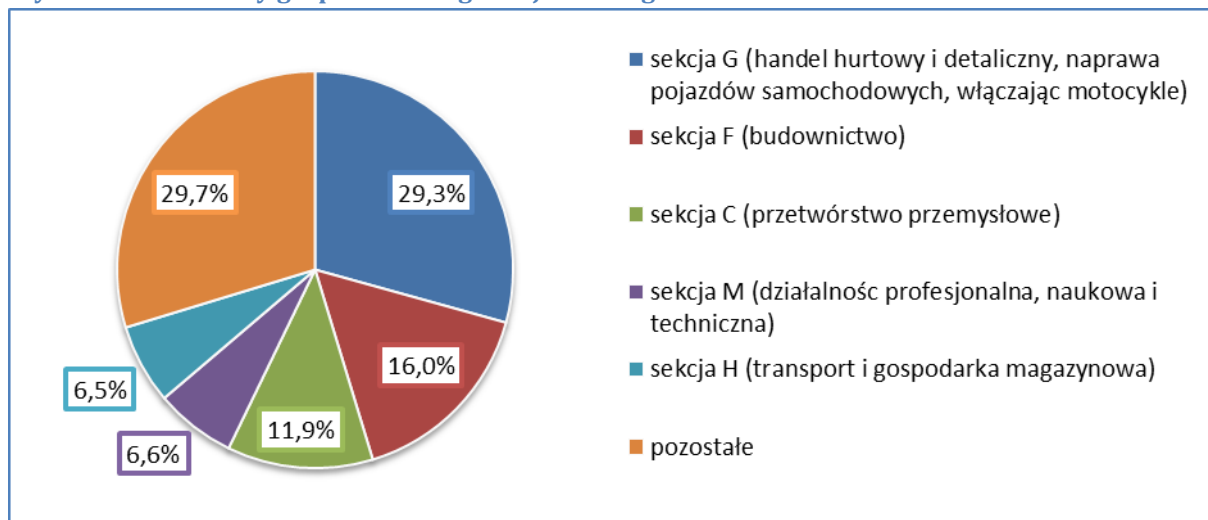
Według danych BDL GUS, na koniec 2014 roku na terenie gminy Skawina zarejestrowanych było 4 611 podmiotów gospodarczych (stanowiły one 16,4% podmiotów zarejestrowanych w powiecie krakowskim), z czego 1 681 podmiotów zarejestrowanych było na obszarach wiejskich gminy. W stosunku do roku bazowego (2010) liczba ta zwiększyła się o 275 podmiotów (6,3%). Zdecydowanie większą dynamiką przyrostu podmiotów gospodarczych cechują się obszary wiejskie gminy Skawina – w stosunku do roku bazowego (2010) wyniosła ona 19,2%. Liczba podmiotów gospodarczych na 1 tys. mieszkańców w gminie Skawina wynosiła 106,9 podmiotów, co było wynikiem wyższym niż średnia wojewódzka (105,9 podmiotów/1000 mieszkańców) i średnia powiatowa (104,5 podmiotów/1000 mieszkańców).

Wykres 28. Liczba podmiotów wpisanych do rejestru REGON w gminie Skawina w latach 2010-2014

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Wykres 29. Podmioty gospodarcze wg sekcji PKD w gminie Skawina w 2014 roku

Źródło :opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Biorąc pod uwagę Polską Klasyfikację Działalności, najwięcej podmiotów gospodarczych w gminie Skawina w 2014 roku funkcjonowało w następujących sekcjach:

- sekcja G - handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle (29,3%),
- sekcja F – budownictwo (16,0%),
- sekcja C – przetwórstwo przemysłowe (11,9%),
- sekcja M – działalność profesjonalna, naukowa i techniczna (6,6%),
- sekcja H – transport i gospodarka magazynowa (6,5%).

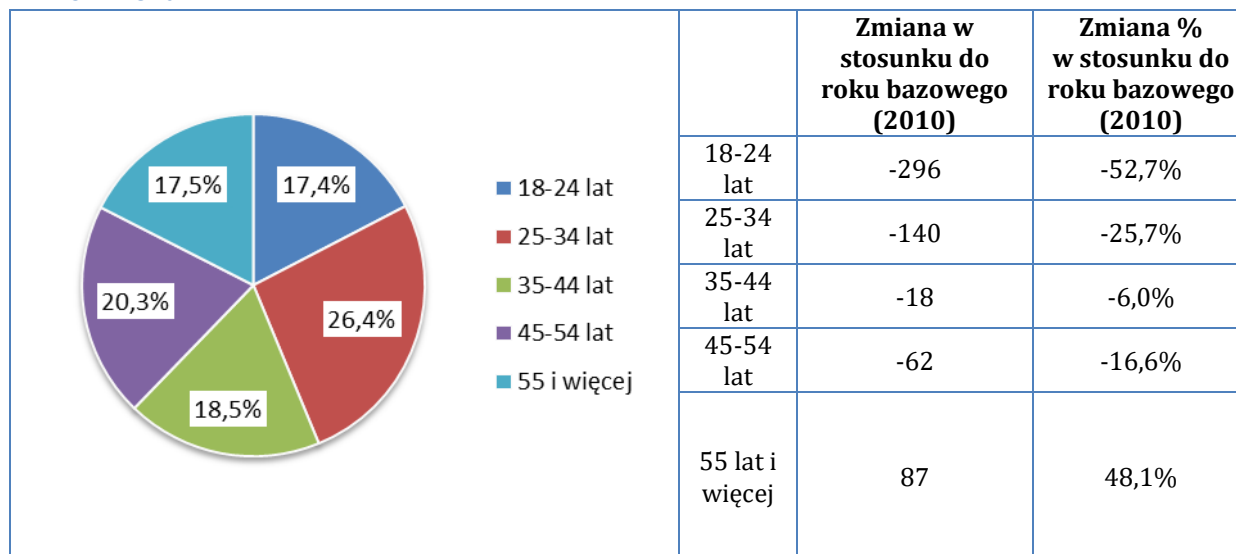
Rynek pracy

Na koniec 2014 roku w rejestrach Urzędu Pracy Powiatu Krakowskiego odnotowano 1 533 osoby bezrobotne z gminy Skawina. Obserwowalny jest jednakże systematyczny spadek liczby mieszkańców gminy pozostających bez pracy – zmiana w stosunku do roku bazowego (2010, 2 011 zarejestrowanych bezrobotnych) wynosiła – 23,8%. Trzeba zaznaczyć, że dynamika tego spadku była większa od średniej dla powiatu krakowskiego, dla którego wyniosła ona – 18,5% (spadek o 1 823 bezrobotnych).

Stosunek liczby bezrobotnych do liczby osób w wieku produkcyjnym w 2014 roku wyniósł w gminie Skawina 6,8%.

Wskazówką w zakresie opracowywania i realizowania programów i polityk dedykowanych problemom bezrobocia, może być analiza jego zmian w podziale na wybrane charakterystyki, która jest pomocna w mapowaniu grup społecznych najbardziej zagrożonych marginalizacją i wykluczeniem społecznym.

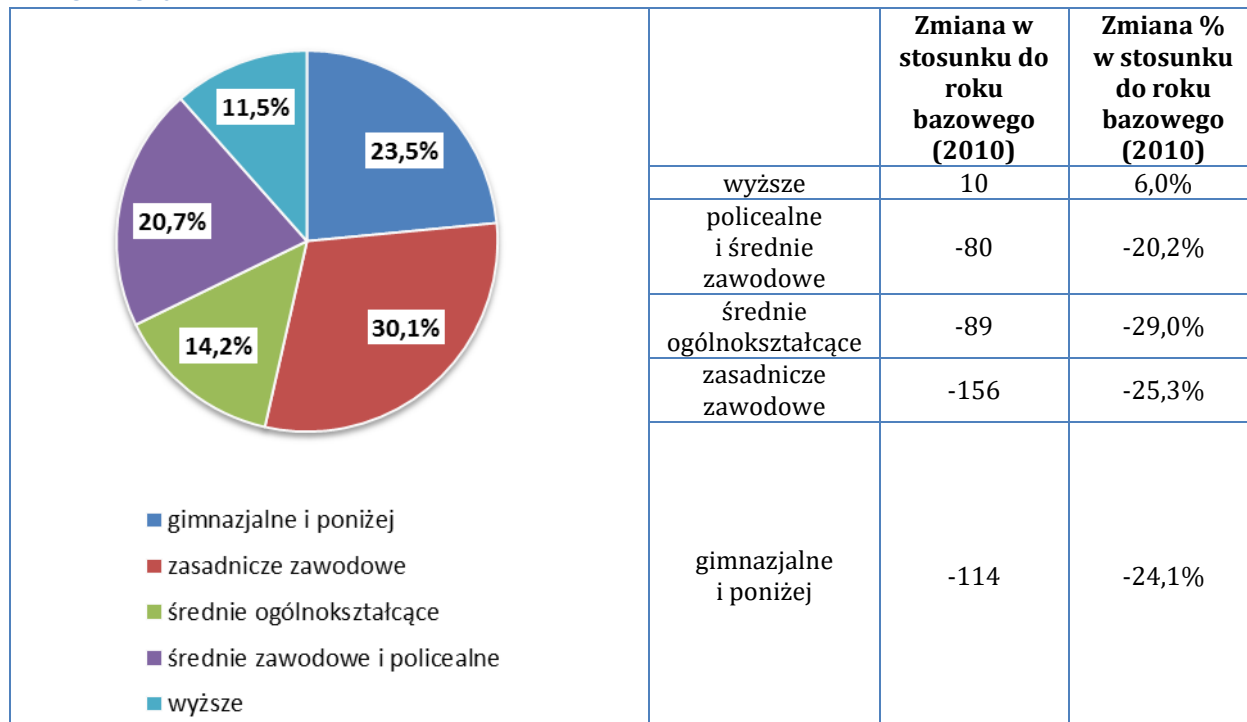
Wykres 30. Udział bezrobotnych zarejestrowanych w gminie Skawina ze względu na wiek w 2014 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UPPK

Analiza struktury bezrobocia ze względu na ekonomiczne grupy wieku wskazuje, że największą część ogółu bezrobotnych zarejestrowanych z terenu gminy Skawina stanowiły w 2014 roku osoby w wieku od 25 do 34 lat – 26,4% ogółu pozostających bez pracy. Jednocześnie wszystkie osoby młode – w wieku do 35 roku życia – stanowiły 43,8% ogółu bezrobotnych, co wskazuje na duże problemy tej grupy mieszkańców w znalezieniu zatrudnienia.

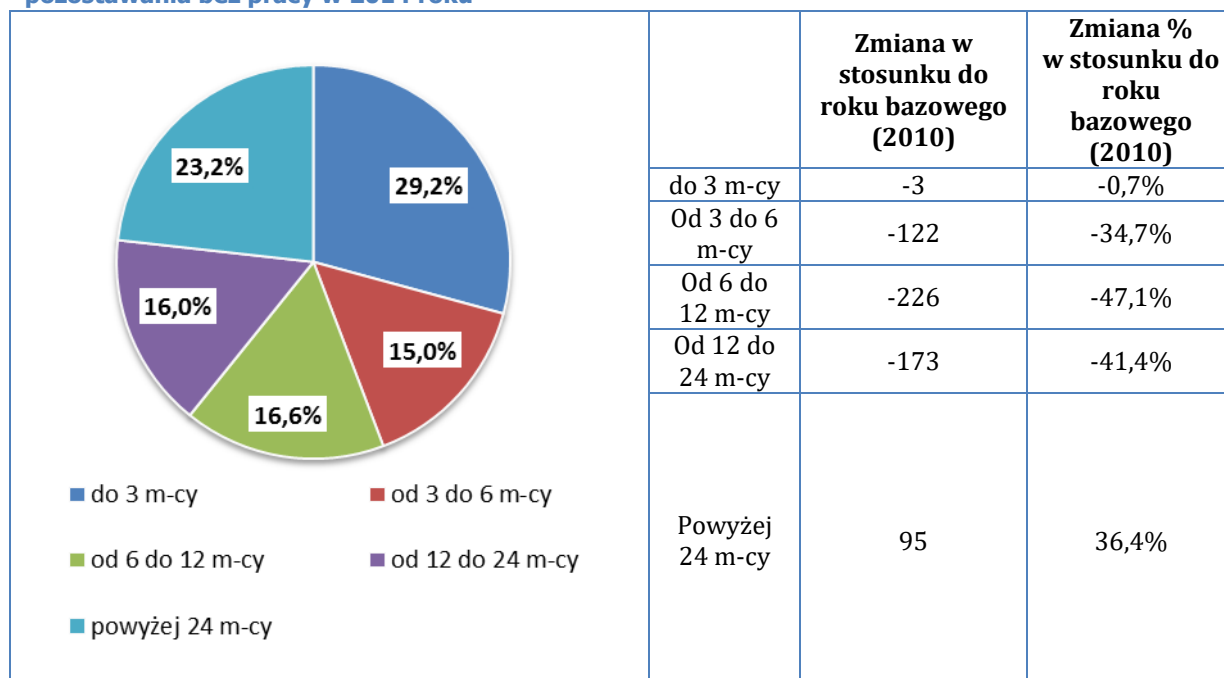
Istotną tendencją obserwowaną na terenie gminy Skawina jest duży wzrost liczby osób pozostających bez pracy w wieku powyżej 55 roku życia – w stosunku do 2010 roku liczba osób bezrobotnych w tym przedziale wiekowym powiększyła się o 87 osób, co daje wzrost procentowy na poziomie 48,1%. Rosnący odsetek osób bezrobotnych w wieku niemobilnym, ze względu na koszty i trudności w zakresie zaktywizowania zawodowego tych osób, stanowi poważne wyzwanie dla instytucji rynku pracy i służb zatrudnienia.

Wykres 31. Udział bezrobotnych zarejestrowanych w gminie Skawina ze względu na wykształcenie w 2014 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UPPK

Analiza struktury bezrobocia ze względu na wykształcenie wskazuje natomiast, że w 2014 roku największą część ogółu bezrobotnych z terenu gminy Skawina stanowiły osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym (30,1%) oraz gimnazjalnym niższym (23,5%). Łącznie stanowiły one 53,6% wszystkich bezrobotnych. Należy przy tym zaznaczyć że liczba osób pozostających bez pracy, legitymujących się wykształceniem zasadniczym zawodowym, zmniejszyła się w stosunku do roku bazowego (2010) o 156 osób, czyli 25,3%. Analiza dynamiczna struktury bezrobotnych zarejestrowanych według wykształcenia wskazuje ponadto na rosnące bezrobocie wśród osób z wykształceniem wyższym (wzrost o 10 osób, czyli 6,0%). Znaczące bezrobocie wśród osób młodych o wysokich kwalifikacjach prowadzić może do czasowej bądź stałej emigracji zarobkowej tej grupy społecznej.

Wykres 32. Udział bezrobotnych zarejestrowanych w gminie Skawina ze względu na czas pozostawania bez pracy w 2014 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UPPK

Analiza bezrobocia w gminie Skawina ze względu na czas pozostawania bez pracy wskazuje, że największy odsetek bezrobotnych w 2014 roku stanowiły osoby pozostające bez pracy do 3 miesięcy (29,2% ogółu bezrobotnych), co można odczytywać jako sytuację pozytywną (osoby te zmieniają pracę i tymczasowo funkcjonują jako bezrobotne), oraz osoby pozostające bez pracy powyżej 24 miesięcy (23,2%), co z kolei świadczyć może o poważnym problemie bezrobocia długookresowego. Potwierdza to analiza dynamiczna, która wykazała znaczny wzrost liczby osób w grupie bezrobotnych powyżej 24 miesięcy – w stosunku do 2010 roku o 36,4% (95 osób). Osoby długotrwale bezrobotne (tzn. pozostające bez pracy powyżej 12 miesięcy) stanowią aż 39,2% wszystkich bezrobotnych. Walka z bezrobociem długoterminowym generuje największe koszty społeczne. Osoby pozostające bez pracy powyżej jednego roku, wraz z przedłużającym się czasem pozostawania poza sferą zatrudnienia, mogą mieć coraz większe problemy z ponowną adaptacją do wymagań rynku pracy. Co więcej, osoby te po dłuższym okresie bezskutecznego poszukiwania pracy mogą całkowicie tego zaprzestać i zasilić tym samym szeregi biernych zawodowo. Reintegracja zawodowa tej grupy jest szczególnie trudna i kosztowna, ważne jest zatem, aby służby zatrudnienia aktywnie interweniowały jeszcze w sytuacji względnie aktywnej postawy osób zwalnianych.

ANALIZA SWOT W ZAKRESIE POLITYKI SPOŁECZNEJ

Analiza SWOT stanowi jedną z najpopularniejszych metod diagnozy sytuacji, w jakiej znajduje się wspólnota samorządowa. Służy porządkowaniu i segregacji informacji, stanowi użyteczną pomoc przy dokonywaniu oceny zasobów i otoczenia danej jednostki samorządu terytorialnego, ułatwia też identyfikację problemów i określenie priorytetów rozwoju. Jej nazwa to skrót od pierwszych liter angielskich słów, stanowiących jednocześnie pola przyporządkowania

czynników, mogących mieć wpływ na powodzenie planu strategicznego:

Zgodnie z powyższym, czynniki rozwoju podzielić można na wewnętrzne, na które społeczność lokalna ma wpływ (silne i słabe strony), oraz na czynniki zewnętrzne – umiejscowione w bliższym i dalszym otoczeniu jednostki (szanse i zagrożenia). Podział ten dokonuje się również według innego kryterium, co pozwala zidentyfikować: czynniki pozytywne, czyli silne strony i szanse, oraz czynniki negatywne, czyli słabe strony i zagrożenia.

Poniżej przedstawiono wyniki analizy SWOT w zakresie polityki społecznej dla gminy Skawina, przygotowane na podstawie warsztatów z udziałem Konwentu Strategicznego.

Mocne strony	Słabe Strony
1) Kadra instytucji funkcjonujących w obszarze polityki społecznej: <ul style="list-style-type: none"> wysoki poziom kwalifikacji, wieloletnie doświadczenie pracowników, znajomość zagrożeń i potrzeb środowiska, aktywność, zaangażowanie, kreatywność, mobilność oraz 	1) Braki kadrowe w instytucjach funkcjonujących w obszarze polityki społecznej, w tym w kontekście wdrażania nowego programu „Rodzina 500 Plus”. 2) Problemy organizacyjno-finansowe oraz lokalowe organizacji pozarządowych. 3) Brak podmiotów ekonomii społecznej. 4) Braki w infrastrukturze pomocy społecznej - zbyt małe powierzchnie użytkowe

<p>samodzielność w wykonywaniu zadań.</p> <p>2) Dobrze zorganizowany system pomocy i instytucji pomocowych na terenie gminy - sprawne i efektywne działanie, wysoka dostępność wsparcia dla osób i rodzin.</p> <p>3) Baza instytucji funkcjonujących w obszarze polityki społecznej na terenie gminy - Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Centrum Wspierania Rodziny, Specjalistyczna Poradnia Psychologiczno - Pedagogiczna, Specjalny Ośrodek Szkolno - Wychowawczy, itd.</p> <p>4) Organizacje pozarządowe, działające w obszarze polityki społecznej, w tym m.in. na rzecz osób niepełnosprawnych.</p> <p>5) Aktywne środowisko seniorów - Skawińskie Stowarzyszenie Klub Seniora „Seniorek” w Skawinie (około 130 członków).</p> <p>6) Współpraca pomiędzy gminą Skawina, instytucjami pomocy społecznej oraz organizacjami pozarządowymi działającymi w tym obszarze.</p> <p>7) Funkcjonowanie Młodzieżowej Rady Miejskiej.</p> <p>8) Stale rosnąca kwota dotacji przekazywanych organizacjom pozarządowym na realizację zadań publicznych.</p> <p>9) Szkoły i placówki oświatowe – wysoki poziom kształcenia w przypadku większości podmiotów, programy profilaktyczne i wychowawcze.</p> <p>10) Wzrastająca świadomość społeczna dotycząca problemu alkoholizmu, innych uzależnień i przemocy w rodzinie.</p> <p>11) Poprawiający się poziom poczucia bezpieczeństwa publicznego. Odpowiednio wyszkolone i wyposażone służby mundurowe, poprawiająca się infrastruktura (monitoring, oświetlenie, itp.).</p> <p>12) Spadająca liczba osób zarejestrowanych</p>	<p>obiektów, w tym trudne warunki lokalowe Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, a także Środowiskowego Domu Samopomocy, który nie ma możliwości zwiększenia oferty wsparcia ze względu na ograniczenia lokalowe, uniemożliwiające przyjęcie większej liczby osób.</p> <p>5) Brak placówki wsparcia dziennego (w rozumieniu przepisów ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej) dla dzieci.</p> <p>6) Brak placówki wsparcia dziennego dla osób starszych.</p> <p>7) Brak mieszkań chronionych i tymczasowego pobytu na terenie gminy.</p> <p>8) Niewystarczająca liczba mieszkań socjalnych i komunalnych na terenie gminy.</p> <p>9) Bariery architektoniczne w budynkach użyteczności publicznej i innych przestrzeniach (chodniki, podjazdy, itd.).</p> <p>10) Niewystarczająca świadomość społeczna odnośnie sytuacji i potrzeb osób niepełnosprawnych.</p> <p>11) Wysoki odsetek rodzin i osób korzystających z pomocy społecznej z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby, ubóstwa, niepełnosprawności, bezrobocia oraz bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych oraz prowadzenia gospodarstwa domowego.</p> <p>12) Problem alkoholizmu pogłębiający problemy dominujące w rodzinach korzystających z pomocy społecznej.</p> <p>13) Rosnące bezrobocie wśród osób w wieku 55 i więcej, osób legitymujących się wykształceniem wyższym oraz osób pozostających bez pracy powyżej 24 miesięcy (bezrobocie długotrwałe).</p> <p>14) Niewystarczająca promocja sportu i rekreacji, zdrowego stylu życia, słaba współpraca z mediami w tym zakresie.</p>
---	---

<p>jako bezrobotne oraz malejący udział osób bezrobotnych w liczbie osób w wieku produkcyjnym.</p> <p>13) Wzrastająca liczba podmiotów gospodarczych, działających na terenie gminy – potencjalne nowe miejsca pracy.</p> <p>14) Bogata oferta instytucji kultury (w szczególności dla dzieci i młodzieży) – Centrum Kultury i Sportu w Skawinie gromadzące około 900 uczestników na zajęciach stałych.</p> <p>15) Infrastruktura spędzania czasu wolnego na terenie gminy oraz nowe inwestycje publiczne sprzyjające uprawianiu sportu i rekreacji – m.in. ścieżki rowerowe, siłownie napowietrzne, tereny zielone, itp.</p> <p>16) Wysoki poziom aktywności sportowej i rekreacyjnej mieszkańców.</p> <p>17) Duża liczba działających klubów i organizacji sportowych (oferta czasu wolnego, szczególnie na obszarze miasta).</p> <p>18) Imprezy i wydarzenia o charakterze lokalnym i ponadlokalnym, organizowane przez samorząd, organizacje pozarządowe i grupy nieformalne, popularyzujące zdrowy i aktywny styl życia, np. Bieg Skawiński, Rowerowa Masa Krytyczna.</p> <p>19) Wskaźniki demograficzne gminy: rosnąca liczba mieszkańców, dodatni średni przyrost naturalny oraz średnie saldo migracji z lat 2010 – 2014;</p> <p>20) Dostępność komunikacyjna – transport aglomeracyjny, bliskość autostrady A4, Międzynarodowego Portu Lotniczego w Balicach, połączenia kolejowe, itd.</p> <p>21) Bliskość Krakowa i konurbacji śląskiej (strategiczna lokalizacja) - przepływ osób, towarów, kapitału, idei, itd.</p>	<p>15) Niewystarczająca oferta spędzania czasu wolnego i programów rekreacji ruchowej dla osób starszych i niepełnosprawnych.</p> <p>16) Niewystarczająca oferta spędzania czasu wolnego, integrująca całe rodziny.</p> <p>17) Niewystarczająca oferta i infrastruktura czasu wolnego na obszarach wiejskich, słabe zróżnicowanie (m.in. brak filii Centrum Kultury i Sportu w poszczególnych miejscowościach).</p> <p>18) Niewystarczająca liczba animatorów lokalnych, w tym dla młodzieży.</p>
--	---

Szanse	Zagrożenia
<p>1) Rewitalizacja – rozumiana jako kompleksowe działania na rzecz poprawy sytuacji na obszarach zdegradowanych, mające na celu rozwiązywanie problemów społecznych i podnoszenie jakości życia mieszkańców.</p> <p>2) Dostępność zewnętrznych źródeł finansowania, w tym m.in. nowa perspektywa finansowa Unii Europejskiej na lata 2014-2020.</p> <p>3) Nowa polityka senioralna państwa (Rządowy Program na rzecz Aktywności Społecznej Osób Starszych na lata 2014–2020, program Senior-WIGOR, itp.).</p> <p>4) Nowa polityka prorodzinna państwa (program „Rodzina 500 Plus”, program Maluch, itp.).</p> <p>5) Wzrost kwoty minimalnego wynagrodzenia.</p> <p>6) Potencjał demograficzny powiatu krakowskiego - wysoki odsetek osób poniżej 35 roku życia.</p> <p>7) Rozwój cywilizacyjny, w tym nowe technologie informatyczne, powodujące lepszy dostęp do wiedzy i informacji.</p> <p>8) Współpraca międzysamorządowa, międzysektorowa i międzyorganizacyjna.</p>	<p>1) Brak konsekwencji w działaniu wynikająca z kadencyjności władz. Wysoka zmienność regulacji prawnych, w tym w obszarze polityki społecznej.</p> <p>2) Brak standardów finansowania zadań - zlecanie zadań gminom bez dofinansowania i wskazywania źródeł finansowania.</p> <p>3) Opóźnienia w zakresie wykorzystania środków w ramach nowej perspektywy finansowej Unii Europejskiej na lata 2014-2020;</p> <p>4) Przepisy prawne utrudniające zagospodarowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży w szkołach w okresie wakacyjnym – karta nauczyciela przewiduje, że dyrektor nie może wezwać nauczyciela do opieki nad dziećmi w okresie wakacji.</p> <p>5) Postępujący niż demograficzny i wynikający z niego wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym (konieczność modyfikacji systemu świadczenia usług).</p> <p>6) Niewydolność krajowego systemu ochrony zdrowia.</p> <p>7) Zagrożenie niewydolności systemu emerytalnego, niewypłacalności systemu zabezpieczenia społecznego.</p> <p>8) Fiskalizm państwa, wysokie koszty pracy dla pracodawców.</p> <p>9) Bliskość Krakowa i konurbacji śląskiej (duże i chłonne rynki pracy, lepsze zarobki, potencjał zbytu towarów i usług, szeroka i rozwinięta oferta edukacyjna oraz spędzania czasu wolnego, itp.) - migracja zarobkowa, edukacyjna czy kulturalna do Krakowa i innych ośrodków.</p> <p>10) Niedostosowanie kierunków kształcenia do potrzeb lokalnego i regionalnego rynku pracy, niedostateczna współpraca szkół i placówek oświatowych z pracodawcami.</p> <p>11) Polaryzacja zarobków. Ubożenie części</p>

	<p>społeczeństwa.</p> <p>12) Nowe wzorce zachowań - konsumpcyjny styl życia, „atomizacja” życia, rozpad więzi, załamanie tradycyjnego modelu rodziny, itd.</p> <p>13) Zagrożenie braku miejsc w żłobkach i przedszkolach na terenie gminy.</p> <p>14) Zagrożenie wykluczeniem cyfrowym, głównie wśród osób starszych.</p>
--	---

WYZWANIA STRATEGICZNE DLA POLITYKI SPOŁECZNEJ W GMINIE SKAWINA

Wyzwania strategiczne dla polityki społecznej w gminie Skawina to określone zagadnienia, których stopniowa i systematyczna realizacja (przez wielu partnerów publicznych, prywatnych i pozarządowych) doprowadzi do poprawy jakości życia mieszkańców. Wyzwania te mają swoje źródło w zmieniających się uwarunkowaniach demograficznych, społecznych, prawnych, ekonomicznych i technologicznych. Zostały zdefiniowane w oparciu o kilka niezależnych od siebie źródeł informacji:

- Wnioski z diagnozy społeczno-demograficznej i gospodarczej gminy, bazującej na danych statystyki publicznej,
- Analiza zasobów polityki społecznej w gminie Skawina przeprowadzona za pomocą analizy SWOT (analiza zasobów własnych oraz otoczenia), zogniskowanej wokół problematyki polityki i pomocy społecznej w gminie,
- Wyniki dyskusji nad wyzwaniami rozwojowymi dla polityki społecznej w gminie Skawina oraz założeniami Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Skawina w latach 2016-2022, przeprowadzonej podczas warsztatów z udziałem Konwentu Strategicznego ds. opracowania SRPS,
- Wytyczne i rekomendacje zapisane w dokumentach strategicznych i programowych, które funkcjonują na poziomie ogólnopolskim, wojewódzkim, powiatowym i gminnym.

Wśród kluczowych wyzwań dla polityki społecznej w gminie Skawina należy wymienić:

- 1) Wdrożenie skutecznej polityki prorodzinnej** - rodzina, rozumiana jako podstawowa jednostka społeczna, zapewnia odnowę pokoleń i daje początek procesowi inwestowania w kapitał ludzki, który stanowi determinantę tempa rozwoju społeczno-gospodarczego. Średnio w latach 2010-2015 w Gminie Skawina pod opieką Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej pozostawało prawie 950 rodzin, a najczęstszymi powodami korzystania z pomocy społecznej były m.in. ubóstwo, bezrobocie czy bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego. Potrzebne jest zatem kompleksowe wsparcie dla rodzin, w szczególności tych, które znalazły się w sytuacji problemowej. a jednocześnie promocja oraz wspieranie świadomego i odpowiedzialnego rodzicielstwa, a także działania ukierunkowane na zmianę postaw prokreacyjnych w kierunku zwiększenia dzietności rodzin. Najważniejszym założeniem pozostaje profilaktyka uprzedzająca, możliwie najwcześniejsze wykrywanie problemów i zagrożeń, ich niwelowanie, a także wczesne wspomaganie potrzebujących osób i rodzin. **Priorytet/koncentracja na polityce**

prorodzinnej wynika z przekonania, że większość problemów, jakie już zdiagnozowano lub jakie mogą się pojawić w ramach innych obszarów polityki społecznej, (z dużym prawdopodobieństwem) znajdzie rozwiązanie, jeśli zastosuje się kompleksową i zintegrowaną interwencję publiczną w stosunku do rodziny.

- 2) **Kompleksowa polityka senioralna** – od początku XX wieku w Europie dynamizuje się proces starzenia się społeczeństw, a obecnie skala transformacji demograficznej w równej mierze dotyczy zarówno społeczeństw państw „starej Unii”, jak i państw Europy Środkowo-Wschodniej, w tym Polski. W skali lokalnej, proces starzenia się społeczeństwa widoczny jest w perspektywie województwa małopolskiego, powiatu krakowskiego, jak i samej gminy Skawina. Wedle danych Urzędu Miasta i Gminy w Skawinie, w latach 2010-2015 odnotowano spadek liczby dzieci i młodzieży w wieku do 19 lat (w stosunku do roku 2010 ich liczba zmalała o 366 osób, tj. dynamika na poziomie -3,9%), a jednocześnie wzrost liczby mieszkańców w wieku powyżej 60. roku życia (wzrost o 1 212 osób, dynamika zmian wynosiła 16,8%). Według prognoz GUS, proces starzenia się społeczeństwa będzie postępował – w 2030 roku udział osób w wieku poprodukcyjnym (60/65+) w ogóle mieszkańców Małopolski będzie wynosił 20,8% (wobec 18,2% w 2014 roku), a przypadku powiatu krakowskiego udział ten wyniesie z kolei 19,3% (wobec 17,0% w 2014 roku). Mimo, iż scenariusze GUS nie uwzględniają prognoz dla poszczególnych gmin, można z dużym prawdopodobieństwem stwierdzić, że tendencja w gminie Skawina będzie podobna. Stąd konieczność wdrożenia kompleksowej polityki senioralnej, która powinna uwzględniać różne wymiary życia seniorów - zdrowie i samodzielność, aktywizacja zawodowa, aktywność edukacyjna, obywatelska, kultura, wolontariat, srebrna gospodarka, itp. Jest to zgodne z koncepcją aktywnego starzenia się, które jest definiowane jako proces umożliwiający zarówno jednostkom, jak i grupom społecznym zagospodarowanie ich potencjału z perspektywy całego życia, zachowania zarówno dobrostanu psychicznego i fizycznego, jak i aktywności zawodowej, społecznej oraz niezależności i samodzielności (zgodnie z definicją WHO – Światowej Organizacji Zdrowia).
- 3) **Walka z marginalizacją i wykluczeniem społecznym** - marginalizacja oznacza postępujący spadek znaczenia jednostki lub grupy w społeczeństwie i wiążące się z tym utrudnienia w wypełnianiu zwyczajowych ról społecznych, co może prowadzić do całkowitego wykluczenia. Do grup zmarginalizowanych i zagrożonych wykluczeniem można współcześnie zaliczyć m.in.: dzieci i młodzież z ubogich rodzin, ofiary patologii, osoby długotrwale bezrobotne, środowiska mniejszościowe, osoby starsze i niepełnosprawne. Wykluczenie oznacza z kolei niezdolność jednostki lub grupy do uczestnictwa i aktywności w społeczeństwie nawet w sytuacji, gdy wyraża ona taką

wolę. Wspólnotę samorządową gminy Skawina tworzą z mocy prawa wszyscy mieszkańcy, stąd jednym z kluczowym wyzwaniem pozostaje wzmocnienie spójności i integralności gminy, rozwój kapitału społecznego i wieloaspektowa aktywizacja mieszkańców. Inicjowanie aktywności mieszkańców, angażowanie ich w procesy rozwojowe gminy jako jeden ze sposobów walki z biernością, która powodować może ogromne koszty zarówno dla samych osób czy ich otoczenia, ale również całej gminy. Problem bierności niektórych środowisk lokalnych jest konsekwencją zaistnienia wielu różnych czynników, z których warunki ekonomiczne są może najłatwiej dostrzegalne wśród negatywnie oddziałujących, ale niekiedy najtrudniejsze do pokonania. Problemy występowania patologii społecznych, dziedziczenia ubóstwa czy wykluczenia obserwowane są w wielu miejscach całego województwa i nie są cechą charakterystyczną wyłącznie dla gminy Skawina. Jednak stanowią duże zagrożenie dla realizacji wyzwań społeczno-gospodarczych, a także wizerunkowych, w związku z czym powinny stanowić istotną część strategii postępowania. Warto przy tym wspomnieć, że działania z zakresu: zwalczania społecznego wykluczenia oraz przeciwdziałania biedzie, promocji i wspierania zatrudnienia, czy edukacji stanowią jedne z priorytetów polityki spójności na lata 2014-2020, co gwarantuje możliwość wsparcia zewnętrznego dla interwencji społecznych podejmowanych przez gminę.

- 4) **Poprawa jakości życia, nauki/pracy i wypoczynku na terenie gminy** - wzmacnianie atrakcyjności osadniczej gminy dzięki ciągłemu doskonaleniu jakości i dostępności usług, kierowanych do mieszkańców, w tym potencjalnych – nowych. Gmina Skawina powinna dążyć do tego, aby stać się ważnym centrum usług w skali ponadlokalnej, aby przeciwdziałać niekorzystnym zjawiskom gospodarczym i demograficznym. Mowa m.in. o usługach edukacyjnych, kulturalnych, rekreacyjno-sportowych, zdrowotnych, związanych z bezpieczeństwem publicznym, a także administracyjnych, które jako kompleksowa oferta nierzadko decydują o jakości kapitału społecznego i atrakcyjności dla nowego osadnictwa. Wzmacnianie funkcji osadniczych oraz usługowych gminy należy postrzegać jako poważną szansę rozwojową, a każdego mieszkańca jako niepowtarzalny potencjał, jako inwestora, klienta wszystkich usług świadczonych na obszarze gminy. Trzeba przy tym zwrócić uwagę na optymalizację kosztów funkcjonowania usług publicznych i administracyjnych, ponieważ mogą one stanowić bardzo poważne zagrożenia dla budżetu gminnego. Rekomendowanym rozwiązaniem pozostaje współpraca międzysektorowa (z organizacjami pozarządowymi) na rzecz rozwoju i poprawy efektywności (w tym ekonomicznej - zmniejszanie kosztów, lepsza jakość usług w podobnej cenie, szansa na innowacje) niektórych usług publicznych oraz ciągłe doskonalenie systemów zarządczych, które bezpośrednio wpływają na jakość

usług administracyjnych. W aspekcie budowania atrakcyjności osadniczej i konkurencyjnej oferty usług, wspomnieć należy ponadto o konieczności wdrożenia prospołecznej gospodarki mieszkaniowej, rozumianej zarówno jako wsparcie gminy dla tych mieszkańców, którzy nie są (z różnych przyczyn) zdolni sami sobie zapewnić mieszkania metodami rynkowymi, ale również jako działania zmierzające do zagwarantowania takiej efektywności organizacyjnej lokalnego rynku mieszkaniowego, by mógł on zapewnić lokum różnym pod względem siły nabywczej grupom ludności.

- 5) **Partnerskie zarządzanie w obszarze polityki społecznej** – strategia postępowania w obszarze polityki społecznej nie może ograniczać się w swych zapisach tylko do zadań realizowanych bezpośrednio przez Urząd Miasta i Gminy czy Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, ale powinna uwzględniać inne instytucje publiczne (szkoły i placówki oświatowe, instytucje kultury, placówki ochrony zdrowia, itd.), podmioty gospodarcze oraz organizacje (organizacje pozarządowe, kluby i organizacje sportowe, kościoły i związki wyznaniowe, itd.) i grupy nieformalne. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Skawina winna stanowić wyzwanie dla całej społeczności lokalnej i wszystkich instytucji, podmiotów i organizacji działających na polu polityki społecznej w gminie. Jest to spełnienie zasady partnerstwa i współpracy, która jest jednym z fundamentalnych elementów polityki Unii Europejskiej, ale przede wszystkim szansą na lepszą – racjonalną, adekwatną do potrzeb, bardziej efektywną, integrującą i nowoczesną/innowacyjną – politykę społeczną.
- 6) **Rewitalizacja - kompleksowe działania na rzecz poprawy sytuacji na obszarach zdegradowanych oraz w ramach strategicznych przestrzeni publicznych.** Rewitalizacja rozumiana jako połączenie działań na rzecz rozwiązania problemów społecznych (takich jak bezrobocie, ubóstwo, przestępczość, brak równowagi demograficznej, niski poziom edukacji lub kapitału społecznego, niewystraczający poziom uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym, itp.) i ożywienia gospodarczego (programy wspierania zatrudnienia i przedsiębiorczości) z inwestycjami technicznymi, dotyczącymi m.in. remontów, modernizacji zabudowy i przestrzeni publicznych, czy rewaloryzacji zabytków. Rewitalizacja ma w pierwszej kolejności służyć poprawie jakości życia mieszkańców, aspekty społeczne rewitalizacji są kluczowe i nadrzędne dla wszystkich pozostałych. Wieloletnie, zintegrowane działania we wszystkich sferach (ekonomicznej, społecznej, materialno-przestrzennej), inicjowane i koordynowane przez samorząd gminy Skawina, będące odpowiedzią na zidentyfikowane problemy (stan kryzysowy - nawarstwienie niekorzystnych zjawisk społecznych), powinny doprowadzić do trwałych zmian jakościowych, a tym samym przyczynić się do poprawy warunków życia mieszkańców, wzrostu funkcjonalności i rozwoju miasta oraz obszarów wiejskich.

WIZJA I MISJA POLITYKI SPOŁECZNEJ W GMINIE SKAWINA

WIZJA POLITYKI SPOŁECZNEJ

Wizja rozwoju stanowi projekcję, opis pożądanego stanu rzeczywistości społecznej obszaru gminy Skawina w perspektywie 2022 roku. Określa stan docelowy, do którego dążyć będą wszyscy zaangażowani partnerzy, tj. władze samorządowe gminy, partnerzy społeczni i gospodarczy oraz mieszkańcy, wykorzystując przy tym możliwości płynące z własnych atutów i szans rozwojowych pojawiających się w otoczeniu. Wizja ukierunkowana jest prognostycznie, określa cel, do jakiego zmierza cała wspólnota samorządowa. Wskazuje ona zasadniczy kierunek podejmowanych działań.

WIZJA

Gmina Skawina w 2022 roku stanowi dobre miejsce do życia, nauki, pracy i spędzania czasu wolnego. O jej atrakcyjności stanowi wysoka jakość i dostępność usług, dobrze rozwinięta infrastruktura techniczna i społeczna, czyste środowisko naturalne oraz funkcjonalne i estetyczne przestrzenie. Przede wszystkim jednak cechuje ją otwartość na rodziny, zwłaszcza te wychowujące dzieci i wymagające wsparcia w wychowaniu i kształceniu młodego pokolenia. Gmina Skawina jest gotowa efektywnie zaspokajać potrzeby i oczekiwania mieszkańców, w tym osób starszych, niepełnosprawnych, a także tych, którzy borykają się z problemami i mają trudności w realizacji własnych celów i aspiracji.

**SKAWINA –SILNA SWOIMI MIESZKAŃCAMI,
OTWARTA NA WARTOŚCI PRORODZINNE**

MISJA POLITYKI SPOŁECZNEJ

Misja wskazuje naczelny cel polityki społecznej w gminie Skawina, wokół którego powinny koncentrować się działania lokalnych instytucji publicznych, środowisk i organizacji społecznych. Misja powinna w pełni oddawać aspiracje mieszkańców i stanowić czynnik integracji lokalnej społeczności wokół zasadniczych spraw służących długofalowemu rozwojowi społecznemu gminy. Misja to przesłanie będące podstawą podtrzymywania istniejących i tworzenia nowych, silnych więzi społecznych pomiędzy mieszkańcami gminy oraz ich różnymi reprezentacjami.

MISJA

Naszą misją jest skuteczna i zintegrowana polityka społeczna, koncentrująca się na problemach, potrzebach i oczekiwaniach wszystkich mieszkańców, czerpiąca z ich potencjału, zmierzająca do zapewnienia pożądanego jakości życia w Gminie Skawina. **Szczególnie ważne jest dla nas tworzenie warunków do pełnego rozwoju i funkcjonowania rodziny poprzez wspomaganie jej we wszystkich fazach tego rozwoju.**

PLAN OPERACYJNY DLA STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH W GMINIE SKAWINA

Obszary strategiczne, wyszczególnione w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Skawina, wynikają z przyjętej wizji rozwoju społecznego gminy Skawina do 2022 roku, zdefiniowanych wyzwań i kierunków rozwoju. Wyodrębniono zatem pięć obszarów priorytetowych:

Dla każdego z obszarów strategicznych sformułowany został cel strategiczny (w perspektywie 2022 roku), z którego wynikają cele operacyjne. Dla ich urzeczywistnienia wyodrębniono natomiast kluczowe zadania i projekty do realizacji. Należy je traktować jako pewną propozycję, otwartą listę przedsięwzięć w danym zakresie, określającą ogólne ramy koncentracji aktywności programowej, finansowej i organizacyjnej całej wspólnoty gminy Skawina w perspektywie długofalowej.

Ponadto, dla zapewnienia kontroli nad stopniem realizacji poszczególnych celów niniejszej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych stworzono listę rekomendowanych mierników. Mierniki te są użyteczne przede wszystkim w czasie dokonywania monitoringu, ewaluacji oraz aktualizacji dokumentu. Lista mierników stanowi bazową propozycję, która podczas prowadzenia procesów monitorowania i przeglądu strategicznego może być modyfikowana i uzupełniana – zgodnie z potrzebami jednostek wdrażających.

Poniższy schemat prezentuje strukturę celów Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Skawina na lata 2016-2022.

RODZINA	OSOBY STARSZE	OSOBY ZAGROŻONE WYKLUCZENIEM SPOŁECZNYM	JAKOŚĆ ŻYCIA MIESZKAŃCÓW
Cel strategiczny: Skuteczna polityka prorodzinna.	Cel strategiczny: Kompleksowa polityka senioralna.	Cel strategiczny: Wsparcie osób zagrożonych oraz dotkniętych marginalizacją i wykluczeniem społecznym.	Cel strategiczny: Doskonalenie systemu usług publicznych.
Cele operacyjne: 1.1 Promocja i edukacja na rzecz rodziny. 1.2 Wsparcie rodzin oraz efektywne przeciwdziałanie i zwalczanie kryzysów w rodzinie. 1.3 Profilaktyka i zwalczanie uzależnień. 1.4 Promocja i ochrona zdrowia.	Cele operacyjne: 2.1 Systemowe wsparcie osób starszych i ich bliskich. 2.2 Aktywizacja zawodowa, społeczno-kulturalna i obywatelska osób starszych.	Cele operacyjne: 3.1 Wspieranie zatrudnienia i reintegracja osób bezrobotnych. 3.2 Aktywna polityka włączenia społecznego. 3.3 Wspieranie, aktywizacja i integracja osób niepełnosprawnych.	Cele operacyjne: 4.1 Integrująca i rozwijająca oferta spędzania czasu wolnego na terenie gminy. 4.2 Efektywna edukacja i wychowanie. 4.3 Wysokie poczucie bezpieczeństwa mieszkańców gminy. 4.4 Prospołeczna gospodarka mieszkaniowa.
WSPÓŁPRACA			
Cel: Partnerskie współdziałanie w obszarze polityki społecznej			

CEL OPERACYJNY	Proponowane mierniki realizacji celu:
1.1 Promocja i edukacja na rzecz rodziny.	<ul style="list-style-type: none"> • Przyrost naturalny w przeliczeniu na 1 tys. ludności – dane Urzędu Miasta i Gminy i/lub BDL GUS; • Ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym - dane Urzędu Miasta i Gminy i/lub BDL GUS; • Ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym- dane Urzędu Miasta i Gminy i/lub BDL GUS.
<p>Strategia postępowania</p> <p><i>Liczba mieszkańców gminy Skawina w ostatnich latach rośnie, a przyrost naturalny utrzymuje się na poziomie dodatnim. Analiza zmian struktury ludności wskazuje jednak na powolny, lecz stale postępujący proces starzenia się społeczeństwa, objawiający się malejącą liczbą osób w wieku przedprodukcyjnym i rosnącą liczbą osób w wieku poprodukcyjnym. Zmiany w postawach i zachowaniach demograficznych są powodowane wieloma czynnikami, m.in. rosnącymi aspiracjami zawodowymi młodych ludzi, silną konkurencją na rynku pracy oraz wysokim poziomem bezrobocia, trudnościami w godzeniu obowiązków zawodowych i rodzinnych, a także trudną sytuacją mieszkaniową czy materialną młodych osób i rodzin. Powoduje to zaburzenie warunków dla stabilnego i zrównoważonego rozwoju społeczno-gospodarczego gminy.</i></p> <p><i>Skuteczna polityka prorodzinna gminy Skawina powinna być ukierunkowana na promocję oraz wspieranie świadomego i odpowiedzialnego rodzicielstwa, zmianę postaw prokreacyjnych w kierunku zwiększenia dzietności rodzin. Chodzi zatem o kompleksową pomoc dla rodzin, ale jednocześnie tworzenie klimatu poszanowania rodziny i rodzicielstwa. To właśnie rodzina, jako podstawowa jednostka społeczna, zapewnia zastępowalność pokoleń i stanowi o rozwoju.</i></p> <p><i>Biorąc powyższe pod uwagę, zaplanowano szereg działań z zakresu promocji i edukacji na rzecz rodziny, w tym promowanie norm, wartości i postaw rodzinnych (w których rodzina i dzieci będą wartościami priorytetowymi), prowadzących do zachowania ciągłości pokoleń, a także prorodzinną edukację całego społeczeństwa, poprzez właściwy system wychowania oraz edukacji dzieci i młodzieży w szkole i poza nią, a także działania zwiększające kompetencje opiekuńcze i wychowawcze rodziców i opiekunów, promocję i edukację w rodzinach oraz w mediach – poprzez popularyzowanie pozytywnych wzorców życia rodzinnego.</i></p> <p><i>Równie ważne będą działania w zakresie wspierania rodzin, w tym m.in. w zakresie zapewnienia samodzielności finansowej i bezpieczeństwa materialnego (z zaakcentowaniem możliwości godzenia obowiązków rodzinnych i zawodowych), zwiększenia dostępności mieszkań, zapewnienia możliwości ciągłego wzmacniania kapitału intelektualnego, aktywnego, zdrowego i rozwijającego spędzania czasu wolnego, czy wsparcia rodziny w opiece nad starszymi i niepełnosprawnymi. Zagadnieniom tym poświęcone zostały kolejne cele w ramach niniejszej Strategii Rozwiązywania</i></p>	

Problemów Społecznych..

Kluczowe zadania i projekty		Realizacja/koordynacja	Podmioty zaangażowane/partnerzy
1.1.1	Promowanie wartości i postaw rodzinnych, prowadzących do zachowania ciągłości pokoleń.	Szkoły i placówki oświatowe, Organizacje pozarządowe, Kościoły i związki wyznaniowe	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Urząd Miasta i Gminy - Centrum Wsparcia Rodziny, Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Instytucje kultury, Rodzice, rady rodziców, Media
1.1.2	Prowadzenie edukacji na rzecz rodziny i rodzicielstwa wśród młodzieży - edukacja formalna i pozaformalna.	Szkoły i placówki oświatowe, Organizacje pozarządowe, Kościoły i związki wyznaniowe	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Urząd Miasta i Gminy - Centrum Wsparcia Rodziny, Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Instytucje kultury, Rodzice, rady rodziców, Media
1.1.3	Działania edukacyjne i promocyjne, mające na celu zwiększenie kompetencji opiekuńczych i wychowawczych rodziców i opiekunów.	Specjalistyczna Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna, Urząd Miasta i Gminy - Centrum Wsparcia Rodziny	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Instytucje kultury, Rodzice, rady rodziców, Organizacje pozarządowe, Kościoły i związki wyznaniowe, Media

1.2 Wsparcie rodzin oraz efektywne przeciwdziałanie i zwalczanie kryzysów w rodzinie.

- Liczba rodzin objętych pomocą społeczną – dane Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej;
- Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny - dane Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej;
- Liczba osób, w tym dzieci, korzystających z oferty placówki wsparcia dziennego (w rozumieniu przepisów ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej) - dane Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej;
- Liczba i powierzchnia mieszkań chronionych na terenie gminy – dane Urzędu Miasta i Gminy;
- Liczba rodzin objętych procedurą Niebieskiej Karty – dane Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej.

Strategia postępowania

Zadaniem gminnej polityki prorodzinnej jest tworzenie warunków do trwania i pełnego rozwoju rodzin, wspomaganie ich we wszystkich fazach tego rozwoju, przy poszanowaniu należnych rodzinie praw. Polityka socjalna w stosunku do rodzin dysfunkcyjnych i znajdujących się w sytuacji kryzysu czy problemu powinna mieć charakter interwencyjny i uzupełniający.

Najważniejszym założeniem systemu wsparcia kierowanego do rodzin jest zatem profilaktyka uprzedzająca, wczesne wykrywanie problemów i zagrożeń, niwelowanie objawów dysfunkcji na pierwszym etapie ich powstawania, w momencie pojawienia się pierwszych symptomów sytuacji problemowych, wczesne wspomaganie potrzebujących osób i rodzin. Pomoc udzielana będzie w sposób racjonalny i adekwatny do zdiagnozowanych problemów i potrzeb.

Na terenie gminy Skawina nie funkcjonuje placówka wsparcia dziennego w rozumieniu przepisów Ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Rodziny przeżywające trudności objęte są wsparciem asystenta rodziny. Zgodnie ze zdiagnozowanymi potrzebami oraz realizując zapisy wspomnianej Ustawy, zostaną podjęte działania mające na celu utworzenie placówki wsparcia dziennego oraz zapewnienie w niej miejsc dla dzieci. Poza tym, gmina Skawina nie dysponuje mieszkaniem chronionym, co oznacza brak możliwości udzielania pomocy zapewniającej osobom przygotowanie do prowadzenia samodzielnego życia w społeczeństwie lub/i mogącej zastąpić pobyt w placówce zapewniającą całodobową opiekę. Jest to pomoc adresowana dla osób, które ze względu na trudną sytuację życiową, wiek, niepełnosprawność lub chorobę potrzebują wsparcia w funkcjonowaniu w codziennym życiu, a nie wymagają usług w zakresie świadczonym przez jednostkę całodobowej opieki. Prowadzenie i zapewnienie miejsc w mieszkaniach chronionych stanowi zadanie własne gminy o charakterze obowiązkowym. Podjęte zostaną w związku z tym działania, służące zabezpieczeniu udzielenia pomocy w formie mieszkania chronionego, poprzez utworzenie tego typu mieszkania lub zabezpieczenia realizacji zadania w innej formie, przewidzianej przepisami prawa (np. poprzez zawarcie porozumienia z sąsiednią gminą lub organizacją pożytku publicznego).

Skala i charakter problemów / wyzwań, przed jakimi stoi samorząd gminy Skawina i instytucje polityki społecznej, wymagają kompleksowego ich rozwiązywania oraz działania z wykorzystaniem efektu synergii. Zakłada się szeroką, ciągle doskonaloną współpracę jednostek samorządu terytorialnego, podmiotów polityki społecznej, rynku pracy i zatrudnienia, organizacji pozarządowych i innych. Przykładem współdziałania będzie projekt, realizowany z powiatem krakowskim, w zakresie tworzenia punktów pomocy prawnej dla mieszkańców.

Strategia postępowania obejmuje również tworzenie warunków do powstawania i działania grup wsparcia dla różnych odbiorców (aktualnie kilka

takich zespołów działa przy Centrum Wspierania Rodziny), według zdiagnozowanych potrzeb, w tym utworzenie grupy wsparcia dla rodzin dotkniętych problemem autyzmu przy Specjalistycznej Poradni Psychologiczno - Pedagogicznej w Skawinie.

Kluczowe zadania i projekty		Realizacja/koordynacja	Podmioty zaangażowane/partnerzy
1.2.1	Utworzenie placówki wsparcia dziennego (w rozumieniu przepisów ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej) dla dzieci.	Władze samorządowe gminy, Urząd Miasta i Gminy	Małopolski Urząd Wojewódzki, Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
1.2.2	Organizacja mieszkań chronionych.	Władze samorządowe gminy, Urząd Miasta i Gminy	Małopolski Urząd Wojewódzki, Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Organizacje pozarządowe
1.2.3	Doskonalenie współdziałania służb odpowiedzialnych za przeciwdziałanie i zwalczanie dysfunkcji w rodzinie, w tym przemocy.	Urząd Miasta i Gminy - Centrum Wsparcia Rodziny	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Specjalistyczna Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna, Szkoły i placówki oświatowe, Organizacje pozarządowe, Kościoły i związki wyznaniowe, Policja, Straż Miejska, sądy, Placówki ochrony zdrowia
1.2.4	Tworzenie warunków do powstawania i działania grup wsparcia dla różnych odbiorców, według zdiagnozowanych potrzeb, w tym utworzenie grupy wsparcia dla rodzin dotkniętych problemem autyzmu przy Specjalistycznej Poradni Psychologiczno - Pedagogicznej w Skawinie.	Specjalistyczna Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna	Urząd Miasta i Gminy - Centrum Wsparcia Rodziny, Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Organizacje pozarządowe, Kościoły i związki wyznaniowe, Psychologowie i pedagodzy

1.2.5	Współpraca z powiatem krakowskim w zakresie tworzenia punktów pomocy prawnej dla mieszkańców.	Urząd Miasta i Gminy	Powiat krakowski, Organizacje pozarządowe
1.2.6	Organizacja, wspieranie i promocja imprez dedykowanych całym rodzinom.	Centrum Kultury i Sportu	Urząd Miasta i Gminy, Instytucje kultury, Kluby i organizacje sportowe, Organizacje pozarządowe, Kościoły i związki wyznaniowe, Podmioty prywatne, Media
1.2.7	Skawińska Karta Dużej Rodziny - lokalny system zniżek i dodatkowych uprawnień dla rodzin zarówno w instytucjach publicznych, jak i w firmach prywatnych.	Urząd Miasta i Gminy	Centrum Kultury i Sportu oraz inne instytucje kultury, Kluby i organizacje sportowe, Organizacje pozarządowe, Podmioty prywatne

1.3 Profilaktyka i zwalczanie uzależnień.

- Liczba inicjatyw edukacyjnych, akcji i wydarzeń z zakresu uświadamiania zagrożeń związanych z uzależnieniami – dane placówek oświatowych i instytucji kultury oraz innych zaangażowanych podmiotów, dane Pełnomocnika Burmistrza ds. Przeciwdziałania Alkoholizmowi i Zapobiegania Narkomanii;
- Liczba osób/rodzin korzystających ze wsparcia w związku z przeciwdziałaniem alkoholizmowi i rozwiązywaniem problemów alkoholowych, a także innych uzależnień - dane Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, dane Pełnomocnika Burmistrza ds. Przeciwdziałania Alkoholizmowi i Zapobiegania Narkomanii;
- Liczba dzieci i młodzieży korzystających z programów profilaktycznych – dane placówek oświatowych i instytucji kultury, dane Pełnomocnika Burmistrza ds. Przeciwdziałania Alkoholizmowi i Zapobiegania Narkomanii.

Strategia postępowania

Profilaktyka uzależnień (alkoholizm, narkomania, nikotynizm, środki psychotropowe, choroby cywilizacyjne) to jedno z ważniejszych zadań gminy w sferze polityki społecznej. Na uzależnienie szczególnie narażeni są ludzie młodzi, którzy np. na skutek wpływu środowiska, problemów z nauką bądź znalezieniem pracy, mogą wpadać w nałogi. Nie są oni do końca świadomi negatywnych konsekwencji swojego postępowania. Dlatego też przewidziane do realizacji zadania i projekty – obok realizacji zapisów zawartych w aktualizowanych corocznie Gminnym Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Gminnym Programie Przeciwdziałania Narkomanii – zakładają prowadzenie szeroko zakrojonej kampanii informacyjnej, a także współpracę ze szkołami i placówkami oświatowymi.

Prowadząc działania profilaktyczne nie można jednocześnie ograniczać działań leczniczych i terapeutycznych, służących wyciągnięciu z nałogu osób już uzależnionych. Dodatkowo należy rozwijać w gminie proces wsparcia rodzin i osób współuzależnionych, czy mieszkających z osobami uzależnionymi. Dla zwiększenia skuteczności podejmowanych działań niezbędne będzie ponadto rozwijanie mechanizmów współpracy z ponadlokalnymi ośrodkami zajmującymi się uzależnieniami.

Kluczowe zadania i projekty		Realizacja/koordynacja	Podmioty zaangażowane/partnerzy
1.3.1	Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów społecznych wśród mieszkańców gminy.	Urząd Miasta i Gminy, Specjalistyczna Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna, Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	Instytucje kultury, Szkoły i placówki oświatowe, Organizacje pozarządowe, Kościoły i związki wyznaniowe

1.3.2	Realizacja Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, zgodnie z corocznie aktualizowaną diagnozą problemów i potrzeb oraz wynikającymi z niej celami i kierunkami interwencji.	Urząd Miasta i Gminy	Specjalistyczna Poradnia Psychologiczna – Pedagogiczna, Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
1.3.3	Realizacja Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii, zgodnie z corocznie aktualizowaną diagnozą problemów i potrzeb oraz wynikającymi z niej celami i kierunkami interwencji.	Urząd Miasta i Gminy	Specjalistyczna Poradnia Psychologiczna – Pedagogiczna, Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
1.3.4	Współpraca ze szkołami i placówkami oświatowymi w zakresie realizacji programów i warsztatów profilaktycznych, dostosowywanych do konkretnych potrzeb i problemów danej instytucji (w powiązaniu ze szkolnymi programami profilaktyki). Realizacja kampanii profilaktycznych.	Szkoły i placówki oświatowe	Urząd Miasta i Gminy - Centrum Wsparcia Rodziny, Specjalistyczna Poradnia Psychologiczna – Pedagogiczna, Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Organizacje pozarządowe
1.3.5	Pomoc psychologiczna, terapeutyczna, rehabilitacyjna oraz inne formy wsparcia dla osób i rodzin w kryzysie.	Urząd Miasta i Gminy - Centrum Wsparcia Rodziny	Specjalistyczna Poradnia Psychologiczna – Pedagogiczna, Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Organizacje pozarządowe, Szkoły i placówki oświatowe, Instytucje kultury

1.4 Promocja i ochrona zdrowia.

- Liczba porad w ramach podstawowej opieki zdrowotnej w przeliczeniu na 1 mieszkańca – dane BDL GUS;
- Liczba akcji oraz programów profilaktycznych, badań i konsultacji medycznych organizowanych dla mieszkańców – dane placówek ochrony zdrowia i/lub Urzędu Miasta i Gminy,
- Liczba uczniów objętych programem edukacji zdrowotnej – dane szkół i placówek oświatowych i/lub Urzędu Miasta i Gminy.

Strategia postępowania

Jakość życia mieszkańców zależy w dużej mierze od świadomości i profilaktyki zdrowotnej. W ramach niniejszego kierunku interwencji zakłada się wsparcie dla organizacji i promocję korzystania z profilaktycznej oferty ochrony zdrowia, celem zapobiegania i wczesnego wykrywania groźnych chorób, głównie cywilizacyjnych (choroby układu krążenia, choroby nowotworowe). Realizowane będą zatem cykliczne działania z zakresu profilaktyki zdrowia, badania i konsultacje medyczne dla mieszkańców oraz akcje informacyjne, uświadamiające mieszkańcom konieczność stałego dbania o zdrowie i kondycję fizyczną. Podobne akcje stanowią już stały element w kalendarzu działań służących zdrowiu mieszkańców gminy i będą nadal rozwijane. Rolą władz gminy powinno być inicjowanie i wspieranie profilaktycznych badań i konsultacji oraz zapewnienie szerokiej informacji o przeprowadzanych akcjach, a także prowadzenie działań na rzecz zwiększania dostępności do usług medycznych i ochrony zdrowia. Za szczególnie istotne w tym kontekście uznać należy podjęcie działań mających na celu utworzenie Poradni Zdrowia Psychicznego przy Centrum Wspierania Rodziny oraz wspieranie oferty Zespołu Leczenia Środowiskowego.

Istotnym elementem dbania o zdrowie mieszkańców gminy do większej aktywności ruchowej i zmiany szkodliwych dla zdrowia przyzwyczajeń (niezdrowe jedzenie, brak ruchu, itd.). W ramach promocji zdrowia można prowadzić wiele działań, jak np. imprezy i zawody sportowe, festyny, happeningi i konkursy o charakterze gminnym i ponadgminnym, organizowane w ramach szerokiej współpracy pomiędzy zainteresowanymi podmiotami (m.in. gmina, powiat, zakłady opieki zdrowotnej, kluby sportowe, domy kultury, organizacje pozarządowe, szkoły, media lokalne).

Kluczowe zadania i projekty		Realizacja/koordynacja	Podmioty zaangażowane/partnerzy
1.4.1	Edukacja zdrowotna w szkołach i placówkach oświatowych.	Szkoły i placówki oświatowe	Urząd Miasta i Gminy, Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Placówki ochrony zdrowia, Organizacje pozarządowe.

			Kluby i organizacje sportowe
1.4.2	Promocja i upowszechnianie aktywnego, zdrowego stylu życia, w tym organizacja imprez, festynów, happeningów i konkursów, propagujących i krzewiących wartości zdrowotne wśród mieszkańców.	Kluby i organizacje sportowe, Instytucje kultury	Urząd Miasta i Gminy, Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Szkoły i placówki oświatowe, Placówki ochrony zdrowia, Organizacje pozarządowe.
1.4.3	Promocja i wsparcie organizacji akcji prozdrowotnych, bezpłatnych badań profilaktycznych oraz konsultacji z lekarzami-specjalistami dla mieszkańców gminy.	Urząd Miasta i Gminy, Placówki ochrony zdrowia	Kluby i organizacje sportowe, Instytucje kultury, Firmy farmaceutyczne
1.4.4	Działania na rzecz utworzenia przy Centrum Wspierania Rodziny Poradni Zdrowia Psychicznego - jako filii Szpitala Specjalistycznego im. dr. J. Babińskiego SPZOZ w Krakowie.	Urząd Miasta i Gminy - Centrum Wspierania Rodziny	Szpital Specjalistyczny im. dr. J. Babińskiego SPZOZ w Krakowie, Placówki ochrony zdrowia, Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
1.4.5	Współpraca na rzecz rozwijania oferty i promocji działalności Zespołu Leczenia Środowiskowego przy Centrum Wspierania Rodziny, będącego w strukturze Szpitala Specjalistycznego im. dr. Józefa Babińskiego SPZOZ w Krakowie.	Urząd Miasta i Gminy - Centrum Wspierania Rodziny	Szpital Specjalistyczny im. dr. J. Babińskiego SPZOZ w Krakowie, Placówki ochrony zdrowia, Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
1.4.6	Współpraca na rzecz zwiększenia dostępności i jakości usług ochrony zdrowia.	Placówki ochrony zdrowia	Urząd Miasta i Gminy, Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Specjalistyczna Poradnia Psychologiczna – Pedagogiczna, Organizacje pozarządowe

CEL OPERACYJNY	Proponowane mierniki realizacji celu:
2.1 Systemowe wsparcie osób starszych i ich bliskich.	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba rodzin objętych wsparciem szkoleniowym i doradczym w procesie opieki domowej - dane Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, instytucji polityki społecznej i organizacji pozarządowych; • Liczba utworzonych miejsc odciążeniowych i innych stacjonarnych form wsparcia rodzin - dane Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej.
<p>Strategia postępowania</p> <p><i>Statystyka i różnego rodzaju badania naukowe poświęcone zagadnieniom demografii potwierdzają, że liczba osób w wieku dojrzałym ciągle wzrasta. Wedle oficjalnych danych, obecnie żyje w Polsce około 7 mln osób w wieku przedprodukcyjnym (0-17 lat), a za 20 lat będzie to 5,6 mln. Jeżeli obecny trend nie zostanie powstrzymany, obecny rok lub kolejne lata będą początkiem ciągłego spadku liczby Polaków w wieku produkcyjnym. Przekłada się to m.in. na polską gospodarkę czy system pomocy społecznej.</i></p> <p><i>Proces starzenia się społeczeństwa jest również widoczny w przypadku gminy Skawina. Wedle danych Urzędu Miasta i Gminy w Skawinie, w ostatnich latach odnotowano stały wzrost liczby mieszkańców w wieku powyżej 60. roku życia - dynamika zmian w 2015 roku w stosunku do 2010 wynosiła 16,8% (wzrost o 1212 osób), a jednocześnie spadek liczby ludności w wieku do 19 lat – dynamika zmian wynosiła -3,9% (spadek o 366 osób). Według prognoz GUS, proces ten będzie postępował. Wymaga to dopasowania oferty usług publicznych do zmieniającej się struktury społeczeństwa gminy, w szczególności reorientacji usług na potrzeby osób starszych oraz wdrożenia kompleksowej polityki senioralnej i międzypokoleniowej.</i></p> <p><i>Działania na rzecz rosnącej populacji osób starszych w gminie Skawina ukierunkowane będą na zapewnienie warunków godnego, zdrowego i aktywnego starzenia się oraz możliwości prowadzenia w dalszym ciągu samodzielnego, niezależnego i satysfakcjonującego życia, nawet przy pewnych ograniczeniach funkcjonalnych. Wsparcie osób starszych i ich bliskich będzie uwzględniać założenie możliwie jak najdłuższego przebywania seniorów w środowisku rodzinnym. Planowane są m.in. szkolenia i doradztwo dla rodzin w procesie opieki domowej oraz rozwój nowych metod działania i doskonalenie kadr, mające na celu czasowe odciążenie rodzin w obowiązkach sprawowania opieki nad osobą starszą, szczególnie w przypadku współwystępowania niepełnosprawności. Jednocześnie prowadzone będą działania na rzecz zapewnienia kompleksowej pomocy w formie instytucjonalnej. Zaprojektowano m.in. utworzenie całodobowych i dziennych form wsparcia dla osób starszych i niepełnosprawnych. (DPS-y, domy dziennego pobytu, miejsca odciążeniowe, hostel, itp.), a także rozwój usług specjalistycznych, opiekuńczych i medycznych, dedykowanych osobom starszym i niepełnosprawnym. Szansą na efektywną realizację tych założeń organizacyjno-inwestycyjnych jest współpraca instytucji publicznych z sektorem prywatnym i pozarządowym, a także wykorzystanie instrumentów w ramach nowej polityki senioralnej państwa (Rządowy Program na rzecz Aktywności Społecznej Osób Starszych na lata 2014–2020, program Senior-WIGOR, itp.).</i></p>	

Kluczowe zadania i projekty		Realizacja/koordynacja	Podmioty zaangażowane/partnerzy
2.1.1	Działania na rzecz wydłużenia przebywania seniorów w środowisku rodzinnym, w tym m.in.: szkoleniowe i doradcze wsparcie rodzin w procesie opieki domowej oraz rozwój nowych metod działania i doskonalenie kadr, mające na celu czasowe odciążenie rodzin w obowiązkach sprawowania opieki nad osobą starszą, szczególnie w przypadku współwystępowania niepełnosprawności.	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Organizacje pozarządowe, Podmioty szkoleniowe i doradcze	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Urząd Miasta i Gminy - Centrum Wspierania Rodziny, Kluby seniora, Polski Związek Emerytów i Rencistów, Kościoły i związki wyznaniowe, Placówki ochrony zdrowia
2.1.2	Utworzenie całodobowych i dziennych form wsparcia dla osób starszych i niepełnosprawnych. (DPS-y, domy dziennego pobytu, miejsca odciążeniowe, hostel, itp.), w tym poprzez współpracę z sektorem prywatnym i pozarządowym.	Urząd Miasta i Gminy, Podmioty prywatne, Organizacje pozarządowe	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Kluby seniora, Polski Związek Emerytów i Rencistów, Kościoły i związki wyznaniowe, Placówki ochrony zdrowia
2.1.3	Rozwój usług specjalistycznych, opiekuńczych i medycznych, dedykowanych osobom starszym i niepełnosprawnym.	Placówki ochrony zdrowia	Urząd Miasta i Gminy, Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Organizacje pozarządowe, Kluby seniora, Polski Związek Emerytów i Rencistów

2.2 Aktywizacja zawodowa, społeczno-kulturalna i obywatelska osób starszych.

- Liczba zajęć dla seniorów, organizowanych przez instytucje kultury, oraz liczba ich uczestników – dane Centrum Kultury i Sportu;
- Liczba projektów z zakresu animacji i integracji międzypokoleniowej, realizowanych we współpracy przedszkoli, szkół i placówek oświatowych, instytucji kultury oraz domów seniora, klubów i stowarzyszeń osób starszych – dane podmiotów zaangażowanych;
- Liczba osób bezrobotnych w wieku niemobilnym (powyżej 45 roku życia) – dane Urzędu Pracy Powiatu Krakowskiego.

Strategia postępowania

Kluczowym założeniem gminnej polityki senioralnej winno być takie prowadzenie działań, skierowanych zarówno do środowiska seniorów, jak i innych grup wiekowych oraz społecznych, aby możliwe było przededefiniowanie tendencji starzenia się społeczeństwa z kategorii problemu społecznego czy ekonomicznego do kategorii wyzwania rozwojowego. Zmiany demograficzne mogą powodować poważne problemy natury ekonomicznej (np. rosnący udział emerytów i rencistów, problem bezrobocia, w tym wśród osób niemobilnych, ograniczenie podaży siły roboczej, spadek dochodów rozporządzalnych gospodarstw domowych oraz wzrastające obciążenie dla budżetu, mniejszy potencjał do podnoszenia konkurencyjności gospodarki), czy społecznej (brak wystarczającej ilości usług ukierunkowanych na potrzeby osób starszych, brak miejsc w placówkach wsparcia dla osób starszych, brak personelu zajmującego się osobami starszymi, itd.), wymagają podjęcia szerokich działań dostosowawczych m.in. w obszarze usług publicznych i rynku pracy. Proces starzenia się społeczeństwa może być równocześnie istotną szansą na wzrost ekonomiczny (konceptcja srebrnej gospodarki), integrację społeczną i rozwój kapitału społecznego oraz poprawę jakości życia mieszkańców. Osoby starsze, nieaktywne zawodowo, często pozostają nadal w dobrej kondycji psychofizycznej, posiadają dużą wiedzę i doświadczenie (życiowe, zawodowe, społeczne, itd.) oraz czas wolny, który można i należy zagospodarować dzięki tworzeniu odpowiedniej oferty ich aktywności. Zagospodarowanie potencjału tej grupy mieszkańców będzie sposobem na wspieranie osób starszych, a jednocześnie na osiągnięcie korzyści w skali całej społeczności lokalnej.

Aktywizacja osób starszych realizowana będzie m.in. poprzez wspieranie różnych form samoorganizowania się seniorów (formalne i nieformalne kluby seniora, Uniwersytet Trzeciego Wieku, itp.), wspólne projekty międzyorganizacyjne i międzysektorowe z zakresu animacji i integracji międzypokoleniowej, czy programy aktywizacji społeczno-kulturalnej i ruchowej osób starszych. We współpracy z Urzędem Pracy Powiatu Krakowskiego, organizacjami pozarządowymi oraz pracodawcami podejmowane będą działania ukierunkowane na reintegrację i utrzymywanie aktywności zawodowej seniorów.

Racjonalność i adekwatność działań w stosunku do potrzeb i oczekiwań osób starszych ma zapewnić powołanie i funkcjonowanie w gminie Skawina Rady Seniorów - jako organu doradczego i opiniotwórczego dla władz samorządowych w zakresie polityki senioralnej.

Kluczowe zadania i projekty		Realizacja/koordynacja	Podmioty zaangażowane/partnerzy
2.2.1	Wspieranie różnych form samoorganizowania się seniorów, w tym współpraca na rzecz powołania na terenie gminy samodzielnego Uniwersytetu Trzeciego Wieku lub filii jednej z krakowskich placówek.	Urząd Miasta i Gminy	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Szkoły i placówki oświatowe, Instytucje kultury, Organizacje pozarządowe, Kluby seniora, Polski Związek Emerytów i Rencistów, Kościoły i związki wyznaniowe, Krakowskie Uniwersytety Trzeciego Wieku
2.2.2	Powołanie i rozwój Rady Seniorów - jako organu doradczego i opiniotwórczego dla władz samorządowych w zakresie polityki senioralnej.	Urząd Miasta i Gminy, Rada Miejska	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Organizacje pozarządowe, Kluby seniora, Polski Związek Emerytów i Rencistów. Młodzieżowa Rada Miejska
2.2.3	Działania z zakresu animacji i integracji międzypokoleniowej, w tym m.in. realizacja wspólnych projektów we współpracy przedszkoli, szkół i placówek oświatowych, instytucji kultury oraz domów seniora, klubów i stowarzyszeń osób starszych.	Szkoły i placówki oświatowe, Instytucje kultury, Organizacje seniorów	Urząd Miasta i Gminy, Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Organizacje pozarządowe, Kluby seniora, Polski Związek Emerytów i Rencistów

2.2.4	Działania na rzecz reintegracji i utrzymywania aktywności zawodowej osób starszych.	Urząd Pracy Powiatu Krakowskiego	Urząd Miasta i Gminy, Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Organizacje pozarządowe, Kluby seniora, Polski Związek Emerytów i Rencistów, Pracodawcy
2.2.5	Programy aktywizacji społeczno-kulturalnej i ruchowej osób starszych.	Centrum Kultury i Sportu	Urząd Miasta i Gminy, Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Instytucje kultury, Kluby i organizacje sportowe Szkoły i placówki oświatowe, Organizacje pozarządowe, Kościoły i związki wyznaniowe, Placówki ochrony zdrowia

CEL OPERACYJNY		Proponowane mierniki realizacji celu:	
3.1 Wsparcie zatrudnienia i reintegracja osób bezrobotnych.		<ul style="list-style-type: none">Liczba zarejestrowanych bezrobotnych w gminie oraz udział osób bezrobotnych w liczbie osób w wieku produkcyjnym – dane Urzędu Pracy Powiatu Krakowskiego oraz BDL GUS;Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa i/lub bezrobocia – dane Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej.	
Strategia postępowania			
<p>Jednym z najważniejszych wyzwań prorodzinnej polityki społecznej gminy Skawina jest stworzenie każdej z rodzin warunków umożliwiających utrzymanie się z własnej pracy, pomoc w uzyskaniu samodzielności finansowej i bezpieczeństwa materialnego. Mimo systematycznego wzrostu poziomu życia społeczeństwa, nadal spora jego część znajduje się w trudnej sytuacji, której najczęstszą przyczyną jest fakt, że wiele rodzin dotkniętych jest problemem bezrobocia. Praca, umożliwiająca tworzenie bazy materialnej i samodzielności ekonomicznej, a w konsekwencji dająca poczucie bezpieczeństwa, powinna stanowić podstawę funkcjonowania każdej rodziny. Dlatego tak ważne są różnorodne programy promocji i wsparcia przedsiębiorczości oraz aktywizacji zawodowej – jako najbardziej efektywne i skuteczne formy pomocy rodzinom (w szczególności pozostającym w trudnej sytuacji materialnej), pomocy w zwalczaniu ubóstwa, zapobieganiu marginalizacji i wykluczeniu rodzin ubogich, które to problemy niejednokrotnie powodują pojawianie się w rodzinach dodatkowych konfliktów i dysfunkcji. Założeniem jest stymulowanie wzrostu aktywności własnej rodziny. Jednocześnie tym rodzinom, które własnym staraniem nie są w stanie sprostać sytuacji, będzie zapewniona pomoc w ramach systemu świadczeń społecznych.</p> <p>Zadania i projekty w ramach niniejszego celu będą realizowane w szczególności przez Urząd Pracy Powiatu Krakowskiego (we współpracy z gminą, instytucjami polityki społecznej, organizacjami pozarządowymi, instytucjami otoczenia biznesu, pracodawcami, itd.) - jako kluczowy podmiot działający na rzecz walki z bezrobociem, wspierania zatrudnienia i reintegracji osób bezrobotnych.</p>			
Kluczowe zadania i projekty		Realizacja/koordynacja	Podmioty zaangażowane/partnerzy
3.1.1	Współpraca gminy Skawina z Urzędem Pracy Powiatu Krakowskiego oraz instytucjami otoczenia biznesu na rzecz promocji i wsparcia przedsiębiorczości wśród mieszkańców gminy, w szczególności tych, którzy pozostają bez	Urząd Pracy Powiatu Krakowskiego	Urząd Miasta i Gminy, Instytucje otoczenia biznesu, Instytucje polityki społecznej, Organizacje pozarządowe,

	zatrudnienia.		Osoby bezrobotne, rozpoczynające działalność i przedsiębiorcy
3.1.2	Współpraca gminy Skawina z powiatem krakowskim w zakresie realizacji programu prac społecznie użytecznych na terenie gminy Skawina.	Urząd Pracy Powiatu Krakowskiego	Starostwo Powiatowe w Krakowie, Urząd Miasta i Gminy, Instytucje polityki społeczne
3.1.3	Współpraca gminy Skawina z Urzędem Pracy Powiatu Krakowskiego oraz lokalnymi pracodawcami w zakresie zwiększania aktywności zawodowej wśród osób bezrobotnych, w tym realizacja programów na rzecz zatrudnienia osób zaliczanych do grup defaworyzowanych na rynku pracy.	Urząd Pracy Powiatu Krakowskiego	Urząd Miasta i Gminy, Instytucje otoczenia biznesu, Pracodawcy, Instytucje polityki społecznej, Organizacje pozarządowe, Osoby bezrobotne

3.2 Aktywna polityka włączenia społecznego.

- Liczba zrealizowanych zamówień publicznych z uwzględnieniem klauzul społecznych – dane Urzędu Miasta i Gminy;
- Liczba podmiotów ekonomii społecznej, funkcjonujących na terenie gminy, oraz liczba ich członków - dane Urzędu Miasta i Gminy;
- Liczba akcji i kampanii ukierunkowanych na przełamywanie barier mentalnych oraz kształtowanie pozytywnych postaw w stosunku do osób zagrożonych wykluczeniem społecznym – dane szkół i placówek oświatowych oraz organizacji pozarządowych.

Strategia postępowania

Jednym z kluczowych wyzwań dla gminy Skawina pozostaje wzmocnienie spójności i integralności społecznej. Kluczowymi interesariuszami planowanych interwencji pozostają osoby i rodziny zagrożone lub dotknięte marginalizacją i wykluczeniem społecznym, jednak polityka włączenia / integracji społecznej koncentrować się będzie na wszystkich aktorach życia społecznego w gminie, zagospodarowywaniu ich potencjałów oraz harmonizacji zasobów i działań, zapewniających pożądaną jakość życia. Realizowane będą przedsięwzięcia w odniesieniu do otoczenia zewnętrznego tych osób czy środowisk, jak również działania w zakresie kształtowania postaw oraz poglądów wewnątrz poszczególnych grup osób zagrożonych lub dotkniętych problemami.

Strategia postępowania uwzględnia działania edukacyjne, ukierunkowane na przełamywanie barier mentalnych oraz kształtowanie pozytywnych postaw w stosunku do osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, programy profilaktyczne i uwrażliwiające, a także zwiększające jakość i dostępność informacji odnośnie możliwych miejsc i form uzyskania pomocy w przypadku wystąpienia sytuacji problemowej. Ważnym założeniem jest aktywne wykorzystywanie mechanizmów społecznie odpowiedzialnych zamówień publicznych – obligatoryjne i fakultatywne stosowanie klauzul społecznych. W Polsce jest to jeszcze mało powszechna praktyka (mimo jej rosnącej popularności w pozostałych krajach Unii Europejskiej oraz wymiernych korzyści społeczno-gospodarczych). Klauzule społeczne stanowią instrument polityki społecznej, który pozwala instytucjom zamawiającym określić wymagania o charakterze społecznym (lub środowiskowym) związane z realizacją zamówienia. Mogą one zachęcać m.in. do zatrudniania osób mających trudności z integracją społeczną oraz do zwalczania bezrobocia (z zastrzeżeniem, że warunki nie mogą pośrednio ani bezpośrednio dyskryminować żadnej z grup społecznych). Dzięki zastosowaniu klauzul środki przeznaczane na zakup towarów i usług przez sektor publiczny mogą jednocześnie pomagać w osiągnięciu celów społecznych.

Ponadto, promowane i wspierane będą przedsięwzięcia w ramach ekonomii społecznej, czyli takiej działalności, która łączy w sobie cele społeczne i ekonomiczne. Podmioty ekonomii społecznej realizują działalność o celach głównie społecznych, gdzie wypracowane zyski w założeniu są reinwestowane w te cele lub we wspólnotę. Zakłada się tworzenie dogodnych warunków dla powstawania i rozwoju podmiotów ekonomii społecznej na terenie gminy, np. spółdzielni socjalnych skupiających osoby niepełnosprawne, długotrwale bezrobotne oraz inne zagrożone marginalizacją i wykluczeniem społecznym. Działania te podejmowane będą we współpracy z Urzędem Pracy Powiatu Krakowskiego i lokalnymi organizacjami

pozarządowymi, co gwarantuje lepsze dostosowanie do potrzeb i oczekiwań beneficjentów oraz sprawną i efektywną realizację.

Kluczowe zadania i projekty		Realizacja/koordynacja	Podmioty zaangażowane/partnerzy
3.2.1	Przełamywanie barier mentalnych oraz kształtowanie pozytywnych postaw w stosunku do osób zagrożonych wykluczeniem społecznym - budowanie pozytywnego wizerunku, programy profilaktyczne i uwrażliwiające, itd.	Szkoły i placówki oświatowe, Organizacje pozarządowe	Urząd Miasta i Gminy, Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Instytucje kultury, Kluby i organizacje sportowe Kościoły i związki wyznaniowe, Media
3.2.2	Rozwijanie polityki informacyjnej w zakresie możliwych miejsc i form uzyskania pomocy w przypadku wystąpienia sytuacji problemowej.	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, instytucje polityki społecznej	Urząd Miasta i Gminy, Szkoły i placówki oświatowe, Organizacje pozarządowe, Instytucje kultury, Kluby i organizacje sportowe Kościoły i związki wyznaniowe, Media
3.2.3	Aktywne wykorzystywanie mechanizmów społecznie odpowiedzialnych zamówień publicznych – obligatoryjne i fakultatywne stosowanie klauzul społecznych.	Urząd Miasta i Gminy	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Instytucje publiczne, Organizacje pozarządowe
3.2.4	Inicjowanie, promowanie i wspieranie działań zmierzających do powołania podmiotów ekonomii społecznej na terenie gminy, np. spółdzielni socjalnych skupiających osoby niepełnosprawne, długotrwale bezrobotne oraz inne zagrożone marginalizacją i wykluczeniem społecznym. Współpraca z Urzędem Pracy Powiatu Krakowskiego	Urząd Miasta i Gminy, Organizacje pozarządowe, Urząd Pracy Powiatu Krakowskiego	Ośrodek Wspierania Ekonomii Społecznej, Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Kościoły i związki wyznaniowe, Media

	i lokalnymi organizacjami pozarządowymi.		
--	--	--	--

3.3 Wspieranie, aktywizacja i integracja osób niepełnosprawnych

- Liczba osób niepełnosprawnych, objętych programami wsparcia - dane Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej;
- Liczba zorganizowanych kampanii promocyjnych oraz działań edukacyjnych, podnoszących świadomość społeczną w zakresie niepełnosprawności – dane Urzędu Miasta i Gminy, instytucji kultury oraz organizacji pozarządowych;
- Liczba osób niepełnosprawnych otrzymujących wsparcie finansowe i rzeczowe – dane Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej;
- Liczba zrealizowanych projektów dot. likwidacji barier architektonicznych – dane Urzędu Miasta i Gminy.

Strategia postępowania

Osoby niepełnosprawne stanowią bardzo istotną grupę beneficjentów pomocy społecznej, która wymaga specjalistycznego podejścia. Rehabilitacja osób niepełnosprawnych powinna obejmować szereg działań organizacyjnych, medycznych, psychologicznych, edukacyjnych i technicznych, zmierzających do osiągnięcia, przy aktywnym uczestnictwie tych osób, możliwie najwyższego poziomu ich funkcjonowania, integracji społecznej i zawodowej, a w konsekwencji – jakości życia. Pozostawienie osób niepełnosprawnych i ich rodzin bez pomocy (psychologicznej, finansowej, materialnej) powodować może pogłębianie się stopnia niepełnosprawności, ale także izolację społeczną.

Dlatego też przewidziane do realizacji działania ukierunkowane są na wdrożenie kompleksowego systemu wsparcia dla osób z niepełnosprawnościami ruchową oraz psychiczną na terenie gminy – obejmują zarówno projekty z zakresu podnoszenia świadomości społecznej mieszkańców gminy (działania edukacyjne i promocyjne), jak i rozwój oferty placówek pomocowych oraz zakresu usług pomocy stałej i doraźnej, a także działania związane z podnoszeniem aktywności zawodowej osób niepełnosprawnych. Jako działanie uzupełniające, zaplanowana została likwidacja barier architektonicznych w budynkach użyteczności publicznej i przestrzeniach wspólnych oraz komunikacyjnych.

Kluczowe zadania i projekty		Realizacja/koordynacja	Podmioty zaangażowane/partnerzy
3.3.1	Podnoszenie świadomości społecznej odnośnie osób z niepełnosprawnością - działania edukacyjne i promocyjne, mające na celu przełamywanie barier mentalnych, kreowanie właściwych postaw społecznych wobec niepełnosprawności.	Szkoły i placówki oświatowe, Organizacje pozarządowe	PFRON, Specjalistyczna Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna, Urząd Miasta i Gminy, Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,

			Instytucje kultury, Media
3.3.2	Dalsze doskonalenie procesu wczesnej interwencji, rozpoznawania i leczenia dzieci niepełnosprawnych oraz zagrożonych niepełnosprawnością.	Specjalistyczna Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna	PFRON, Urząd Miasta i Gminy, Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Szkoły i placówki oświatowe, Placówki ochrony zdrowia
3.3.3	Rozwój oferty placówek pomocowych dla osób niepełnosprawnych, w tym m.in. współpraca z Rzymskokatolicką Parafią pod wezwaniem Świętych Apostołów Szymona i Judy Tadeusza w Skawinie oraz zainteresowanymi środowiskami na rzecz poszerzenia oferty Środowiskowego Domu Samopomocy.	Urząd Miasta i Gminy	Środowiskowy Dom Samopomocy, Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Organizacje pozarządowe, Specjalistyczna Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna.
3.3.4	Działania mające na celu zwiększanie aktywności osób niepełnosprawnych na rynku pracy - wspieranie realizacji zawodowej w miejscach pracy chronionej oraz na otwartym rynku pracy.	Urząd Pracy Powiatu Krakowskiego	Środowiskowy Dom Samopomocy, Urząd Miasta i Gminy, Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Organizacje pozarządowe.
3.3.5	Doskonalenie dostępności oraz rozwój usług i wsparcia - pomoc osobom niepełnosprawnym w indywidualnym funkcjonowaniu (opieka stała i doraźna, rehabilitacja, itp.), a także wsparcie rodzin z osobami niepełnosprawnymi (pomoc odciążeniowa, grupy wsparcia dla osób niepełnosprawnych i ich opiekunów, itp.).	Organizacje pozarządowe	Urząd Miasta i Gminy, Środowiskowy Dom Samopomocy, Szkoły i placówki oświatowe, Placówki ochrony zdrowia, Specjalistyczna Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna,

			Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej.
3.3.6	Dążenie do likwidacji barier architektonicznych w budynkach użyteczności publicznej i przestrzeniach wspólnych oraz komunikacyjnych.	Urząd Miasta i Gminy	Szkoły i placówki oświatowe, Placówki ochrony zdrowia, Organizacje pozarządowe, Instytucje kultury, Inne instytucje publiczne

CEL OPERACYJNY		Proponowane mierniki realizacji celu:	
4.1 Integrująca i rozwijająca oferta spędzania czasu wolnego na terenie gminy.		<ul style="list-style-type: none">• Liczba nowopowstałych obiektów dot. oferty czasu wolnego - dane Urzędu Miasta i Gminy;• Liczba zrealizowanych wydarzeń - kulturalnych, artystycznych, rekreacyjnych, sportowych - dane Urzędu Miasta i Gminy, Centrum Kultury i Sportu oraz innych instytucji kultury, organizacji pozarządowych, klubów sportowych;• Liczba uczestników zajęć dodatkowych prowadzonych w instytucjach kultury – dane Centrum Kultury i Sportu i innych instytucji kultury.	
Strategia postępowania			
<p><i>Zrównoważony rozwój infrastruktury rekreacyjnej oraz oferty czasu wolnego stanowi jeden z celów Strategii Rozwoju Gminy Skawina na lata 2014-2020, jednak w niniejszej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych zwraca się uwagę na integrujący i rozwijający charakter oferty spędzania czasu wolnego na terenie gminy.</i></p> <p><i>Jakość życia mieszkańców warunkowana jest dostępnością i stopniem nowoczesności infrastruktury i oferty kulturalnej, rekreacyjnej oraz sportowej. Dobra infrastruktura, spełniająca wielorakie potrzeby i oczekiwania odbiorców, logicznie rozmieszczona na terenie całej gminy, może przyczynić się do wzrostu zainteresowania ofertą spędzania czasu wolnego. Musi być ona tym samym dostosowana do potrzeb osób indywidualnych, grup o różnicowanych sposobach i możliwościach spędzania czasu wolnego (m.in. osób starszych i niepełnosprawnych), całych rodzin, w tym z uwzględnieniem potrzeb rodzin wielopokoleniowych.</i></p> <p><i>Przewidziane w dokumencie zadania i projekty mają przede wszystkim koncentrować się na budowaniu poczucia wspólnoty mieszkańców gminy, m.in. dzięki promocji, wspieraniu i rozwijaniu działań instytucji gminnych, organizacji pozarządowych oraz nieformalnych inicjatyw społecznych.</i></p> <p><i>Ważne będzie zniwelowanie różnic w dostępie do oferty kulturalnej i rekreacyjno-sportowej pomiędzy miastem i obszarami wiejskimi. Zakłada się m.in. zwiększanie liczby instruktorów oraz lokalnych animatorów czasu wolnego na terenie całej gminy, a także zwiększenie dostępności oferty Centrum Kultury i Sportu w Skawinie dla mieszkańców obszarów wiejskich.</i></p>			
Kluczowe zadania i projekty		Realizacja/koordynacja	Podmioty zaangażowane/partnerzy
4.1.1	Działania inwestycyjne poprawiające lokalną infrastrukturę czasu wolnego (kultura, sport i rekreacja), w szczególności na obszarach wiejskich, w tym rozwój miejsc oferujących	Urząd Miasta i Gminy	Centrum Kultury i Sportu oraz inne instytucje kultury, Organizacje pozarządowe, Kluby i organizacje sportowe,

	możliwość integracji.		LGD „Blisko Krakowa”
4.1.2	Wspieranie lokalnych twórców i artystów, organizacji pozarządowych oraz grup nieformalnych, prowadzących działalność w obszarze kultury oraz wzmacniania spójności i tożsamości lokalnej.	Centrum Kultury i Sportu i inne instytucje kultury, Urząd Miasta i Gminy	Instytucje kultury, Organizacje pozarządowe, Kluby i organizacje sportowe, Lokalni twórcy i artyści, LGD „Blisko Krakowa”
4.1.3	Działania na rzecz integracji mieszkańców, budowanie poczucia wspólnoty i wrażliwości społecznej, w tym m.in. organizacja oraz wsparcie wydarzeń i imprez pielęgnujących oraz promujących kulturę lokalną, a także sportowo-rekreacyjnych, w tym w ramach współpracy międzysektorowej.	Centrum Kultury i Sportu i inne instytucje kultury, Organizacje pozarządowe, Kluby i organizacje sportowe	Urząd Miasta i Gminy, LGD „Blisko Krakowa”
4.1.4	Współpraca w zakresie kreowania i rozwijania oferty skierowanej do osób dorosłych, rodzin, seniorów oraz osób niepełnosprawnych z terenu gminy.	Centrum Kultury i Sportu i inne instytucje kultury, Organizacje pozarządowe	Kluby i organizacje sportowe Urząd Miasta i Gminy, LGD „Blisko Krakowa”
4.1.5	Zwiększanie liczby instruktorów oraz lokalnych animatorów czasu wolnego na terenie całej gminy.	Urząd Miasta i Gminy Kluby i organizacje sportowe	Centrum Kultury i Sportu oraz inne instytucje kultury, Organizacje pozarządowe
4.1.6	Zwiększenie dostępności oferty Centrum Kultury i Sportu w Skawinie dla mieszkańców obszarów wiejskich.	Urząd Miasta i Gminy, Centrum Kultury i Sportu	Kluby i organizacje sportowe LGD „Blisko Krakowa”, Instytucje kultury, Organizacje pozarządowe

4.2 Efektywna edukacja i wychowanie.

- Odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym – dane BDL GUS;
- Wyniki testu gimnazjalnego - dane Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej;
- Edukacyjna wartość dodana – dane Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej.

Strategia postępowania

Dynamicznie zmieniająca się rzeczywistość gospodarcza i społeczna oraz przemiany na rynku pracy sprawiają, że coraz większego znaczenia nabiera proces edukacji, rozpoczynający się już od edukacji przedszkolnej i trwający całe życie. Dlatego też w ramach niniejszego celu przewiduje się realizację zadań i projektów o charakterze ciągłym, zmierzających do systematycznego zwiększania dostępności i jakości kształcenia, poszerzenia i uatrakcyjniania oferty edukacyjnej, w tym rozwój bazy przedszkolnej oraz infrastruktury opieki nad dziećmi do lat 3, rozwój bazy oraz doposażenie szkół i placówek oświatowych z terenu całej gminy, wprowadzanie ciekawych, praktycznych programów edukacyjnych, realizację dodatkowych zajęć, w tym dla uczniów prezentujących szczególne uzdolnienia, jak również z problemami wychowawczymi i edukacyjnymi. Ważne będzie tworzenie warunków umożliwiających identyfikowanie i kształtowanie talentów oraz rozwijanie pasji, jak również działania zmierzające do zwiększenia odsetka dorosłych uczestniczących w różnorodnych formach kształcenia ustawicznego.

Młodzież będąca na etapie edukacji, często wahająca się pomiędzy wyborem różnych profili nauczania czy rodzaju studiów, powinna mieć silne wsparcie nie tylko w rodzicach czy pedagogach szkolnych, ale także wśród profesjonalnie przygotowanych do tego doradców zawodowych. Dlatego w tym zakresie powinna istnieć przede wszystkim współpraca pomiędzy szkołami i Urzędem Pracy. Wskazany byłby także udział przedstawicieli przedsiębiorców i organizacji gospodarczych.

Kluczowe zadania i projekty		Realizacja/koordynacja	Podmioty zaangażowane/partnerzy
4.2.1	Zapewnienie odpowiedniej liczby miejsc opieki na dzieckiem do lat 3 oraz opieki przedszkolnej, zgodnie ze zdiagnozowanymi potrzebami społecznymi.	Urząd Miasta i Gminy, Organizacje pozarządowe, Podmioty prywatne	Szkoły i placówki oświatowe
4.2.2	Rozbudowa i unowocześnienie bazy oraz doposażenie szkół i placówek oświatowych.	Urząd Miasta i Gminy	Szkoły i placówki oświatowe, Organizacje pozarządowe, Kluby i organizacje sportowe, Podmioty prywatne

4.2.3	Rozszerzanie oferty kulturalnej, sportowej i rekreacyjnej dla dzieci i młodzieży (zajęcia podstawowe, dodatkowe i pozalekcyjne).	Szkoły i placówki oświatowe, Kluby i organizacje sportowe, Organizacje pozarządowe, Instytucje kultury	Centrum Kultury i Sportu, LGD „Blisko Krakowa”, Urząd Miasta i Gminy
4.2.4	Zwiększenie liczby godzin pracy pedagogów szkolnych oraz psychologów w szkołach, związane z koniecznością wspierania rodzin w realizowaniu podstawowych funkcji wychowawczych oraz przeciwdziałania dysfunkcjom, szczególnie przemocy.	Urząd Miasta i Gminy	Szkoły i placówki oświatowe, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Urząd Miasta i Gminy - Centrum Wspierania Rodziny, Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Specjalistyczna Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna
4.2.5	Rozwijanie współpracy z pedagogami szkolnymi i lekarzami w zakresie profilaktyki i zwalczania uzależnień dzieci i młodzieży.	Szkoły i placówki oświatowe	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Urząd Miasta i Gminy - Centrum Wspierania Rodziny, Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Specjalistyczna Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, Placówki ochrony zdrowia
4.2.6	Współpraca szkół i placówek oświatowych z terenu gminy z Urzędem Pracy Powiatu Krakowskiego i organizacjami przedsiębiorców w zakresie doradztwa zawodowego i kształtowania kariery zawodowej młodych ludzi.	Urząd Miasta i Gminy, Szkoły i placówki oświatowe	Urząd Pracy Powiatu Krakowskiego, Podmioty prywatne, Lokalni przedsiębiorcy
4.2.7	Wzmacnianie współpracy szkół i placówek z obszaru gminy z rodzicami i radami rodziców.	Szkoły i placówki oświatowe	Urząd Miasta i Gminy, Rodzice i rady rodziców

4.3 Wysokie poczucie bezpieczeństwa mieszkańców gminy.

- Liczba interwencji Policji i/lub Straży Miejskiej- dane Policji i/lub Straży Pożarnej;
- Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw - dane Policji;
- Liczba nietrzeźwych kierowców zatrzymanych w ramach kontroli drogowych – dane Policji.

Strategia postępowania

Jednym z podstawowych zadań administracji publicznej jest zapewnienie wysokiego poczucia bezpieczeństwa publicznego. Wymaga to szerokiej i kompleksowej współpracy wszystkich służb publicznych i odbywać się powinno na różnych płaszczyznach życia mieszkańców. W związku z tym, dla zwiększenia poziomu bezpieczeństwa publicznego w gminie, potrzebne są m.in. prewencja oraz skuteczna edukacja, mająca na celu kształtowanie i promocję postaw właściwych w odniesieniu do sytuacji zagrożeń i sytuacji kryzysowych, w szczególności wśród dzieci i młodzieży (m.in. bezpieczeństwo na drodze, unikanie zagrożeń, pierwsza pomoc). Realizowane będą specjalne programy edukacyjne w szkołach, w tym zajęcia z udziałem przedstawicieli różnych służb i instytucji odpowiedzialnych za bezpieczeństwo, ćwiczenia oraz pokazy.

W ramach niniejszego celu zakłada się ponadto szereg inicjatyw służących doskonaleniu pracy służby odpowiedzialnych za bezpieczeństwo, a także inwestycje, ukierunkowane na rozwój odpowiedniej infrastruktury, wdrażanie nowoczesnych rozwiązań i technologii (m.in. monitoring) oraz inwestycje zwiększające bezpieczeństwo w ruchu drogowym, w tym pieszych i rowerzystów. Planowane jest ponadto zwiększenie liczby patroli w sołectwach gminy Skawina, a także prowadzenie spotkań i działań umożliwiających systematyczną wymianę informacji między mieszkańcami a dzielnicowymi.

Kluczowe zadania i projekty		Realizacja/koordynacja	Podmioty zaangażowane/partnerzy
4.3.1	Organizowanie kampanii społecznych, działań informacyjnych oraz prewencyjnych, w tym programy edukacyjne w szkołach i placówkach oświatowych, realizowane z udziałem przedstawicieli różnych służb i instytucji odpowiedzialnych za bezpieczeństwo publiczne i społeczne (Policji, Straży Miejskiej, OSP, PSP).	Straż Miejska, Policja, OSP i PSP, Szkoły i placówki oświatowe	Instytucje kultury, Organizacje pozarządowe, Kościoły i związki wyznaniowe, Kluby i organizacje sportowe
4.3.2	Systematyczne spotkania mieszkańców z dzielnicowymi oraz innymi służbami mundurowymi (osiedla i sołectwa).	Straż Miejska, Policja, OSP i PSP	Urząd Miasta i Gminy, Spółdzielnie mieszkaniowe, Rady sołeckie i zarządy osiedli

4.3.3	Objęcie monitoringiem wizyjnym miejsc strategicznych i szczególnie zagrożonych na terenie gminy.	Urząd Miasta i Gminy	Straż Miejska, Policja, OSP i PSP
4.3.4	Zwiększenie liczby patroli w centrum miasta oraz w sołectwach.	Straż Miejska, Policja	Urząd Miasta i Gminy, Rady sołectkie i zarządy osiedli
4.3.5	Promocja dobrego sąsiedztwa i sąsiedzkiej czujności.	Organizacje pozarządowe, Spółdzielnie mieszkaniowe, Rady sołectkie i zarządy osiedli	Urząd Miasta i Gminy, Instytucje kultury, Straż Miejska, Policja

4.4 Prospołeczna gospodarka mieszkaniowa.

- Liczba i powierzchnia mieszkań socjalnych oraz komunalnych na terenie gminy – dane Urzędu Miasta i Gminy;
- Liczba uczestników programu odpracowywania zaległości czynszowych oraz wartość odpracowanego zadłużenia – dane Przedsiębiorstwa Gospodarki Mieszkaniowej.

Strategia postępowania

Mieszkanie jest podstawowym dobrem pierwszej potrzeby. Pozostaje kwestią szczególnie istotną, dotyczącą każdego człowieka, praktycznie w całym okresie jego funkcjonowania. Brak samodzielnego mieszkania pozbawia człowieka bezpieczeństwa (biologicznego, społecznego, ekonomicznego, itd.), natomiast jego posiadanie sprzyja decyzjom o założeniu rodziny i jej prawidłowemu funkcjonowaniu. Tymczasem sytuację mieszkaniową wielu rodzin należy ocenić jako złą. Jest to zjawisko właściwe nie tylko gminie Skawina, ale posiada ono charakter ogólnokrajowy. Sytuacja mieszkaniowa w Polsce jest bardzo trudna. Wskaźnik liczby mieszkań w przeliczeniu na 1000 mieszkańców (wskaźnik nasycenia mieszkaniem) jest jednym z najniższych wśród krajów Unii Europejskiej. Liczba gospodarstw domowych jest wielokrotnie większa niż istniejących mieszkań. Wiele osób w Polsce żyje w substandardowych warunkach (np. brak instalacji kanalizacyjnej, wodociągowej, stare budynki, zbyt mały metraż). Wiele gospodarstw domowych mieszka niesamodzielnie. Środki publiczne przeznaczane na budownictwo mieszkaniowe są niewystarczające w stosunku do potrzeb, jednocześnie zarobki wielu ludzi nie pozwalają im na zakup własnego mieszkania. Poważnym problemem stają się również rosnące zaległości w opłatach związanych z użytkowaniem mieszkania.

W związku z powyższym, prospołeczna gospodarka mieszkaniowa gminy Skawina będzie obejmować wsparcie dla tej części społeczności samorządowej gminy, która nie jest w stanie zapewnić sobie mieszkania metodami rynkowymi, a jednocześnie działania zmierzające do zagwarantowania takiej efektywności organizacyjnej lokalnego rynku mieszkaniowego, by mógł on zapewnić lokum różnym pod względem siły nabywczej grupom ludności. Większy akcent zostanie położony na zagadnienia integracji społecznej oraz przeciwdziałania marginalizacji i wykluczeniu społecznemu.

Zaplanowano m.in. rozwój i modernizację systemu mieszkań socjalnych oraz komunalnych (wraz z programem aktywizacji lokatorów mieszkań socjalnych), a także organizację mieszkań tymczasowego pobytu. Należy podkreślić, że gminny zasób mieszkaniowy powinien stanowić narzędzie wsparcia w ramach usamodzielnienia się osób potrzebujących, a także tymczasowej pomocy dla osób i rodzin z problemami przejściowymi, m.in. o charakterze rodzinnym i finansowym. Ważnym jest, aby mieszkania socjalne nie stanowiły enklawy biedy i szerzenia się patologii społecznych, lecz dawały szansę powrotu do normalnych funkcji społecznych dla osób i rodzin.

Kontynuowany i rozwijany będzie program odpracowywania zaległości czynszowych, realizowany przez Przedsiębiorstwo Gospodarki Mieszkaniowej. Jego celem jest poprawa ściągalności zaległych czynszów i opłat mieszkaniowych zarówno od najemców lokali gminnych, jak i właścicieli lokali, którym proponowana jest opcja odpracowywania długu przez wykonywanie konkretnych prac wskazywanych przez PGM i gminę. Poza tym, wzmacnianiu atrakcyjności osadniczej i rezydencjonalnej dedykowane będą działania ukierunkowane z jednej strony na rozwój obszarów do zagospodarowania mieszkaniowego wielo- i jednorodzinne (wydzielenie obszarów o wysokim potencjale rezydencjonalnym, doskonalenie dostępności infrastruktury technicznej), a z drugiej dotyczące współpracy na rzecz zwiększania oferty tańszych form mieszkaniowych na terenie gminy.

Kluczowe zadania i projekty		Realizacja/koordynacja	Podmioty zaangażowane/partnerzy
4.4.1	Rozwój i modernizacja systemu mieszkań socjalnych.	Urząd Miasta i Gminy	Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego, Bank Gospodarstwa Krajowego, prywatni inwestorzy, przedsiębiorcy budowlani, Instytucje polityki społecznej
4.4.2	Rozwój i modernizacja systemu mieszkań komunalnych.	Urząd Miasta i Gminy	Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego, Bank Gospodarstwa Krajowego, prywatni inwestorzy, przedsiębiorcy budowlani, Instytucje polityki społecznej
4.4.3	Organizacja mieszkań tymczasowego pobytu.	Urząd Miasta i Gminy	Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego, Bank Gospodarstwa Krajowego, prywatni inwestorzy, przedsiębiorcy budowlani, Instytucje polityki społecznej
4.4.4	Rozwój programu odpracowywania zaległości czynszowych, realizowanego przez Przedsiębiorstwo Gospodarki Mieszkaniowej Spółka z o.o. w Skawinie.	Przedsiębiorstwo Gospodarki Mieszkaniowej	Urząd Miasta i Gminy, Najemcy lokali gminnych, jak i właściciele lokali, Wspólnoty mieszkaniowe
4.4.5	Program aktywizacji lokatorów mieszkań socjalnych, w tym dedykowane działania edukacyjne propagujące dbałość o stan, czystość i właściwe użytkowanie zajmowanej infrastruktury.	Przedsiębiorstwo Gospodarki Mieszkaniowej	Urząd Miasta i Gminy, Instytucje polityki społecznej, Instytucje kultury, Organizacje pozarządowe, Kluby i organizacje sportowe, Media

CEL	Proponowane mierniki realizacji celu:
5.1 Partnerskie współdziałanie w obszarze polityki społecznej.	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba osób, które wzięły udział w szkoleniach, warsztatach i kursach w ramach doskonalenia kadr polityki społecznej – dane instytucji polityki społecznej; • Liczba organizacji pozarządowych realizujących zadania z zakresu polityki społecznej na terenie gminy – dane Urzędu Miasta i Gminy oraz Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej; • Liczba stałych wolontariuszy współpracujących z instytucjami i organizacjami na terenie gminy – dane Skawińskiego Centrum Wolontariatu.
<p>Strategia postępowania</p> <p><i>Jednym z podstawowych założeń dla prowadzenia polityki społecznej w gminie Skawina jest partnerstwo, rozumiane jako sieciowanie, tworzenie i wzmacnianie szerokich partnerstw międzyorganizacyjnych i międzysektorowych (współpraca gminy z innymi jednostkami samorządu terytorialnego, różnorodnych podmiotów polityki społecznej, rynku pracy i zatrudnienia, organizacji pozarządowych i innych), by zapewnić skuteczny i wielopoziomowy system zapobiegania i rozwiązywania problemów społecznych. Polityka społeczna będzie prowadzona w sposób racjonalny i adekwatny do zdiagnozowanych potrzeb oraz zmian struktury społecznej. Strategia postępowania obejmuje zarówno działania infrastrukturalne, jak również kierunki interwencji o charakterze miękkim i działania doskonalące, dedykowane różnym grupom zawodowym, działającym w obszarze polityki społecznej.</i></p> <p><i>W ramach prowadzonych analiz zdiagnozowano m.in. trudne warunki lokalowe Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej - zbyt małe powierzchnie użytkowe, bariery architektoniczne. Wychodząc naprzeciw potrzebom osób starszych, niepełnosprawnych czy kobiet z dziećmi, pracownicy Ośrodka przyjmują je w budynku na parterze, jednak brakuje pomieszczeń umożliwiających prywatną, komfortową rozmowę na temat problemów i oczekiwanego wsparcia. Stąd konieczne są działania ukierunkowane na poprawę warunków lokalowych Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Skawinie, aby zapewnić lepszą dostępność i jakość usług.</i></p> <p><i>Z brakami lokalowymi, a równocześnie organizacyjno-finansowymi, borykają się również organizacje pozarządowe, w tym działające w obszarze polityki społecznej. Konieczne jest zatem wdrażanie i upowszechnianie wszelkich form i narzędzi współpracy międzysektorowej o charakterze finansowym i niefinansowym oraz wsparcie i promocja innowacyjności w obszarze usług publicznych - wsparcie informacyjno-promocyjne, merytoryczne, organizacyjne, finansowe i prawno-księgowe (doradztwo, szkolenia, warsztaty, kursy, itp.), powierzanie i wspieranie realizacji zadań publicznych, lepsze wykorzystanie potencjału fizycznego i ludzkiego lokalnych instytucji publicznych, takich jak np. biblioteki, szkoły, ośrodki kultury czy obiekty rekreacyjno-sportowe, dla potrzeb mieszkańców. Zakłada się również realizację oraz wsparcie przedsięwzięć rozwijających indywidualną i korporacyjną</i></p>	

filantropię oraz wolontariat.

	Kluczowe zadania i projekty	Realizacja/koordynacja	Podmioty zaangażowane/partnerzy
5.1.1	Poprawa warunków lokalowych Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Skawinie.	Urząd Miasta i Gminy	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
5.1.2	Doskonalenie kadr polityki społecznej - szkolenia, warsztaty i kursy dla różnych grup zawodowych (dyrektorzy i nauczyciele, wychowawcy, pedagodzy, psychologowie, pracownicy socjalni i inni, przedstawiciele Policji i Straży Miejskiej) w zakresie przeciwdziałania i rozwiązywania problemów społecznych.	Instytucje polityki społecznej	Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego, Stowarzyszenie Metropolia Krakowska, Urząd Miasta i Gminy, Ośrodki szkoleniowo-doradcze, Organizacje pozarządowe
5.1.3	Doskonalenie systemu wymiany i analizowania informacji pomiędzy podmiotami działającymi w obszarze polityki społecznej (spotkania cykliczne, itd.)	Podmioty działające w obszarze polityki społecznej	Urząd Miasta i Gminy
5.1.4	Stała, partnerska współpraca z organizacjami pozarządowymi, działającymi w obszarze polityki społecznej, obejmująca finansowe i pozafinansowe formy współpracy.	Urząd Miasta i Gminy, Instytucje publiczne	Organizacje pozarządowe, Kościoły i związki wyznaniowe, Kluby i organizacje sportowe
5.1.5	Rozwój i promocja wolontariatu.	Skawińskie Centrum Wolontariatu, Organizacje pozarządowe	Urząd Miasta i Gminy, Szkoły i placówki oświatowe, Instytucje kultury, Kościoły i związki wyznaniowe, Kluby i organizacje sportowe

Ramy finansowe realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Skawina na lata 2016-2022

Warunkiem skutecznej i efektywnej realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Skawina na lata 2016-2022 będzie zabezpieczenie przez gminę potrzebnych zasobów, w tym odpowiednich środków finansowych. Wysokość wydatków budżetowych na pomoc społeczną i pozostałe zadania w zakresie pomocy społecznej uzależniona jest od kondycji finansowej gminy.

Wedle sprawozdań budżetowych, składanych przez samorząd do Ministerstwa Finansów RP, na pomoc społeczną gmina Skawina przeznaczyła w 2015 roku 15,15 mln zł. Od 2011 roku, kiedy wydatki na pomoc społeczną wyniosły 14,18 mln zł, kwota wydatków na ten cel stale rośnie. W latach 2010-2015 wydatki wynosiły średnio około 14,77 mln zł. Szczegółowe zestawienie zawarte zostało w poniższej tabeli.

Tabela 13 Wydatki budżetu gminy Skawina na pomoc społeczną w latach 2010-2015

Rok	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Wydatki budżetu gminnego na pomoc społeczną	14 976 522	14 183 988	14 426 081	14 867 525	15 039 304	15 151 369

Źródło: sprawozdania budżetowe, składane przez samorząd do Ministerstwa Finansów RP, serwis internetowy Nasza Kasa (interaktywna przeglądarka danych o finansach JST)

Planuje się, że wydatki budżetowe gminy Skawina na pomoc społeczną (działalność bieżąca, świadczenia, kluczowe zadania i projekty, itd.) w każdym roku realizacji niniejszej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych będą wynosić około 15,00 mln zł. Ramy finansowe Strategii są jednak uzależnione od możliwości finansowych gminy. Będą one uwzględniane rokrocznie w uchwałach budżetowych.

Planowane wydatki budżetowe gminy Skawina na pomoc społeczną obejmują w szczególności realizację 5 celów priorytetowych Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych:

RODZINA – cel strategiczny nr 1: Skuteczna polityka prorodzinna

OSOBY STARSZE – cel strategiczny nr 2: Kompleksowa polityka senioralna

OSOBY ZAGROŻONE WYKLUCZENIEM SPOŁECZNYM – cel strategiczny nr 3: Wsparcie osób zagrożonych oraz dotkniętych marginalizacją i wykluczeniem społecznym

JAKOŚĆ ŻYCIA MIESZKAŃCÓW – cel strategiczny nr 4: Doskonalenie systemu usług publicznych

WSPÓŁPRACA – cel strategiczny nr 5: Partnerskie współdziałanie w obszarze polityki społecznej

Cele strategiczne nr 1 i 2 (wsparcie rodzin oraz rosnącej grupy osób starszych) zawierają w szczególności zdania będące w bezpośredniej kompetencji instytucji polityki społecznej, w tym m.in. Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej i Urzędu Miasta i Gminy w Skawinie, dlatego na ich realizację przeznaczone zostanie ok. 75% wszystkich wydatków gminy na pomoc społeczną.

Cel strategiczny nr 3 zawiera szereg zadań pozostających w kompetencji Urzędu Pracy Powiatu Krakowskiego, dlatego wysokość środków gminnych planowana jest na poziomie ok. 10% wszystkich wydatków gminy na pomoc społeczną.

Cel strategiczny nr 4, dotyczący doskonalenia systemu usług publicznych, będzie realizowany i współrealizowany przez różne podmioty, co wiąże się jednocześnie ze (współ)finansowaniem zadań w ramach innych kategorii budżetowych, jak np.: oświata i wychowanie, kultura i ochrona dziedzictwa narodowego czy kultura fizyczna. Stąd też na ten cel w ramach działów związanych z pomocą społeczną zaplanowano ok. 10% wszystkich wydatków na pomoc społeczną.

Cel strategiczny nr 5 obejmuje w szczególności zadania zarządcze, dlatego na jego realizację zostanie przeznaczone ok. 5% wszystkich wydatków gminy na pomoc społeczną.

Tabela 14. Prognozowane wydatki budżetu gminy Skawina na pomoc społeczną (działalność bieżąca, świadczenia, kluczowe zadania i projekty, itd.) w każdym roku realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych – w podziale na cele strategiczne

2016		
Cel	Prognozowane wydatki [zł]	Procent wszystkich wydatków gminy na pomoc społeczną
RODZINA – cel strategiczny nr 1: Skuteczna polityka prorodzinna	7 500 000	50%
OSOBY STARSZE – cel strategiczny nr 2: Kompleksowa polityka senioralna	3 750 000	25%
OSOBY ZAGROŻONE WYKLUCZENIEM SPOŁECZNYM – cel strategiczny nr 3: Wsparcie osób zagrożonych oraz dotkniętych marginalizacją i wykluczeniem społecznym	1 500 000	10%
JAKOŚĆ ŻYCIA MIESZKAŃCÓW – cel strategiczny nr 4: Doskonalenie systemu usług publicznych	1 500 000	10%
WSPÓŁPRACA – cel strategiczny nr 5: Partnerskie współdziałanie w obszarze polityki społecznej	750 000	5%
RAZEM	15 000 000	100%
2017		
Cel	Prognozowane wydatki [zł]	Procent wszystkich wydatków gminy na pomoc społeczną
RODZINA – cel strategiczny nr 1: Skuteczna polityka prorodzinna	7 500 000	50%
OSOBY STARSZE – cel strategiczny nr 2: Kompleksowa polityka senioralna	3 750 000	25%
OSOBY ZAGROŻONE WYKLUCZENIEM SPOŁECZNYM – cel strategiczny nr 3: Wsparcie osób zagrożonych oraz dotkniętych marginalizacją i wykluczeniem społecznym	1 500 000	10%

JAKOŚĆ ŻYCIA MIESZKAŃCÓW – cel strategiczny nr 4: Doskonalenie systemu usług publicznych	1 500 000	10%
WSPÓŁPRACA – cel strategiczny nr 5: Partnerskie współdziałanie w obszarze polityki społecznej	750 000	5%
RAZEM	15 000 000	100%
2018		
Cel	Prognozowane wydatki [zł]	Procent wszystkich wydatków gminy na pomoc społeczną
RODZINA – cel strategiczny nr 1: Skuteczna polityka prorodzinna	7 500 000	50%
OSOBY STARSZE – cel strategiczny nr 2: Kompleksowa polityka senioralna	3 750 000	25%
OSOBY ZAGROŻONE WYKLUCZENIEM SPOŁECZNYM – cel strategiczny nr 3: Wsparcie osób zagrożonych oraz dotkniętych marginalizacją i wykluczeniem społecznym	1 500 000	10%
JAKOŚĆ ŻYCIA MIESZKAŃCÓW – cel strategiczny nr 4: Doskonalenie systemu usług publicznych	1 500 000	10%
WSPÓŁPRACA – cel strategiczny nr 5: Partnerskie współdziałanie w obszarze polityki społecznej	750 000	5%
RAZEM	15 000 000	100%
2019		
Cel	Prognozowane wydatki [zł]	Procent wszystkich wydatków gminy na pomoc społeczną
RODZINA – cel strategiczny nr 1: Skuteczna polityka prorodzinna	7 500 000	50%
OSOBY STARSZE – cel strategiczny nr 2: Kompleksowa polityka senioralna	3 750 000	25%
OSOBY ZAGROŻONE WYKLUCZENIEM SPOŁECZNYM – cel strategiczny nr 3: Wsparcie osób zagrożonych oraz dotkniętych marginalizacją i wykluczeniem społecznym	1 500 000	10%
JAKOŚĆ ŻYCIA MIESZKAŃCÓW – cel strategiczny nr 4: Doskonalenie systemu usług publicznych	1 500 000	10%
WSPÓŁPRACA – cel strategiczny nr 5: Partnerskie współdziałanie w obszarze polityki społecznej	750 000	5%
RAZEM	15 000 000	100%
2020		
Cel	Prognozowane wydatki [zł]	Procent wszystkich wydatków gminy na pomoc społeczną
RODZINA – cel strategiczny nr 1: Skuteczna polityka prorodzinna	7 500 000	50%
OSOBY STARSZE – cel strategiczny nr 2: Kompleksowa polityka senioralna	3 750 000	25%
OSOBY ZAGROŻONE WYKLUCZENIEM SPOŁECZNYM – cel strategiczny nr 3: Wsparcie osób zagrożonych oraz dotkniętych marginalizacją i wykluczeniem społecznym	1 500 000	10%
JAKOŚĆ ŻYCIA MIESZKAŃCÓW – cel strategiczny nr 4: Doskonalenie systemu usług publicznych	1 500 000	10%
WSPÓŁPRACA – cel strategiczny nr 5: Partnerskie współdziałanie w obszarze polityki społecznej	750 000	5%
RAZEM	15 000 000	100%

2021		
Cel	Prognozowane wydatki [zł]	Procent wszystkich wydatków gminy na pomoc społeczną
RODZINA – cel strategiczny nr 1: Skuteczna polityka prorodzinna	7 500 000	50%
OSOBY STARSZE – cel strategiczny nr 2: Kompleksowa polityka senioralna	3 750 000	25%
OSOBY ZAGROŻONE WYKLUCZENIEM SPOŁECZNYM – cel strategiczny nr 3: Wsparcie osób zagrożonych oraz dotkniętych marginalizacją i wykluczeniem społecznym	1 500 000	10%
JAKOŚĆ ŻYCIA MIESZKAŃCÓW – cel strategiczny nr 4: Doskonalenie systemu usług publicznych	1 500 000	10%
WSPÓŁPRACA – cel strategiczny nr 5: Partnerskie współdziałanie w obszarze polityki społecznej	750 000	5%
RAZEM	15 000 000	100%
2022		
Cel	Prognozowane wydatki [zł]	Procent wszystkich wydatków gminy na pomoc społeczną
RODZINA – cel strategiczny nr 1: Skuteczna polityka prorodzinna	7 500 000	50%
OSOBY STARSZE – cel strategiczny nr 2: Kompleksowa polityka senioralna	3 750 000	25%
OSOBY ZAGROŻONE WYKLUCZENIEM SPOŁECZNYM – cel strategiczny nr 3: Wsparcie osób zagrożonych oraz dotkniętych marginalizacją i wykluczeniem społecznym	1 500 000	10%
JAKOŚĆ ŻYCIA MIESZKAŃCÓW – cel strategiczny nr 4: Doskonalenie systemu usług publicznych	1 500 000	10%
WSPÓŁPRACA – cel strategiczny nr 5: Partnerskie współdziałanie w obszarze polityki społecznej	750 000	5%
RAZEM	15 000 000	100%

Źródło: opracowanie własne we współpracy z Miejsko-Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej i Urzędem Miasta i Gminy w Skawinie

Prognozowane wydatki budżetu gminy Skawina na pomoc społeczną przeznaczone zostaną na bieżącą działalność Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, świadczenia, a także realizację kluczowych zadań i projektów określonych w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych. Wśród tych zadań znajdują się ponadto zadania inwestycyjne, które wymagać będą ewentualnego zaangażowania dodatkowych środków.

Poza wskazanymi środkami budżetu gminy, źródłem finansowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Skawina będą m.in.:

- Środki Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (PFRON),
- Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020,
- Program Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020,
- Programy i konkursy poszczególnych ministerstw, w szczególności Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej,

- Regionalny Program Operacyjny Województwa Małopolskiego na lata 2014-2020,
- Strategia Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych dla Krakowskiego Obszaru Funkcjonalnego,
- Programy i konkursy Urzędu Marszałkowskiego Woj. Małopolskiego i jednostek wojewódzkich,
- Programy i konkursy Starostwa Powiatowego w Krakowie i jednostek powiatowych,
- prywatni sponsorzy, indywidualne wkłady osób - uczestników działań

Projekty w ramach Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Skawina na lata 2016-2022 będą realizowane w różnych okresach czasowych: od akcji jednorazowych, poprzez działania realizowane przez kilka tygodni, miesięcy, rok, kilka lat, aż do zadań ciągłych. Działania będą realizowane przez samorząd gminy Skawina przy partnerskim udziale innych JST, instytucji i podmiotów, w tym organizacji pozarządowych.

ZGODNOŚĆ PROGRAMU Z WYTYCZNYMI I ZAŁOŻENIAMI ZAWARTYMI W DOKUMENTACH WYŻSZEGO RZĘDU

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Skawina na lata 2016-2022 jest spójna z dokumentami strategicznymi i programowymi, które funkcjonują na poziomie ogólnopolskim, wojewódzkim, powiatowym i gminnym:

1. **Strategia rozwoju kraju 2020. Aktywne społeczeństwo, konkurencyjna gospodarka, sprawne państwo**, będąca najważniejszym dokumentem w perspektywie średniookresowej, określającym cele strategiczne oraz kierunki rozwoju kraju do 2020 r., w tym możliwe do sfinansowania w ramach perspektywy finansowej Unii Europejskiej na lata 2014-2020 oraz 9 zintegrowanych strategii krajowych. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Skawina na lata 2016-2022 nawiązuje w szczególności w zakresie celów i kierunków interwencji dotyczących:

- Cel III.1. Integracji społecznej, w tym:
 - III.1.1. Zwiększenia aktywności osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym,
 - III.1.2. Zmniejszenia ubóstwa w grupach najbardziej nim zagrożonych;

Poza tym, Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Skawina na lata 2016-2022 realizuje cele związane z:

- Cel I.3. Wzmocnieniem warunków sprzyjających realizacji indywidualnych potrzeb i aktywności obywatela:
 - I.3.2. Rozwój kapitału społecznego,
 - I.3.3 Zwiększenie bezpieczeństwa obywatela;
- Cel II.4. Rozwojem kapitału ludzkiego:
 - II.4.1. Zwiększanie aktywności zawodowej,
 - II.4.2. Poprawa jakości kapitału ludzkiego.

2. **Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu 2020. Nowy wymiar aktywnej integracji**, którego głównym celem jest wsparcie i inkluzja osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym oraz wzrost spójności społecznej. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Skawina na lata 2016-2022 realizuje cele związane z:

- ograniczeniem wykluczenia dzieci i młodzieży oraz aktywizacją rodziców (Cel operacyjny 1: Usługami dla aktywności i profilaktyki),
- tworzeniem kompleksowego systemu wsparcia młodzieży w zakresie wejścia na rynek pracy (Cel operacyjny 2: Gwarancje dla przyszłości młodzieży),

- wieloaspektowym wsparciem i aktywizacją rodziny (Cel operacyjny 3: Aktywna osoba i zintegrowana rodzina - odpowiedzialne lokalne środowisko),
 - zapewnieniem osobom starszym i niepełnosprawnym różnorodnych form opieki, aktywnego spędzania czasu oraz włączania się w życie publiczne i zawodowe”(Cel Operacyjny 5: Seniorzy – bezpieczni, aktywni i potrzebni).
3. **Założenia Długofalowej Polityki Senioralnej w Polsce na lata 2014-2020**, ukierunkowane na zapewnienie osobom starszym warunków aktywnego starzenia się w zdrowiu oraz możliwości prowadzenia w dalszym ciągu samodzielnego, niezależnego i satysfakcjonującego życia. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Skawina na lata 2016-2022 nawiązuje do założeń w następujących zakresach:
- Tworzenie warunków dla jak najdłuższego utrzymywania dobrego stanu zdrowia i autonomii,
 - Zapewnienie bezpieczeństwa osób starszych i przeciwdziałanie stosowanym wobec nich nadużyciom,
 - Wspieranie przyjaznego planowania przestrzenno-architektonicznego (z uwzględnieniem potrzeb różnych grup wieku, w tym osób starszych),
 - Wykorzystanie potencjału osób starszych na rynku pracy, zwiększenie i przedłużenie aktywności zawodowej osób 50+ oraz 60+,
 - Wspieranie idei uczenia się wśród osób starszych i aktywizowanie do działań obywatelskich, społecznych i kulturalnych,
 - Budowa i rozwój koncepcji srebrnej gospodarki (wykorzystanie dla potrzeb gospodarki potencjału osób starszych - przy uwzględnieniu ich potrzeby),
 - Budowanie i wzmacnianie solidarności i integracji międzypokoleniowej.
4. **Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego 2020**, która nastawiona jest na wzmacnianie woli działania obywateli na rzecz dobra wspólnego i zwiększania poziomu zaufania społecznego, jako jednego z podstawowych komponentów życia społecznego, gospodarczego i kulturowego - w szczególności w zakresie następujących celów i kierunków interwencji:
- Cel 1. Kształtowanie postaw sprzyjających kooperacji, kreatywności oraz komunikacji (wspieranie edukacji formalnej i innej niż formalna ukierunkowanej na kooperację, kreatywność i komunikację społeczną – cele 1.1 i 1.2);
 - Cel 2. Poprawa mechanizmów partycypacji społecznej i wpływu obywateli na życie publiczne:
 - 2.1. Wspieranie mechanizmów współpracy instytucji publicznych z obywatelami,
 - 2.2. Rozwój i wzmacnianie zorganizowanych form aktywności obywatelskiej,

- 2.3. Wzmocnienie integracji i solidarności społecznej;
 - Cel 4. Rozwój i efektywne wykorzystanie potencjału kulturowego i kreatywnego, w szczególności wzmocnienie roli kultury w budowaniu spójności społecznej (cel 4.1.).
5. **Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2020**, która obejmuje cele i działania poświęcone budowaniu kapitału ludzkiego w pięciu etapach życia: wczesne dzieciństwo, edukacja szkolna, edukacja na poziomie wyższym, aktywność zawodowa, uczenie się dorosłych i rodzicielstwo, starość:
- Cel 1. Wzrost zatrudnienia (m.in. efektywna aktywizacja zawodowa osób niepracujących i poszukujących pracy, dostosowanie rynku pracy do zmiany struktury demograficznej, wyrównywanie szans różnych grup społeczno-demograficznych na rynku pracy, w tym osób niepełnosprawnych),
 - Cel 2. Wydłużenie okresu aktywności zawodowej i zapewnienie lepszej jakości funkcjonowania osób starszych (m.in. wdrożenie koncepcji srebrnej gospodarki, promowanie edukacji osób starszych, wspieranie aktywności społecznej i obywatelskiej osób starszych, zwiększenie dostępności oraz podniesienie jakości usług społecznych, w tym opieki zdrowotnej, opieki długoterminowej),
 - Cel 3. Poprawa sytuacji osób i grup zagrożonych wykluczeniem społecznym (m.in. wzmocnienie potencjału podmiotów działających w obszarze polityki społecznej i integracji społecznej, rozwój współpracy, ograniczenie skali ubóstwa i zagrożenia ubóstwem, w szczególności wśród dzieci, osób starszych i niepełnosprawnych, wzmocnienie działań profilaktycznych skierowanych do dzieci i rodzin zagrożonych dysfunkcją lub przeżywających trudności, aktywizacja społeczna i zawodowa osób niepełnosprawnych, wsparcie dla osób zagrożonych lub dotkniętych przemocą w rodzinie),
 - Cel 4. Poprawa zdrowia obywateli oraz efektywności systemu opieki zdrowotnej,
 - Cel 5. Podniesienie poziomu kompetencji oraz kwalifikacji obywateli (m.in. poprawa dostępności i jakości edukacji na różnych poziomach, w tym rozwój usług opieki nad dziećmi do lat 3 i opieki przedszkolnej, dopasowanie kształcenia i szkolenia zawodowego na wszystkich poziomach do potrzeb gospodarczych i społecznych).
6. **Strategia Rozwoju Województwa Małopolskiego na lata 2011-2020 „Małopolska 2020”**, która zakłada efektywne wykorzystanie potencjałów lokalnej szansy dla rozwoju gospodarczego i wzrostu spójności społecznej Małopolski – w szczególności w zakresie:
- Obszar 6. Bezpieczeństwo ekologiczne, zdrowotne i społeczne – cel: Wysoki poziom bezpieczeństwa mieszkańców Małopolski w wymiarze środowiskowym, zdrowotnym i społecznym:

- 6.2 Poprawa bezpieczeństwa zdrowotnego: profilaktyka i ochrona zdrowia,
- 6.3 Poprawa bezpieczeństwa społecznego: integrująca polityka społeczna,
- 6.4 Wsparcie systemu zarządzania bezpieczeństwem publicznym.

7. Program strategiczny „Włączenie społeczne” (strategia wojewódzka) – w zakresie celów strategicznych:

- Wzmocnienie profilaktyki na rzecz prawidłowego funkcjonowania rodziny,
- Zwiększenie udziału osób z niepełnosprawnością w życiu społecznym, zawodowym i publicznym,
- Dobra Opieka dla Małopolan – podnoszenie jakości i dostępności opieki nad osobami starszymi,
- Wspieranie aktywności osób starszych oraz przeciwdziałanie stereotypom,
- Aktywizacja społeczno-zawodowa osób i rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym;

8. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Krakowskim na lata 2016-2020, której misją jest sprawna i integrująca polityka społeczna na terenie powiatu, obejmująca 4 priorytety: rodzina, rynek pracy, osoby starsze i osoby niepełnosprawne - w szczególności w zakresie celów:

- Cel strategiczny: Aktywna polityka powiatu na rzecz rodziny:
 - Cel operacyjny I.1. Prowadzenie edukacji na rzecz rodziny,
 - Cel operacyjny I.2. Wsparcie rodziny w sytuacji kryzysowej,
 - Cel operacyjny I.3. Rozwój pieczy zastępczej,
 - Cel operacyjny I.4. Integracja wsparcia na rzecz rodzin, w tym szczególnie dzieci i młodzieży,
 - Cel operacyjny I.5. Rozwój opieki zdrowotnej dla mieszkańców powiatu,
 - Cel operacyjny I.6. Integrowanie współpracy na rzecz mieszkańców w zakresie szeroko rozumianej polityki społecznej;
- Cel strategiczny: Wzrost zatrudnienia na terenie powiatu:
 - Cel operacyjny II.1. Wspieranie rozwoju kompetencji zawodowych wśród mieszkańców powiatu,
 - Cel operacyjny II.2. Zwiększenie aktywności zawodowej wśród osób bezrobotnych,
 - Cel operacyjny II.3. Rozwój podmiotów ekonomii społecznej,
 - Cel operacyjny II.4. Rozwój współpracy i integracji międzysektorowej na rzecz lokalnego rynku pracy;
- Cel strategiczny: Wsparcie osób starszych w utrzymaniu aktywności społecznej i zawodowej;

- Cel operacyjny III.1. Rozwój kompleksowych usług na rzecz osób starszych,
- Cel operacyjny III.2. Stwarzanie warunków do utrzymywania aktywności, w tym zawodowej przez osoby starsze;
- Cel strategiczny: Wyrównywanie szans osób niepełnosprawnych:
 - Cel operacyjny IV.1. Rozwój usług wsparcia i wczesnej interwencji dla osób niepełnosprawnych,
 - Cel operacyjny IV.2. Utrzymywanie aktywności społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych.

9. **Strategia Rozwoju Gminy Skawina na lata 2014-2020**, w szczególności Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Skawina na lata 2016-2022 rozwija i poszerza zagadnienia w ramach obszaru INTEGRUJĄCA POLITYKA SPOŁECZNA, który dotyczy doskonalenia systemów polityki społecznej

- Cel operacyjny 4.1 Rozwój polityki prorodzinnej,
- Cel operacyjny 4.2 Rozwój oferty dla osób starszych,
- Cel operacyjny 4.3 Integracja działań na rzecz wyrównywania szans osób zagrożonych wykluczeniem społecznym,
- Cel operacyjny 4.4 Rozwój budownictwa mieszkaniowego,
- Cel operacyjny 4.5 Wzrost poziomu bezpieczeństwa publicznego.

Poza tym, Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Skawina na lata 2016-2022 realizuje cele:

- Cel operacyjny 1.3 System edukacji wspierający rozwój kapitału intelektualnego,
- Cel operacyjny 2.2 Zrównoważony rozwój infrastruktury rekreacyjnej oraz oferty czasu wolnego,
- Cel operacyjny 2.4 Doskonalenie systemu zarządzania kryzysowego i przeciwdziałania skutkom klęsk żywiołowych,
- Cel operacyjny 3.1 Doskonalenie jakości usług edukacyjnych,
- Cel operacyjny 3.2 Rozwój oferty kulturalnej i rekreacyjno-sportowej,
- Cel operacyjny 3.3 Skuteczny system zarządzania gminą,
- Cel operacyjny 3.4 Wzmacnianie sektora pozarządowego i inicjatyw obywatelskich.

SYSTEM WDRAŻANIA, MONITOROWANIA, EWALUACJI I AKTUALIZACJI STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH W GMINIE SKAWINA NA LATA 2016-2022

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Skawina na lata 2016-2022 nie ogranicza się w swych założeniach wyłącznie do zadań leżących w kompetencjach ustawowych gminy, ale angażuje i inicjuje działania realizowane w różnorodnych partnerstwach lokalnych i ponadlokalnych, celem uzyskania jak najlepszych efektów w ramach prowadzonej polityki społecznej. Znajduje to wyraz w kierunkach interwencji (kluczowe zadania i projekty) zawartych w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych, dla których jednostkami realizującymi są zarówno Urząd Miasta i Gminy, Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Skawinie i inne jednostki gminne, jak również jednostki samorządu terytorialnego pozostałych gmin i inne instytucje publiczne, a także podmioty prywatne i pozarządowe.

Podstawową zasadą, określającą sposób postępowania w trakcie wdrażania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Skawina na lata 2016-2022, jest zasada partnerstwa, rozumiana jako otwarta i aktywna współpraca równoprawnie traktowanych kooperantów, reprezentujących różnorodne środowiska oraz podmioty realizujące i wspierające realizację działań na rzecz rozwoju społecznego gminy Skawina.

Procedury wdrażania, monitorowania, ewaluacji i aktualizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Skawina na lata 2016-2022 zawierają listę rekomendowanych działań, których podjęcie ma na celu sprawną i efektywną realizację Strategii oraz umożliwienie dostosowywania jej zapisów do zmieniających się warunków lokalnych i otoczenia społeczno-gospodarczego.

POZIOM ORGANIZACYJNY

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Skawina na lata 2016-2022 proponuje zadania i projekty, które stanowią wyzwania dla całej społeczności gminy – władz samorządowych, jednostek gminnych, partnerów prywatnych i pozarządowych, mieszkańców, a także partnerów zewnętrznych. Efektywność realizacji celów wyodrębnionych w Strategii w dużej mierze będzie zależała od instytucji zarządzającej jej wdrażaniem, czyli Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Skawinie.

Do zadań MGOPS w Skawinie należeć będzie w szczególności:

- koordynacja realizacji kierunków interwencji (kluczowych zadań), w tym:

- koordynacja współpracy z partnerami realizacyjnymi, w tym z organizacjami pozarządowymi,
- pozyskiwanie nowych partnerów do realizacji zadań zapisanych w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych,
- kreowanie i przyjmowanie propozycji nowych zadań od partnerów realizacyjnych i odbiorców działań Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych,
- poszukiwania (wraz z Urzędem Miasta i Gminy oraz innymi podmiotami) innych niż budżetowe źródeł finansowania realizacji kierunków interwencji, np. w ramach nowej perspektywy Unii Europejskiej,
- przygotowywanie sprawozdań z działalności Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Skawinie, w tym z realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych,
- monitoring i ewaluacja oraz przygotowywanie zmian w ramach Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych,
- zapewnienie działań w zakresie informacji i promocji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych.

Wszyscy partnerzy realizujący zadania zdefiniowane w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Skawina będą poproszeni o aktywną współpracę z Miejsko-Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Skawinie. Przyczyni się to do lepszej organizacji, wdrażania, realnego monitorowania postępów oraz aktualizowania zapisów Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Skawina na lata 2016-2022 zgodnie ze diagnozowanymi potrzebami społecznymi.

POZIOM MERYTORYCZNY

Na poziomie merytorycznym ważną rolę przypisuje się Radzie Miejskiej w Skawinie, która będzie wsparciem merytorycznym dla Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Skawinie.

Do jej zadań należą w szczególności:

- dbałość o osiąganie założonych w Strategii celów strategicznych i operacyjnych;
- ewaluacja Strategii.

MONITORING I EWALUACJA

Monitoring oznacza systematyczne i ciągłe zbieranie, analizę i wykorzystywanie informacji o przebiegu wdrażania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na potrzeby zarządzania oraz bieżącego podejmowania decyzji. Monitoring jest działaniem towarzyszącym procesowi wdrażania Strategii – pozwala na sprawdzanie poziomu realizacji kierunków interwencji oraz wskazuje na ewentualną potrzebę podjęcia działań korygujących.

Kierownik Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Skawinie składa Radzie Miejskiej w Skawinie coroczne sprawozdanie z działalności ośrodka oraz przedstawia potrzeby w zakresie pomocy społecznej, w tym przedstawia efekty realizacji oraz propozycje ewentualnych zmian w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Skawina na lata 2016-2022.

Wskaźniki realizacji działań

Sprawozdawczość (na potrzeby monitoringu, jak również ewaluacji) będzie realizowana m.in. w oparciu o analizę wskaźnikową, opracowywaną przez Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Skawinie na podstawie własnych danych i informacji, statystyki publicznej (generowanej przez Główny Urząd Statystyczny w ramach Banku Danych Lokalnych oraz gminę i jej jednostki), a także statystyk realizatorów i partnerów realizacyjnych.

Analiza powinna uwzględniać mierniki przyporządkowane każdemu z celów operacyjnych, zdefiniowanych w ramach Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych. Pozwoli to na śledzenie efektów wdrażania jej zapisów. Ponadto, dla kluczowych mierników określone zostały ich wartości bazowe oraz docelowe. Wskaźniki te wspomagają faktyczny pomiar postępów w realizacji Strategii.

Nazwa	Wartość bazowa	Wartość docelowa (2022)
Przyrost naturalny na 1 tys. ludności (dane BDL GUS lub UMiG)	1,9 (2014)	2.0
Saldo migracji ogółem (dane BDL GUS lub UMiG)	4 (2014)	20
Liczba rodzin objętych pomocą społeczną (dane MGOPS)	890 (2015)	850
Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa (dane MGOPS)	378 (2015)	360
Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia (dane MGOPS)	184 (2015)	170

Tak zdefiniowane wskaźniki należy traktować jako miary sukcesu. Założenie jest takie, że działania Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej oraz innych partnerów, zaangażowanych w realizację Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych, powinny powodować polepszenie jakości życia mieszkańców gminy, w szczególności tych, którzy są zagrożeni lub dotknięci marginalizacją i wykluczeniem społecznym, a w konsekwencji m.in. podniesienie współczynnika dzietności, napływ nowych mieszkańców, spadek liczby beneficjentów pomocy społecznej. Jednocześnie trzeba mieć na uwadze, że na kształt tych wskaźników mają wpływ różne czynniki zewnętrzne (np. kondycja gospodarki lokalnej i sytuacja na rynku pracy, zmiany w kryterium dochodowym i świadczeniach z pomocy społecznej). Ocena efektów i postępów w realizacji Strategii winna uwzględniać te uwarunkowania.

Sprawozdania Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Skawinie będą podstawą do podejmowania oceny realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Skawina, wprowadzania uzupełnień oraz dokonywania niezbędnych i uzasadnionych zmian (reagowanie na zmieniające się uwarunkowania w otoczeniu wewnętrznym i zewnętrznym).

Ponadto, zakłada się, że w połowie okresu obowiązywania i wdrażania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych, tj. w 2019 roku, oraz po zakończeniu jej realizacji, tj. po 2022 roku - dokonana zostanie ewaluacja, rozumiana jako ocena interwencji według jej rezultatów, oddziaływania oraz potrzeb, które miała spełnić. Ewaluacja realizowana będzie w formie spotkania strategicznego z udziałem władz samorządowych oraz najważniejszych interesariuszy Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Skawina.

POZIOM SPOŁECZNY

Poziom społeczny dotyczy upowszechniania i promocji zapisów Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Skawina na lata 2016-2022 wśród mieszkańców oraz innych zainteresowanych stron, a także pozyskiwania partnerów dla wspierania i realizacji zdefiniowanych w niej kierunków interwencji. Głównym adresatem zapisów dokumentu są mieszkańcy gminy oraz potencjalni partnerzy, w tym m.in.

- władze samorządowe, radni, pracownicy Urzędu Miasta i Gminy w Skawinie i jednostek gminnych,
- organizacje pozarządowe, grupy nieformalne i inicjatywy społeczne, działające na terenie gminy Skawina,
- sąsiednie gminy, powiat krakowski i województwo małopolskie,
- przedsiębiorcy oraz przedstawiciele sektora gospodarczego.

Proponowane działania obejmują m.in. opracowanie krótkiego materiału informacyjno-promocyjnego, przybliżającego treść Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Skawina na lata 2016-2022, oraz jego szeroką dystrybucję - razem z finalną, pełną wersją dokumentu lub wyłącznie, w tym zamieszczenie do pobrania w wersji elektronicznej na oficjalnej stronie internetowej gminy oraz w Biuletynie Informacji Publicznej, przekazanie reprezentantom mediów lokalnych, do instytucji publicznych, przedsiębiorstw lokalnych i organizacji pozarządowych na terenie gminy, jak również do obecnych i potencjalnych zewnętrznych partnerów.